

Begroting 2021

INHOUDSOPGAVE

Programmabegroting 2021	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding	5
Leeswijzer	8
Plezierig Wonen.....	9
Fijn Leven	16
Vitaal Platteland.....	25
Zorg voor wie dat nodig heeft	32
Werken en ondernemen in een sterke regio	44
Actief met duurzaamheid en energie	52
Sport is meer!	60
Cultuur is van iedereen.....	65
Samen veilig	70
Aan de slag met de Omgevingswet.....	74
Financiën	77
Paragrafen	83
Bedrijfsvoering	84
Ombuigingen/Bezuinigingen	86
Grondbeleid	89
Lokale heffingen.....	91
Weerstandsvermogen.....	99
Verbonden partijen.....	103
Financiering	116
Onderhoud kapitaalgoederen	120
Reserves.....	128
Financiële begroting	134
Investerings	146

INLEIDING

Inleiding

Hierbij bieden wij u de begroting 2021 aan. De basis voor deze begroting is al gelegd bij de vaststelling van de perspectiefnota 2021 afgelopen juli. In de perspectiefnota staat het plan om de opgave van € 9,4 miljoen structureel op te lossen. In deze begroting is dit plan verwerkt en sturen wij op een structureel sluitende begroting en op meer stabiliteit en het verminderen van effecten van schommelingen. Vanuit een solide basis kunnen we dan goed omgaan met meevallers en tegenvallers om koersvast onze opgaven en ambitie te realiseren.

De begroting 2021 sluit met een voordeel van € 990.000. In 2024 is het voordeel € 2.045.000. Dat is in lijn met de verwachting in de perspectiefnota. Het ruime voordeel roept de vraag op waarom toch bezuinigen? Wij voorzien namelijk toch de nodige risico's. De belangrijkste daarvan is, zoals ook in de paragraaf Weerstandsvermogen is terug te vinden, de herijking van het gemeentefonds. Dat geldt zowel voor het gedeelte sociaal domein als voor het overige deel van het gemeentefonds. Ook de financiële gevolgen van de coronacrisis blijven een onzekere factor. In deze begroting is op sommige onderdelen al wel rekening gehouden met hogere kosten, bijvoorbeeld voor de organisatie van de Tweede Kamerverkiezingen, maar veel is nog niet nauwkeurig te begroten.

Met dit positieve saldo van de begroting anticiperen we op deze tegenvallers. Wij maken ons wel zorgen of de voorgenomen maatregelen in 2024 voldoende zullen zijn. Wij blijven de ontwikkelingen volgen en zullen aanvullende maatregelen voorstellen als dit nodig blijkt. In dit licht bezien is ook de verhoging van de OZB een bewuste keuze. We zijn ervan overtuigd dat we de verhoogde opbrengst nodig hebben in 2024. We kiezen daarbij voor de weg van de geleidelijkheid. Het nu niet doorvoeren van de OZB-verhoging betekent dat op een later moment een grotere stap moet worden gemaakt.

Aan de doorontwikkeling en verbetering van de P&C-cyclus wordt gewerkt. In deze begroting is die doorontwikkeling nog vooral gericht op technische verbeteringen, zoals toevoeging van een activiteit 'reserves' en een tabel 'projecten'. Voor de begroting 2022 richten wij ons op de meer inhoudelijke doorontwikkeling. In de leeswijzer meer over de technische verbeteringen die zijn doorgevoerd.

Burgemeester en wethouders van Berkelland.

Incidenteel structureel

Bedragen x €1.000

Exploitatie	2021 (I)	2021 (S)	2021	2022 (I)	2022 (S)	2022	2023 (I)	2023 (S)	2023	2024 (I)	2024 (S)	2024
010 Plezierig wonen	0	-1.222	-1.222	0	-1.200	-1.200	0	-1.177	-1.177	0	-1.155	-1.155
020 Fijn leven	0	-9.707	-9.707	0	-9.643	-9.643	0	-9.884	-9.884	0	-9.884	-9.884
030 Vitaal platteland	0	-227	-227	0	-227	-227	0	-227	-227	0	-197	-197
040 Zorg voor wie dat nodig heeft	791	-26.968	-26.177	0	-25.946	-25.946	0	-25.947	-25.947	0	-25.947	-25.947
050 Werken en ondernemen in een sterke regio	0	-13.805	-13.805	0	-13.791	-13.791	0	-13.653	-13.653	0	-13.641	-13.641
060 Actief met duurzaamheid en energie	-9	-287	-296	0	-247	-247	0	-197	-197	0	-197	-197
070 Sport is meer!	0	-2.252	-2.252	0	-2.543	-2.543	0	-2.517	-2.517	0	-2.227	-2.227
080 Cultuur is van iedereen	0	-1.729	-1.729	0	-1.729	-1.729	0	-1.473	-1.473	0	-1.473	-1.473
090 Samen veilig	0	-2.892	-2.892	0	-2.892	-2.892	0	-2.877	-2.877	0	-2.877	-2.877
110 Financiën	782	58.516	59.299	48	59.009	59.057	-250	59.416	59.166	0	59.643	59.643
120 Aan de slag met de Omgevingswet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	1.564	-574	990	48	791	839	-250	1.464	1.214	0	2.045	2.045

Overzicht van baten en lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	2016	2017	2018	2019	Gewijzigde begroting 2020	2021	2022	2023	2024
	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
010 Plezierig wonen	384	-74	-1.219	-667	-1.798	-1.222	-1.200	-1.177	-1.155
020 Fijn leven	-8.836	-9.572	-9.519	-6.415	-11.726	-9.707	-9.643	-9.884	-9.884
030 Vitaal platteland	-117	-358	-468	-311	-1.645	-227	-227	-227	-197
040 Zorg voor wie dat nodig heeft	-22.750	-24.339	-25.809	-28.192	-29.874	-26.177	-25.946	-25.947	-25.947
050 Werken en ondernemen in een sterke regio	-12.322	-14.326	-13.616	-15.095	-16.909	-13.805	-13.791	-13.653	-13.641
060 Actief met duurzaamheid en energie	-23	-367	-513	-766	-2.368	-296	-247	-197	-197
070 Sport is meer!	-2.143	-2.310	-2.448	-2.360	-2.866	-2.252	-2.543	-2.517	-2.227
080 Cultuur is van iedereen	-1.594	-1.737	-1.708	-1.790	-2.153	-1.729	-1.729	-1.473	-1.473
090 Samen veilig	-1.435	-2.006	-2.179	-2.785	-2.901	-2.892	-2.892	-2.877	-2.877
110 Financiën	52.294	57.254	55.842	65.402	72.544	59.299	59.057	59.166	59.643
120 Aan de slag met de Omgevingswet	0	0	-38	-51	-306	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	3.458	2.166	-1.675	6.969	0	990	839	1.214	2.045

LEESWIJZER

Opzet begroting

De opzet van de begroting 2021 kent enkele wijzigingen ten opzichte van de begroting 2020. De belangrijkste wijziging is het toevoegen van een hoofdstuk 'Financiële begroting'. In dit hoofdstuk zijn voornamelijk de tabellen opgenomen die in de begroting 2020 in het programma Financiën stonden. Dit is gedaan om de aansluiting met het Besluit Begroting en Verantwoording zichtbaarder te maken. Naast het programmaplan, met de verschillende programma's en de verplichte paragrafen zijn de financiële gegevens nu ook in een apart hoofdstuk terug te vinden. Er zijn ook twee niet verplichte paragrafen opgenomen. Dat is de paragraaf Reserves (ook opgenomen in begroting 2020) en nieuw in deze begroting is de paragraaf Ombuigingen/bezuinigingen. Alle voorgestelde bezuinigingen en ombuigingen zijn daarmee overzichtelijk in beeld.

Doorontwikkeling P&C-documenten

De doorontwikkeling en verbetering van de P&C-cyclus staat op de agenda. In deze begroting is die doorontwikkeling nog vooral gericht op technische verbeteringen. Voor de begroting 2022 richten we ons op de meer inhoudelijke doorontwikkeling.

De technische verbeteringen zijn:

1. Bij activiteiten waar een budget bij hoort, is het nummer (010.060) van het budget vermeld. Op deze manier is de aansluiting tussen activiteit en geld duidelijker.
2. Aan elk programma is een activiteit 'reserves' toegevoegd. Dat maakt duidelijk dat een gedeelte van de lasten in een programma gedekt wordt uit reserves. Voorheen werden de onttrekkingen aan reserves weergegeven in het programma Financiën.
3. Bij wijze van proef is aan een aantal programma's een extra financiële tabel toegevoegd. In deze tabel zijn de projecten uit het programma opgenomen. Dit zijn projecten die over meerdere jaren lopen. Voor het totale project wordt dan geld beschikbaar gesteld. Daarbij wordt zo goed mogelijk een verdeling gemaakt over de jaren dat een project loopt. Deze verdeling blijkt in de praktijk vaak niet te kloppen. Door het toevoegen van de tabel 'projecten' maken we inzichtelijk wat het totaal begrote bedrag is, wat er inmiddels is besteed en wat er nog uit te geven is. Voor de projecten in de projectentabel geldt dan ook dat het overgebleven budget van het begrotingsjaar bij de jaarrekening overgeheveld wordt naar het volgende jaar.

Lezen van tabellen

De tabellen in de begroting geven de bedragen weer x € 1.000 (duizenden euro's) tenzij anders vermeld. De lasten worden weergegeven met een – (min), de baten met een + (plus). Een programma met een negatief saldo betekent, dat er meer lasten in het programma zitten dan baten. Om de cijfers in de tabellen leesbaar te houden zijn bij de omschrijvingen afkortingen gebruikt.

Beleidsindicatoren

In de begroting zijn beleidsindicatoren opgenomen. De beleidsindicatoren die nu zijn opgenomen zijn verplicht vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording. De beleidsindicatoren hebben in de meeste gevallen geen relatie met onze doelstellingen en activiteiten. De gegevens worden voor het grootste gedeelte via de website waar staat je gemeente verzameld. Daar worden de nieuwste beschikbare cijfers gepubliceerd net zo als de vergelijking met Nederland.

PLEZIERIG WONEN

Kwalitatief goede woningvoorraad nu en in de toekomst Wat speelt er?

- Ontwikkelingen met gevolgen voor de woningmarkt volgen zich razend snel op. Consumentenvertrouwen, demografische ontwikkelingen, politieke keuzes spelen altijd een grote rol in de woningmarkt. Anno 2020 zien we nieuwe thema's die belangrijk zijn, denk aan duurzaam en gezond gebruik van de aarde en gezondheid en veiligheid. Dit vraagt om slim met onzekerheden en kansen om te gaan en om flexibiliteit in scenario's voor wonen.
- De druk op de woningmarkt in Berkelland neemt, net als in veel gemeenten in Nederland, sterk toe. Er staan weinig woningen te koop en de vraag naar sociale huurwoningen en nieuwbouw neemt toe, vooral vanuit jongeren en ouderen. Dit komt ook door een mismatch tussen vraag en aanbod. Veel van de vrijkomende woningen (door verhuizing en overlijden) sluiten niet aan bij de wensen van woningzoekenden.
- Er liggen stevige opgaven voor de bestaande woningen in Berkelland. Bijna 60% van de woningen in Berkelland is 40 jaar of ouder. Er ligt een opgave in het moderniseren, verbeteren van de uitstraling, verduurzamen, levensloopgeschikter en asbestvrij maken van de woningen.
- Wonen gaat niet alleen over stenen. Om prettig te kunnen wonen en leven in een dorp of buitengebied is niet alleen de woning van belang. Inwoners wonen in hun huis, ontvangen daar eventueel zorg en vinden het belangrijk dat de omgeving van hun huis er goed uit ziet.
- Mensen met een ondersteuningsvraag wonen steeds vaker thuis. Ook zien we dat door vergrijzing de vraag naar woonzorgvormen toeneemt. Met nu al een tekort op locaties voor wonen met 24-uurs zorg, ontstaat er in de komende jaren een groot knelpunt om op te lossen.

Speerpunt

Toekomstgerichte bestaande woningen en wijken.

Wat willen we bereiken?

- Een duurzame levensloopbestendige woningvoorraad.
- Een beter benutte woningvoorraad.
- Toekomstgerichte wijken.

Wat gaan we daarvoor doen?

We stimuleren met verschillende (financiële) instrumenten particuliere eigenaren om te investeren in het verbeteren van de woning.

Denk hierbij aan (financiële) ondersteuning door leningvormen via Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) en het Energieloket (Agem). Het energieloket zorgt voor bewustwording bij inwoners en bedrijven, geeft integrale adviezen over de woning en begeleidt inwoners bij realisatie. Ook haken we actief aan bij overige initiatieven om woningen en wijken te verduurzamen. Dit wordt ingezet vanuit het Energie Uitvoeringsprogramma 2019-2022 (EUP2) met onder meer warmtevisies, Buurkracht.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We continueren prestatieafspraken met ProWonen en huurdersvertegenwoordiging voor verdere verduurzaming van sociale huurwoningen en duurzame nieuwbouw.

We vinden het belangrijk dat huurders hierbij betrokken worden. Verder geldt: elke keuze begint met isoleren. Waar zich kansen voordoen om in gebieden particuliere woningen aan te laten haken op de verduurzaming van het sociaal bezit, vragen we ProWonen die verbinding te leggen.

De flinke verduurzamingsopgave van de corporatie vraagt om keuzes, ook in relatie tot andere opgaven. Deze maken we samen per kern.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We zijn samen met Kruiswerk en het Energieloket actief aan de slag met de campagne Heerlijk Thuis in Huis. (010.060)

Samen met woningcorporatie ProWonen, Energieloket Agem, Kruiswerk Achterhoek en Zlimthuis werken we aan het project Heerlijk Thuis in Huis. Dit is een project waarmee we mensen bewust willen maken van de mogelijkheden om langer zelfstandig te kunnen blijven wonen. Het is een succes en er is daarom voor gekozen om in 2021 verder te gaan en het ook regionaal op te gaan pakken.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We starten met een pilot integrale wijkaanpak voor transformatie van woningen en het toekomstbestendig maken van wijken.

We gaan de komende jaren samen met inwoners en ProWonen actief aan de slag met een integrale wijkaanpak voor zowel de transformatie van de bestaande woningvoorraad (verduurzaming, levensloopbestendig) als het toekomstbestendig maken van de wijk. In 2020 kiezen we samen de wijk en starten we met het ontwikkelen van de aanpak. De gemeente heeft de regierol en werkt daarbij nauw samen met ProWonen.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Speerpunt

Aantrekkelijke nieuwe woningen.

Wat willen we bereiken?

- Een vermindering van de mismatch tussen vraag en aanbod.
- Een versterking van de ruimtelijke kwaliteit in onze kernen en buitengebied.
- Een kwalitatief goede woningvoorraad nu en in de toekomst.
- Een vitale en sociale samenleving door gerichte woningbouw.
- Flexibiliteit en snelheid op de woningmarkt.

Wat gaan we daarvoor doen?

We blijven ruimte bieden voor goede, innovatieve woningbouwplannen die aansluiten bij de behoefte van onze inwoners. (010.080)

We voegen gericht woningen toe aan de voorraad. We bieden ruimte voor goede, innovatieve woningbouwplannen in al onze kernen en buitengebied op basis van de vastgestelde 'lokale kwaliteitscriteria Berkelland' en de woningbouwopgave per kern. De opgave stellen we vast aan de hand van marktverkenningen per kern. Ook is er aandacht voor huisvesting van arbeidsmigranten. Voor het buitengebied verkennen we welke toevoeging van woningen wenselijk is in relatie tot vrijkomende agrarische bebouwing.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We stimuleren (pilots) voor innovatieve woningen en woonvormen.

We stimuleren (pilots voor) innovatieve woningen en woonvormen, door met inwoners, woningcorporaties, initiatiefnemers, ontwikkelaars en bouwers in gesprek te gaan over de kansen en mogelijkheden voor Berkelland. Met aandacht voor focus voor ontmoeting, flexibiliteit, duurzaamheid, circulariteit, beperking CO2-uitstoot en betaalbaarheid voor jongeren/starters.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We bieden ruimte aan flexwoonconcepten.

Via flexwoonconcepten vergroten we voor mensen die snel een tijdelijke woning zoeken de flexibele huisvestingsschil. We faciliteren dit via de deelname aan de Versnellingskamer

Flexwonen. In een versnellingskamer wordt op een gestructureerde wijze stap voor stap toegewerkt naar een haalbaar en gedragen flexwoonconcept.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We inventariseren in alle kernen in Berkelland de woonbehoefte van inwoners. (010.030 en 010.090)

In alle kleine kernen is de woonbehoefte geïnventariseerd en zijn we samen met inwoners verder aan de slag met de projecten die hieruit zijn ontstaan. In de grote kernen is vanaf 2020 ook gestart met het kwalitatief inventariseren van de woonbehoefte van de inwoners.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We monitoren regionaal en lokaal de ontwikkelingen op de woningmarkt. (010.045)

We houden via monitoring de vinger aan de pols en signaleren daarmee tijdig waar spanning en ontspanning optreedt op de woningmarkt. Op die plekken bekijken we welke ingrepen noodzakelijk zijn. Dat betekent maatwerk per kern.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We bewaken de gemeentelijke grondexploitatie. (010.020)

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We blijven ons inzetten voor een goede dienstverlening rondom wonen. (010.100)

Er zijn veel doorlopende zaken in het programma wonen die jaarlijks terugkomen. Denk hierbij aan vergunningverlening, welstandstoezicht en het heffen van leges. De kosten en opbrengsten van deze doorlopende zaken zijn onder deze activiteit samengevoegd.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Speerpunt

Ouderen en mensen met een zorgvraag voelen zich thuis in een geschikte woning en in een fijne leefomgeving.

Wat willen we bereiken:

- Ouderen kunnen zo lang mogelijk zelfstandig thuis blijven wonen.
- Er is voldoende en divers aanbod aan huisvesting voor mensen met een (toekomstige) zorgvraag.
- Er is een versterkte samenwerking tussen gemeente, zorgpartijen en corporaties.
- Er is maatwerk voor bijzondere doelgroepen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We zetten de Regietafel Wonen en Zorg voort.

De gemeente pakt de regie op wonen en zorg. Zo hebben we planologische ruimte geboden aan woonzorginitiatieven in de kernen en het buitengebied. We zorgen voor een sterkere verbinding tussen corporaties en zorgpartijen (de juiste coalities) via de al bestaande Regietafel wonen en zorg. De inzet is nu nog vooral gericht op de aanwezigheid van voldoende zorgvastgoed. Een volgende stap is om met elkaar te zoeken naar een toekomstbestendige infrastructuur voor het wonen met een zorgvraag, die aansluit bij wat inwoners nodig hebben en past bij de kernen. We vernieuwen het ontwikkelperspectief van deze Regietafel en vullen die aan met een uitvoeringsagenda, zowel voor het (boven) gemeentelijk niveau als op het niveau van de kernen.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We geven ruimte aan nieuwe woonzorginitiatieven.

We bieden ruimte aan nieuwe (innovatieve) woonzorginitiatieven voor mensen die aangewezen zijn op 24 uur per dag zorg nabij of permanent toezicht én voor mensen met een lichtere zorgvraag. Dat doen we op basis van het Kader Woonzorginitiatieven en een zorgvuldige

ruimtelijke afweging. Innovatie is hierbij nodig, ook om een oplossing bieden voor het tekort aan zorgpersoneel. Denk aan woonvormen met collectieve voorzieningen, inspelen op 'zorg voor elkaar' en kansen voor (thuis)technologie.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We koppelen actief zorgaanbieders en ontwikkelaars aan geschikte locaties nabij voorzieningen.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We staan open voor (CPO-)initiatieven van ouderen.

We hebben er aandacht voor dat we nieuwe woningen vooral toevoegen op de plek waar mensen hun sociale netwerk hebben. Dan zijn mensen eerder geneigd te verhuizen. We sturen op flexibele woon(zorg)vormen die ook op lange termijn geschikt zijn voor diverse (zorg)doelgroepen.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We realiseren maatwerk voor bijzondere doelgroepen op basis van actuele behoefte en taakstellingen.

Dat geldt voor onder andere statushouders, beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Wat mag het kosten

De activiteit Regionale woonagenda aansluiting lokale woonagenda is niet langer meer een activiteit, dit geldt ook voor monitoring toekomstige sloopopgave. De structurele budgetten bij deze activiteiten zijn daarom verplaatst naar 'we monitoren landelijke en regionale ontwikkelingen op de woningmarkt. Tegelijkertijd zijn beide budgetten verlaagd, daarom staat bij de nieuwe activiteit een lager bedrag vanaf 2021. Het transformatiefonds stopt vanaf 2021, de 1 miljoen euro zal terugvloeien in de reserve.

Bedragen x €1.000 Exploitatie	2016	2017	2018	2019	Begroting na Berap	2021	2022	2023	2024
Lasten									
010.010 Regionale woonagenda aansluiting lokale woonagenda	0	-5	-118	-577	-99	0	0	0	0
010.020 Gemeentelijke grondexploitaties	-346	-1.223	-1.197	-1.172	-886	-886	-886	-886	-886
010.030 Inventarisatie kernen woonbehoefte inwoners	-59	-1.444	-112	-104	-63	0	0	0	0
010.040 Monitoren toekomstige sloopopgave	0	-35	-32	-17	-20	0	0	0	0
010.045 We monitoren landelijke en regionale ontwikkelingen woningmarkt	0	0	0	0	0	-50	-50	-50	-50
010.050 werken aan transformatiefonds om sloop woningen in de toekomst te bekostigen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
010.060 we zijn samen met Kruiswerk en EnergieLoket aan de slag met campagne heerlijk thuis in eigen huis	0	0	0	0	0	-100	0	0	0
010.070 Integrale aankpak	0	0	0	0	-250	-500	-3.825	0	0
010.080 Ruimte bieden voor goede innovatieve woningbouwplannen die aansluiten bij de behoefte	0	0	0	0	-100	-100	-100	0	0
010.090 Grote kernen behoefte onderzoek	0	0	0	0	-125	0	0	0	0
010.100 Goede dienstverlening rondom wonen	0	0	0	0	-65	-65	-65	-65	-65
010.500 Loonkosten programma Plezierig wonen	0	0	-1.429	-1.612	-1.762	-1.912	-1.912	-1.912	-1.912
010.700 Rente en afschrijving programma Plezierig wonen	0	0	-127	-119	-334	-395	-395	-395	-395
Totaal Lasten	-405	-2.708	-3.015	-3.601	-3.703	-4.008	-7.233	-3.308	-3.308
Baten									
010.010 Regionale woonagenda aansluiting lokale woonagenda	0	0	0	33	0	0	0	0	0
010.020 Gemeentelijke grondexploitaties	298	1.767	1.245	2.106	1.021	1.021	1.021	1.021	1.021

Bedragen x €1.000 Exploitatie	2016	2017	2018	2019	Begroting na Berap	2021	2022	2023	2024
010.030 Inventarisatie kernen woonbehoefte inwoners	490	868	552	794	24	0	0	0	0
010.100 Goede dienstverlening rondom wonen	0	0	0	0	860	853	875	898	920
Totaal Baten	789	2.634	1.797	2.933	1.905	1.874	1.896	1.919	1.941
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	384	-74	-1.219	-667	-1.798	-2.135	-5.337	-1.390	-1.367
Onttrekkingen									
010.710 Reserves	0	0	0	0	0	913	4.138	213	213
Gerealiseerd resultaat	384	-74	-1.219	-667	-1.798	-1.222	-1.200	-1.177	-1.155

Projecten

De campagne Heerlijk Thuis in Huis is een succes, er is gekozen om hiermee door te gaan in 2021. In de begroting is hiervoor 100.000 euro gereserveerd. Het vervolg project Beltrum waren de behoefte onderzoeken in de kleine kernen, hiervoor hebben wij subsidie gekregen vanuit de gebiedsopgave. Ook 4 kernen uit andere gemeenten konden meedoen met onze subsidie aanvraag. Het project loopt nog tot eind 2020 en zal daarna afgerond worden.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2020	Restant
60830038 PRJCT Heerlijk thuis in huis				
Lasten	-100	0	0	-100
60830903 PRJCT Beltrum				
Lasten	-109	-46	8	-70
Baten	24	0	0	24
Totaal 60830903 PRJCT Beltrum	-85	-46	8	-46
Gerealiseerd resultaat	-185	-46	8	-146

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Woonvisie gemeente Berkelland 2020 - 2025 Thuis in Berkelland
- Kwalitatieve toetsingscriteria voor woningbouw Berkelland 2019
- Ruimte extra woningbouw per kern 2019
- Beleidskader tijdelijke woningen
- Achtergrondinformatie tijdelijke woningen
- Structuurvisies
- Woonmonitor Berkelland 2019

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
Nieuwgebouwde woningen	per 1.000 woningen	2016	2,4	7,2	Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research	Nieuwgebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.
		2017	6,2	8,2		
		2018	4,1	8,6		
		2019	3,5	9,2		
Demografische druk	%	2016	81,7	68,5	CBS Statistiek Bevolking - bewerking ABF Research	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
		2017	81,8	69		
		2018	82,8	69,6		
		2019	83,9	69,8		
		2020	84	70		

FIJN LEVEN

Een toegankelijke, klimaatbestendige en kleurrijke leefomgeving

Wat speelt er?

- Het is fijn leven in Berkelland. Inwoners geven met bijna het cijfer 8 aan dat ze erg fijn wonen. Zij willen ook in de toekomst tevreden blijven over hun woon- en leefomgeving. Dat betekent dat we moeten blijven investeren in een toegankelijke, klimaatbestendige en kleurrijke leefomgeving. Er is volop ingezet op het benutten van de kracht van de samenleving en dat blijven we doen. Zo zijn we met onze inwoners doorontwikkeld in het wijk- en kerngericht werken en spelen we in op de wijk-/kernspecifieke behoeften van de bewoners, zowel qua fysieke als sociale leefomgeving. Er zijn woon-/leefplannen gemaakt in kleine kernen en in de grote kernen maken we ook goede stappen. Met behulp van de integrale analyse die we van heel Berkelland (op kern-/wijkniveau) gemaakt hebben weten we bijvoorbeeld bij de grote kernen in welke wijken we het eerste nog verder willen verdiepen in het wijk- en kerngericht werken. Samen met onze inwoners blijven we hieraan werken en onze gebiedscontactpersonen en gebiedswethouder houden voortdurend contact. Onze inwoners weten ons steeds beter te vinden en wij hen. Er nog veel te doen en uit te proberen met elkaar.
- We hebben de afgelopen periode een nieuwe werkwijze in de openbare ruimte geïmplementeerd, 'ambitie gericht beheer', waar inwoners, wijken en buurten een centrale rol in spelen. We kijken op basis van verschillende thema's (zoals schoon en veilig, biodiversiteit, klimaatadaptatie en bewegen, recreatie en ontmoeten) wat inwoners het belangrijkste vinden in hun wijk of buurt. We bepalen samen hoe we hun leefomgeving inrichten. De komende periode moeten we de tering naar de nering zetten en kunnen het extra (tijdelijke) geld voor het wijk- en kerngericht werken goed gebruiken voor doorontwikkeling en voor (het verder op weg helpen van) concrete projecten uit de samenleving. Ook het opgerichte Berkellands Naoverfonds helpt ons hierbij.
- We gaan de komende periode ook de extra middelen voor het verbeteren van het groenonderhoud verder aanwenden. Er is een uitvoeringsplan opgesteld om deze middelen zo effectief en efficiënt mogelijk in te zetten. We gebruiken deze middelen ook om het groen zo vorm te geven dat het onderhoud structureel goedkoper kan. Binnen de huidige werkwijze is ook veel aandacht voor ecologie. Daar waar mogelijk richten we de openbare ruimte ecologisch in en passen we ecologisch beheer toe.
- Wij moeten onze leefomgeving voorbereiden op de klimaatverandering. We zullen moeten leren omgaan met grote hoeveelheden water (hevige regenval en binnenkomend water vanuit het buitenland), droogteperioden en hoge temperaturen.
- Nederland wil naar een circulaire economie (een economie waarin reststoffen volledig opnieuw worden hergebruikt). Voorbeeld daarvan is het landelijke programma Van Afval Naar Grondstof 'VANG'. Gemeenten zijn daarbij belangrijke partners, omdat zij verantwoordelijk zijn voor inzameling van het huishoudelijk afval. Berkelland wil voldoen aan de landelijke doelstelling uit het programma en minder dan 100 kilogram restafval per inwoner inzamelen.

Speerpunt

Investeren in de samenleving.

Wat gaan we daarvoor doen?

Samen met inwoners, bedrijven, verenigingen en instellingen stellen we wijkagenda's op en voeren ze uit.

Bij projecten en activiteiten beginnen we zoveel mogelijk bij onze samenleving onder andere als onderdeel van het wijk- en kerngericht werken. Zo spelen we in op vragen vanuit de samenleving of betrekken de samenleving bij de inrichting van de openbare ruimte of het te ontwikkelen beleid. Dit doen we in co-creatie binnen dorpen en wijken. Zo ontstaan agenda's die op de korte,

de middellange dan wel op de lange termijn de leefomgeving ten goede komen. Hierin doen we een beroep op de betrokkenheid van de inwoners en faciliteren/motiveren we het eigenaarschap voor onderwerpen die van belang worden gevonden voor en door de diverse wijken/kernen.
Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We ondersteunen initiatieven uit wijken, buurten en kernen. (020.100)

Dit doen we onder andere via het Berkellands Naoberfonds.

Door de inzet van contactfunctionarissen wordt er ondersteuning gegeven op vragen vanuit de samenleving waarbij de leefbaarheid versterkt kan worden. De contactfunctionarissen werken gebiedsgericht en zorgen voor verbinding tussen inwoners, instanties en gemeente.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We ontwikkelen het gebiedswethouderschap verder door.

De gebiedswethouder is de bestuurlijke ambassadeur voor het gebied en aanspreekpunt voor thema's en onderwerpen die in een gebied leven.

We verstevigen onze netwerken in wijken en kernen en hebben oog voor die groepen die nog niet zo betrokken of in beeld zijn.

Door vorm te geven aan zogeheten gebiedsgeoriënteerde kernteams, waarin verschillende disciplines (zowel intern als extern) samenwerken worden verbindingen gemaakt en zogeheten koppelkansen benut. Belangrijke thema's en doelgroepen komen zo beter in beeld.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Speerpunt

Een uitnodigende leefomgeving.

Wat willen we bereiken?

- De kwaliteit van het groenonderhoud verbetert, met focus op duurzaam, schoon en kleurrijk.
- Een leefomgeving voor jong en oud die uitnodigt om te bewegen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bij plannen en onderhoud zetten we in op het stimuleren van 'bewegen' in onze leefomgeving.

We vinden 'bewegen' in onze leefomgeving erg belangrijk. Zo kunnen onze inwoners bij inrichting en onderhoud in de openbare ruimte, in het kader van 'Ambitiegericht beheer' kiezen om meer in te zetten op het streefbeeld 'Stimulerend om te bewegen, ontmoeten, recreëren'.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We beheren en onderhouden het openbaar groen en de gemeentelijke begraafplaatsen. (020.020)

We moeten de tering naar de nering zetten en met minder middelen het onderhoud gaan uitvoeren. We gaan daarom over naar het minst onderhoudsintensieve groen. Meer (ruig) gras en struiken en minder perken bijvoorbeeld. Uiteraard wordt daarbij gekeken naar plekken die daarvoor het meest in aanmerking komen, maar het beeld van het openbaar groen zal veranderen. Een deel van het groenonderhoud gebeurt door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en het overige besteden we uit. We proberen daar waar mogelijk wensen van inwoners en ondernemers te respecteren en blijven ook met hen in gesprek om mogelijkheden van hun inzet daarbij te bespreken.

Er is ook minder vast budget opgenomen voor projecten en nieuwe speelvoorzieningen in de openbare ruimte. Kleinere noodzakelijke projecten kunnen nog uitgevoerd worden, maar de wat grotere projecten worden voortaan opgenomen op de jaarlijkse investeringslijst. Ook is het

mogelijk de komende jaren geld voor projecten vrij te maken uit de (niet structurele) middelen voor 'Investeren in Berkelland; wijk- en kern gericht werken'.

Hoewel we in 2020 het budget voor het onderhoud van bomen nog hebben verhoogd, proberen we de tering naar de nering te zetten en is het budget met 10% (€ 25.000) verlaagd. Het bomenonderhoud proberen we nog efficiënter uit te (laten) voeren. We hebben een wettelijke zorgplicht voor het onderhoud van onze bomen en we moeten ervoor zorgen dat we zo min mogelijk veiligheidsrisico's lopen. Mocht er extra onderhoud nodig zijn door bijvoorbeeld bepaalde weersomstandigheden (zoals een zeer droge zomer) of specifiek meer onderhoud om veiligheidsproblemen te voorkomen, dan zullen we een beroep moeten doen op het budget 'onvoorzien' of de algemene reserve.

We besparen ook op de aankoop van materialen die nodig zijn voor het onderhoud op de begraafplaatsen. Deze besparing gaat niet over de uren/inzet op onderhoud begraafplaatsen. We passen minder of goedkopere materialen toe, maar de begraafplaatsen blijven er wel netjes uitzien.

We hebben geen budget meer voor het plaatsten van kerstversieringen in de openbare ruimte. Wij laten het versieren van de (eigen) leefomgeving bij onze samenleving (inwoners, bedrijven of organisaties).

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We investeren extra in verbetering van de kwaliteit van het groen(onderhoud). (020.120)

We gaan de komende periode ook de extra middelen voor het verbeteren van het groenonderhoud verder aanwenden. Er is een uitvoeringsplan opgesteld om deze middelen zo effectief en efficiënt mogelijk in te zetten. We gebruiken deze middelen om achterstallig onderhoud weg te werken, maar ook om groen zo vorm te geven dat het onderhoud structureel goedkoper kan.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We passen waar mogelijk ecologisch beheer toe, niet alleen bij bermen, maar ook andere terreinen, zoals parken, in gemeentelijk bezit.

Doel is om onder andere meer insecten (denk aan bijen) en andere (beschermde) dieren en planten te laten voorkomen in onze leefomgeving. Deze biodiversiteit helpt bij het verminderen van overlast van plagen (zoals de eikenprocessierups).

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We realiseren groen/-blauwe parels (aantrekkelijke plekken met groen en water) in de kernen.

Te denken valt aan goede waterbergingen/-infiltratie gecombineerd met groen, zoals ook in ons streefbeeld 'Klimaatbestendig' in de werkwijze 'Ambitiegericht beheer' is opgenomen.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Speerpunt

Leefomgeving aangepast aan het veranderende klimaat.

Wat willen we bereiken?

- Een leefomgeving die aangepast is aan het veranderende klimaat.

Wat gaan we daarvoor doen?

We voeren het watertakenplan 2019-2023 uit (de opvolger van het gemeentelijk rioleringsplan) inclusief klimaatstresstest. (020.030)

We hebben een watervisie en watertakenplan opgesteld met het Waterschap Rijn en IJssel. De afgelopen periode is klip en klaar geworden dat klimaat adaptief inrichten van onze buitenruimte noodzaak is. We werken integraal binnen onze organisatie, met het waterschap en met onze inwoners samen aan waterberging en waterinfiltratie (afkoppeling), opgenomen in een aantrekkelijke leefomgeving (blauw/groene parels zoals in Ruurlo en andere plekken in voorbereiding). We maken onze leefomgeving (beter) bestand tegen droogte en hitte, maar

tegelijktijd ook tegen wateroverlast. Daarbij hechten we veel waarde aan goede communicatie met en naar inwoners en alle andere betrokkenen. Uiteraard blijft een robuuste afvoer van vuilwater (riool) onze kerntaak waarbij we op basis van risico-gestuurd beheer zo efficiënt en effectief mogelijk te werk gaan.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Speerpunt

Veilige en makkelijk berijdbare wegen en paden.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bepalen waar mogelijk samen met inwoners en ondernemers de (her)inrichting van onze wegen en paden.

We onderhouden onze wegen op basis van het afgesproken kwaliteitsniveau 'overwegend laag'. We overleggen (in het kader van wijk- en kerngericht werken) daarbij met inwoners en andere belanghebbenden of de wegfunctie en -inrichting nog past bij het gebruik en maken samen het ontwerp binnen de mogelijkheden die we hebben.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We investeren extra in onderhoud van wegen en paden in het buitengebied op basis van een plan van aanpak. (020.110)

Er is € 2.000.000 extra geld (eenmalig) beschikbaar gesteld om een impuls te geven aan het onderhoud van wegen en paden in het buitengebied. We hebben een plan opgesteld voor uitvoering van deze impuls. Op basis van een gedegen analyse weten we waar we moeten investeren in het wegenonderhoud met de extra tijdelijke middelen. Deze extra middelen stellen ons in staat om de komende jaren op onderhoudskosten wat te kunnen besparen zonder dat we daarmee het afgesproken onderhoudsniveau (overwegend laag) geweld aan doen (zie ook activiteit 'We onderhouden onze infrastructuur').

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We onderhouden onze infrastructuur. (020.040)

We werken volgens het door het college vastgestelde 'Wegbeheer gemeente Berkelland Beleidskeuzes en beheerkosten Update 2016-2020'. Het wegennet in Berkelland is divers. Voor de veiligheid is onderhoud noodzakelijk. Op basis van inspecties en het afgesproken kwaliteitsniveau 'overwegend laag' wordt jaarlijks bepaald welke wegen dat jaar onderhouden of vervangen worden.

Deskundigen geven aan dat het huidige budget voor het onderhoud van wegen en paden nu al te laag is om het door de gemeenteraad vastgesteld niveau (overwegend laag) te kunnen bestendigen. De in deze begroting doorgevoerde bezuiniging van 10% op het onderhoudsbudget voor wegen zal uiteindelijk leiden tot een verlaging van de gemiddelde onderhoudskwaliteit. De verwachting is echter dat deze besparing de komende 3 jaar niet zal leiden tot kwaliteitsniveaus die zich buiten de bandbreedte van het huidige scenario (overwegend laag) bevinden. Dat komt doordat we de komende jaren de kwaliteitsimpuls voor wegen en paden in het buitengebied (€ 2.000.000) vanuit Samen Investeren in Berkelland gaan inzetten (zie de activiteit 'We investeren extra in onderhoud van wegen en paden in het buitengebied op basis van een plan van aanpak'). We blijven uitgaan van het kwaliteitsniveau 'overwegend laag'. Bij een lager kwaliteitsniveau dan dit zullen we naar een onderhoudsniveau afzakken waarbij er sprake is van kapitaalsverlies en we op termijn zullen komen te staan voor hoge kosten/investeringen. We zullen over een paar jaar het jaarlijkse onderhoudsbudget wel weer moeten verhogen om het niveau 'overwegend laag' te kunnen handhaven.

Het onderhoudsbudget voor waterkeringen en overbeschoeiingen is met 20% (€ 30.000) verlaagd. We streven naar natuurlijke oevers, met minder onderhoud. De afgelopen tijd zijn enkele grote investeringen gedaan waardoor jaarlijks onderhoud de komende jaren wat minder is. Groter onderhoud of flinke ingrepen nemen we voortaan jaarlijks mee als nieuwe investeringen (investeringslijst).

Ook het budget voor ongediertebestrijding valt onder deze activiteit. We hopen dat ons ecologisch (berm)beheer de overlast op termijn zal verminderen, maar dat is de komende jaren nog zeker niet het geval. De hoeveelheid eikenprocessierupsen (of ratten) hangt bijvoorbeeld af van vele andere factoren dan alleen ecologisch bermbeheer (denk aan weersomstandigheden). Een ondergrens aangeven van een acceptabel niveau is erg moeilijk. We zullen ook moeten accepteren dat bepaalde vormen van overlast erbij horen. Ook is het niveau van overlast elk jaar verschillend. Het budget voor 2021 en verder is structureel met 10% (€ 10.000) verlaagd en zullen proberen nog efficiënter/effectiever de middelen in te zetten. Als de overlast toch te groot wordt en budget niet toereikend dan doen we een beroep op het budget 'onvoorzien'. Mocht blijken dat we de aankomende jaren structureel (veel) te kort komen, dan moet overwogen worden het budget structureel weer te verhogen.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Speerpunt

Bereikbare woningen, bedrijven en voorzieningen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Het wettelijke doelgroepenvervoer en een deel van het openbaar vervoer samen met buurgemeenten regionaal organiseren en optimaliseren. (020.050)

De regionale uitvoeringsorganisatie ZOOV is ondergebracht in Winterswijk.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Speerpunt

Hergebruik van grondstoffen (Van Afval Naar Grondstof).

Wat willen we bereiken?

- Huishoudelijk afval wordt op een duurzame wijze hergebruikt of verwerkt.
- We zamelen niet meer dan 100 kilogram restafval per inwoner in en de afvalscheiding is meer dan 75%.
- Minder zwerfafval.

Wat gaan we daarvoor doen?

Onderzoek doen naar de manier waarop de afgesproken doelstellingen uit 'Van Afval Naar Grondstof' (VANG) bereikt kunnen worden inclusief financiële consequenties hiervan.

In dit onderzoek zoeken we naar antwoorden op de vraag met welke inzamelwijze de afgesproken VANG doelstellingen het beste gerealiseerd kunnen worden. In dit onderzoek worden ook de mogelijkheden van nascheiding betrokken en wordt in beeld gebracht welke financiële gevolgen de inzamelwijzen hebben voor onze huishoudens.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We nemen gerichte actie om zwerfafval terug te dringen op basis van de halfjaarlijkse monitor zwerfafval. (020.060)

We weten waar zwerfafval het meest voor komt en proberen met acties op maat het zwerfafval terug te dringen.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We werken samen met onze inwoners het grondstoffenplan uit in maatregelen die afvalbeperking en afvalscheiding (grondstofscheiding) bevorderen. (020.070)

We voeren daartoe het Plan 'Van Afval Naar Grondstof 2018-2022' uit.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Speerpunt

Gemeentelijke gebouwen en scholen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We investeren in passende toekomstbestendige huisvesting van scholen en houden rekening met onder andere demografische ontwikkelingen. (020.80)

We overleggen daarover met de verschillende schoolbesturen op basis van het samen opgestelde Integraal Huisvestingsplan 2020-2036 (IHP). Zo werken we onder andere samen met het Staringcollege aan de nieuwbouw op campus de Wildbaan.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman, Maikel van der Neut

We onderhouden de gebouwen die in eigendom zijn van de gemeente. (020.090)

Zie ook de activiteit 'We maken een plan hoe we ons eigen vastgoed verduurzamen en in welk tempo' in het programma 'Actief met duurzaamheid en energie'. Door de verkoop van panden (zie activiteit 'We stoten gebouwen af die we niet zelf in gebruik hoeven te hebben', hebben we het budget voor de komende jaren met 50% (€ 65.000) verlaagd.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We stoten gebouwen af die we niet zelf in gebruik hoeven te hebben.

Op basis van een aantal aspecten (zoals de verkoopbaarheid) bepalen we in welke volgorde we panden proberen af te stoten. Dit is bestaand beleid en we hebben ook al panden kunnen verkopen. We hopen onze vastgoedportefeuille verder te kunnen verkleinen.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Wat mag het kosten?

Met ingang van de begroting 2021 wordt de activiteit 020.010 verantwoord onder activiteit 020.020 en 020.040. Het zaaien van kleurrijke zaadmengsels is geen doel op zich maar een wijze waarop invulling wordt gegeven aan de doelstellingen van het beheer van het openbaar beheer groen. Bij activiteit 020.020 is een gedeelte van het budget van activiteit 020.010 toegevoegd. Daarnaast vinden op deze activiteit een aantal bezuinigingen plaats.

De begrote lasten op activiteit 020.030 zijn in 2021 lager dan in 2020. In de resultaatbestemming 2019 is voorgesteld het voordelige resultaat (€ 573.000) op riolering ook te bestemmen voor riolering. Dit is verwerkt door deze middelen in 2020 te storten in de voorziening riolering. De storting leidt tot een eenmalige last in 2020. De voorziening riolering wordt ingezet om via geleidelijke groei naar kostendekkende tarieven te komen. De raming van de baten op dit onderdeel is aangepast naar de verwachte opbrengst.

De begrote lasten van de activiteit 020.040 zijn in 2021 € 789.000 lager dan in 2020 (inclusief deel 020.010). Dit komt doordat in 2020 sprake is van een extra last van € 647.000 voor het herstellen van asfaltschade en de afwaardering van het wegennet en de kosten voor hard- en software van verkeersregelinstallaties. Het resterende verschil wordt veroorzaakt door diverse ombuigingen opgenomen in de Perspectiefnota 2021.

De stijging van de lasten bij activiteit 020.070 is het gevolg van de aanpassing van de dienstverleningsovereenkomst met het Gemeentelijk Belasting kantoor Twente (GBT). De baten vallen hoger uit dan in 2020 doordat in 2020 een korting van € 1 miljoen is verleend op de afvalstoffenheffing.

De stijging van de baten en de lasten bij activiteit 020.080 is het gevolg van aanpassing aan rijksbudget voor het onderwijsachterstanden beleid. Per saldo daalt het budget met € 52.000 als gevolg van ombuigingen zoals benoemd in de Perspectiefnota.

Bij activiteit 020.090 kan het verschil verklaard worden door incidentele baten in 2020.

De kapitaallasten op dit programma zijn gestegen met € 2.982.000. Hiervan is € 1.200.000 het gevolg van een correctie van koppeling van lasten voor onderwijs die voorheen op het programma werken en ondernemen in de regio werden verantwoord. Daarnaast zijn er hogere kapitaallasten op riolering (€ 794.000), taakveld verkeer (€ 585.000) en onderwijs (€ 355.000).

Bedragen x €1.000	2016	2017	2018	2019	Begroting na Berap	2021	2022	2023	2024
Exploitatie									
Lasten									
020.010 Zaaïen van kleurrijke zaadmengsels	-148	-137	-292	-208	-203	0	0	0	0
020.020 Openbaar groen en begraafplaatsen	-1.891	-3.085	-1.851	-1.043	-1.004	-853	-823	-798	-798
020.030 Beh onderh vern renov riolering	-5.577	-5.206	-2.148	-2.007	-2.870	-2.093	-2.093	-2.066	-2.066
020.040 We onderhouden onze infrastructuur	-4.546	-5.643	-3.496	-3.353	-3.537	-2.869	-2.844	-2.844	-2.844
020.050 Doelgroepenvervoer-openbaar vervoer	-665	-559	-589	-640	-653	-653	-653	-653	-653
020.060 Zwerfafval	-47	-44	-33	-73	-54	-54	-54	-54	-54
020.070 Afval scheiden	-2.907	-2.778	-2.535	-2.582	-2.631	-2.743	-2.743	-2.743	-2.743
020.080 Onderwijs en huisvesting	-3.700	-3.010	-947	-990	-956	-1.126	-1.126	-1.126	-1.126
020.090 Onderhoud gemeentelijke gebouwen	-450	-563	-324	-431	-421	-351	-351	-351	-351
020.100 Ontwikkeling wijken, buurten en kernen	0	0	0	-132	-625	-625	-625	0	0
020.110 Onderhoud wegen en paden buitengebied	0	0	0	0	-500	-500	-500	0	0
020.120 Verbetering kwaliteit groen(onderhoud)	0	0	0	0	-375	-375	-375	0	0
020.500 Loonkosten programma Fijn leven	0	0	-3.243	-5.177	-5.297	-5.494	-5.494	-5.494	-5.494
020.700 Rente en afschrijving programma Fijn leven	0	0	-5.587	-3.188	-3.106	-6.022	-6.078	-6.383	-6.383
Totaal Lasten	-19.932	-21.025	-21.046	-19.825	-22.232	-23.758	-23.759	-22.512	-22.512
Baten									
020.020 Openbaar groen en begraafplaatsen	347	436	498	403	336	340	340	340	340
020.030 Beh onderh vern renovatie riolering	6.141	6.384	6.449	8.134	7.045	7.491	7.491	7.464	7.464
020.040 We onderhouden onze infrastructuur	442	289	247	1.041	205	205	205	205	205

Bedragen x €1.000 Exploitatie	2016	2017	2018	2019	Begroting na Berap	2021	2022	2023	2024
020.050 Doelgroepenvervoer- openbaar vervoer	0	0	0	0	1	1	1	1	1
020.060 Zwerfafval	47	44	42	73	54	54	54	54	54
020.070 Afval scheiden	3.432	3.613	3.523	3.507	2.400	3.707	3.707	3.707	3.707
020.080 Onderwijs en huisvesting	544	302	181	130	121	343	343	343	343
020.090 Onderhoud gemeentelijke gebouwen	143	385	587	121	345	146	211	211	211
Totaal Baten	11.096	11.453	11.527	13.410	10.507	12.287	12.352	12.325	12.325
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-8.836	-9.572	-9.519	-6.415	-11.726	-11.471	-11.407	-10.187	-10.187
Onttrekkingen									
020.710 Reserves	0	0	0	0	0	1.830	1.830	369	369
Stortingen									
020.710 Reserves	0	0	0	0	0	-66	-66	-66	-66
Mutaties reserves	0	0	0	0	0	1.764	1.764	303	303
Gerealiseerd resultaat	-8.836	-9.572	-9.519	-6.415	-11.726	-9.707	-9.643	-9.884	-9.884

Projecten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2020	Restant
60210000 Onderhoud wegen en paden buitengebied	-2.000	0	0	-2.000
60570100 Verbeteren kwaliteit groen(onderhoud)	-1.500	0	-209	-1.291
60610100 Ontwikkelen wijken, buurten en kernen	-2.500	-132	-129	-2.239
Gerealiseerd resultaat	-5.500	-132	-338	-5.030

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Rapportage groenbeheer
- Speelruimteplan
- Groenstructuurplan
- Speelruimtebeleid
- Aanpak zwerfafval
- Van Afval naar Grondstof
- Watertakenplan Berkelland 2019-2023

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2014	1,2	2,8	DUO/Ingrado	Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven. De periodeaanduiding '2018' staat voor schooljaar '2017/2018'.
		2015	0,7	2,3		
		2016	1	1,8		
		2017	0,6	1,8		
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2016	12	27	DUO/Ingrado	Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend. De periodeaanduiding '2018' staat voor schooljaar '2017/2018'.
		2017	15	27		
		2018	19	23		
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2016	0,7	1,7	DUO/Ingrado	Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De periodeaanduiding "2018" staat voor schooljaar "2017/2018".
		2017	0,9	1,8		
		2018	1,1	1,9		
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2016	252	189	CBS statistiek Huishoudelijk afval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
		2017	252	178		
		2018	268	172		

VITAAL PLATTELAND

Een vitaal en innovatief buitengebied

Wat speelt er?

- Het platteland is al langer niet meer alleen van boeren, maar is gedeeld gebied met nieuwe inwoners en recreanten. Het platteland wordt multifunctioneel gebruikt. Dit levert spanning op, maakt het complexer maar biedt ook mooie kansen om ons platteland toekomstbestendig te maken.
- In de landbouw stoppen veel boeren, boerenbedrijven die er zijn worden soms groter. Er vindt daarnaast ook verbreding van de landbouw plaats, doordat er meer natuur inclusieve landbouw, zorg, toerisme en energie als verdienmodellen worden toegevoegd.
- Het coulisselandschap is ons visitekaartje en krijgt een steeds belangrijkere plaats op het platteland. Wel staat het onder druk door schaalvergroting van de landbouw. Er is aandacht voor het behoud en versterking van het coulisselandschap als drager van ecologische en landschappelijke kwaliteit.
- Het grote aantal vrijkomende agrarische gebouwen vraagt om een grootschalige aanpak. Soms is sloop een optie, hierbij moet nagedacht worden over asbestverwijdering. Maar er is ook ruimte voor nieuwe economische dragers zoals start ups.
- Voorzieningen staan onder druk op het platteland, door onder meer ontgroening, vergrijzing en de veranderingen in de maatschappij. Zo hebben bijvoorbeeld verenigingen het steeds moeilijker om het hoofd boven water te houden en voldoende vrijwilligers te vinden.

Speerpunt

Toekomstgericht ondernemen in het buitengebied.

Wat willen we bereiken?

- Economisch sterke en duurzame landbouwbedrijven.
- Meer (nieuwe) verdienmodellen in het buitengebied.
- Het bestemmingsplan buitengebied is vastgesteld in 2021.
- Een toekomstbestendige landbouwstructuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ondersteunen boeren en andere initiatiefnemers bij vragen over duurzaamheid.

Uit de coachingsgesprekken is gebleken dat een groot deel van de ondervraagde boeren al bezig is met duurzaamheidsmaatregelen zoals zonnepanelen en warmtepompen. Ook zien we dat andere initiatiefnemers in het buitengebied bezig zijn met duurzaamheid. We ondersteunen boeren en andere initiatiefnemers in het buitengebied waar nodig met advies over duurzaamheidsmaatregelen.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We voeren het project korte ketens in de Achterhoek uit.

Hierbij doorlopen we met een aantal agrariërs een serie masterclasses waarbij we ze helpen met het maken van businesscases voor het produceren en vermarkten van hun producten direct aan de consument. Hierbij wordt ook wereldwijde kennis over nieuwe verdienmodellen gedeeld.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We maken een nieuw bestemmingsplan buitengebied dat binnen de wettelijke mogelijkheden zoveel mogelijk ruimte biedt aan duurzame ontwikkelingen. (030.070)

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

We organiseren netwerkbijeenkomsten, zoals de Berkellanddag, voor bewustwording en kennisdelen over verdienmodellen in het buitengebied. (030.010)

- We stimuleren het gebruik maken van mogelijkheden uit onder meer: het Energie Uitvoeringsprogramma, kennisnetwerken zoals 'kringloopboeren' en de sloopbonusregeling
- We bevorderen initiatieven zoals: Energie Marke Haarlose Veld (HOEduurzaam) voor onderzoek naar verbetering van de bodemstructuur door het toepassen van laagwaardige biomassa.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We doorlopen een kavelruilproces om een betere landbouwstructuur te organiseren. (030.080)

De vrijwillige kavelruil is integraal van opzet en hierdoor zullen we ook doelen op gebied van natuur, landschap, water, duurzaamheid en recreatie meenemen. Dus naast huiskavelvergroting en het toewerken naar minder veldkavels zal er ook grond geruild kunnen worden om bijvoorbeeld nieuwe natuur in te richten.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Speerpunt

Mooi Landschap.

Wat willen we bereiken?

- Minder gebouwen met leegstand door sloop of hergebruik.
- Een asbestvrij buitengebied.
- Een toegankelijk en beleefbaar landschap.
- De natuur is op kracht.
- Een sterke landschapsstructuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

We voeren het plan van aanpak voor de aanpak van vrijkomende agrarische bebouwing uit. (030.050)

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We voeren het plan van aanpak voor de stimulering van de sanering van asbestdaken uit. (030.060)

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We gaan door met het oplossen van knelpunten in bestaande wandel- en fietsroutes in afstemming met Stichting Achterhoek toerisme.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

We zetten samen met het Waterschap en de Euregio in op concrete plannen voor de beleefbaarheid van het stroomgebied van de Berkel tussen Borculo en Lochem.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

We ondersteunen de mogelijkheid om een cursus Gastheer van het landschap te volgen.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Stimuleren van aanleg van nieuwe natuur en landschap. (030.020)

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Speerpunt

Sociaal vitaal.

Wat willen we bereiken?

- Jong en oud ontmoeten elkaar.
- Oog voor financiële nood.
- Zo lang mogelijk thuis blijven wonen op het platteland.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ondersteunen initiatieven van inwoners uit de kleine kernen om de samenwerking tussen verenigingen te vergroten. (030.030)

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

De Voormekaar teams hebben extra oog voor de situatie bij agrariërs en stoppers.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Voor meer informatie over maatregelen om onze inwoners zo lang mogelijk thuis te laten wonen zie programma Plezierig Wonen.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We ondersteunen initiatieven en projecten in het kader van Leader. (030.090)

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Wat mag het kosten

Bij netwerkbijeenkomsten duurzame landbouw is vanaf 2021 een bezuiniging doorgevoerd. Dit zien we terug in 2024 bij stimuleren nieuwe natuur en landschapsbeheer. In 2021 zit ook de € 540.000 van de motie bomen en bossen verwerkt bij stimuleren nieuwe natuur en landschapsbeheer. Bij het plan van aanpak VAB is ook de sloopbonusregeling verwerkt. Dit verklaart het hoge bedrag zowel bij de baten als de lasten. Er spelen meerdere projecten binnen vitaal platteland waaronder integrale kavelruil, erfcoaches en leader, vaak ook met cofinanciering van derden.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	2016	2017	2018	2019	Begroting na Berap	2021	2022	2023	2024
Lasten									
030.010 Netwerkbijeenkomsten duurzame landbouw	-36	-111	-146	-65	-278	-26	-26	-26	-33
030.020 Stimuleren nieuwe natuur en landschapsbeheer	-82	-100	-77	-143	-352	-618	-78	-78	-41
030.030 Ondersteunen initiatieven samenwerking verenigingen	-2	-84	-246	-91	-123	-123	-123	-123	-123
030.050 plan van aanpak VAB	0	0	0	-170	-657	0	0	0	0
030.060 Plan van aanpak asbestverwijdering	0	0	0	0	-500	-250	-250	0	0
030.070 We maken een nieuw bestemmingsplan buitengebied	0	0	0	0	-212	0	0	0	0
030.080 Integrale kavelruil	-29	-88	0	-25	-336	0	0	0	0
030.090 Leader project	0	0	0	0	-328	0	0	0	0
030.700 Rente en afschrijving programma Vitaal platteland	0	0	0	0	-1	0	0	0	0
Totaal Lasten	-148	-383	-468	-495	-2.787	-1.017	-477	-227	-197
Baten									
030.010 Netwerkbijeenkomsten duurzame landbouw	0	25	0	0	0	0	0	0	0
030.020 Stimuleren nieuwe natuur en landschapsbeheer	0	0	0	73	200	0	0	0	0
030.030 Ondersteunen initiatieven samenwerking verenigingen	31	0	0	0	0	0	0	0	0
030.050 plan van aanpak VAB	0	0	0	85	607	0	0	0	0
030.080 Integrale kavelruil	0	0	0	25	336	0	0	0	0
Totaal Baten	31	25	0	183	1.142	0	0	0	0
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-117	-358	-468	-311	-1.645	-1.017	-477	-227	-197
Onttrekkingen									
030.710 Reserves	0	0	0	0	0	790	250	0	0
Gerealiseerd resultaat	-117	-358	-468	-311	-1.645	-227	-227	-227	-197

Projecten

In het programma Vitaal Platteland zitten veel (langjarige) projecten. Leader is een Europees project dat in de Achterhoek loopt van 2016 tot en met 2022. Het project breedband buitengebied loopt van 2016 tot en met 2020 en zal daarna worden afgerond. Er is in het collegeprogramma 1 miljoen gereserveerd voor stimulering van asbestsanering op daken. Eind 2020 zal een voorstel richting raad gaan voor de besteding van deze 1 miljoen euro. Het geld van het project vrijkomende agrarische bebouwing is afgelopen jaren gebruikt voor het project

ondernemersbegeleiding. Hier is nu door cofinanciering geld weer teruggevloeid en het geld wordt nu ingezet voor het vervolg project van Regiodeal waar opnieuw erfcoaches worden ingezet. Het project ondernemersbegeleiding, ook wel de keukentafelgesprekken, is gestart in 2018 en hiervoor was gedeeltelijk cofinanciering van de provincie Gelderland. Het project is in een afrondende fase. De landschapsregeling is gestart in 2020 en loopt door tot eind 2023, hiervoor is ook provinciale cofinanciering. U ziet ook de vorige landschapsregeling die in afrondende fase is in 2020. De sloopbonusregeling loopt nog steeds, we zien dat er zowel geld uit wordt gehaald, maar er ook steeds vaker gestort wordt in het fonds. Er wordt hard gewerkt aan het bestemmingsplan buitengebied om in 2021 een ontwerp bestemmingsplan buitengebied ter inzage te hebben liggen. Het project integrale kavelruil wordt volledig gefinancierd door POP3 gelden en loopt van 2020 tot en met 2022.

Bedragen x €1.000 Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2020	Restant
60310900 PRJCT Leader subsidie: plattelandontwikkeling				
Lasten	-340	-13	0	-328
60330900 PRJCT Subs.reg. breedband buitengb Brklnd 2016-2020				
Lasten	-242	-23	-1	-218
60330901 PRJCT Beleid asbestsanering				
Lasten	-1.000	0	0	-1.000
60330902 PRJCT Vrijkomende agrarische bebouwing				
Lasten	-100	-29	-2	-68
60330903 PRJCT Ondernemersbegeleiding Berkelland				
Lasten	-333	-362	-13	42
Baten	250	0	0	250
Totaal 60330903 PRJCT Ondernemersbegeleiding Berkelland	-84	-362	-13	292
60570900 PRJCT Regeling landschap gemeente Berkelland				
Lasten	-351	-351	13	-13
Baten	176	0	0	176
Totaal 60570900 PRJCT Regeling landschap gemeente Berkelland	-176	-351	13	163
60570901 PRJCT Landschapsregeling 2019- 2023				
Lasten	-426	-379	-43	-4
Baten	239	0	0	239
Totaal 60570901 PRJCT Landschapsregeling 2019-2023	-187	-379	-43	235
60810901 PRJCT Sloopbonusregeling				
Lasten	-600	-101	1	-501
Baten	600	109	0	491
Totaal 60810901 PRJCT Sloopbonusregeling	0	9	1	-10
60810902 PRJCT Bestemmingsplan buitengebied 2016				
Lasten	-212	0	-31	-181
60830905 PRJCT Integrale Kavelruil				
Lasten	-348	-25	-91	-232
Baten	348	25	0	323
Totaal 60830905 PRJCT Integrale Kavelruil	0	0	-91	91
Gerealiseerd resultaat	-2.341	-1.148	-168	-1.024

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Structuurvisie Berkelland 2025
- Bestemmingsplan buitengebied 2016
- Plan van Aanpak bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2016
- Uitgangspuntennotitie bestemmingsplan Buitengebied Berkelland 2016
- Beleidsregel kleinschalige horeca in het buitengebied
- Structuurvisie 2025
- Regeling Landschap 2015
- Uitvoeringsagenda 2.0 Achterhoek 2020
- Structuurvisie bovenplanse sloop-bonus regeling
- Beleidsregels Ruimtelijke ordening en duurzame energie
- Structuurvisie plussenbeleid.
- Structuurvisie woningsplitsing.
- Aanvulling uitgangspuntennotitie bestemmingsplan "Buitengebied Berkelland 2016".

ZORG VOOR WIE DAT NODIG HEEFT

Samen denken, samen doen Wat speelt er?

- Het uitvoeringsprogramma 'Samen denken, Samen doen' is in 2018 gestart. Samen met maatschappelijke partners en inwoners werken wij aan ontwikkeling en vernieuwing van vraagstukken binnen het sociaal domein. Daarbij ligt het accent op preventie, vroegsignalering en transformatie. Het is van groot belang dat wij het eigen initiatief en de eigen verantwoordelijkheid van inwoners stimuleren binnen het beschikbare budget. We ondersteunen inwoners zelfredzaam en samen redzaam te zijn en te blijven, ook als zij zichzelf en samen met hun netwerk niet weten te redden. Wij stimuleren verbindingen met aanpalende beleidsterreinen zoals sport, gezondheid, cultuur en onderwijs, om zo veel mogelijk te voorkomen dat inwoners een beroep moeten doen op specialistische zorg. Wij richten ons op preventieve activiteiten die werken.
- Daar waar de vraag naar professionele zorg groter wordt, groeit veelal ook het aantal mantelzorgers dat zorgdraagt voor een naaste. Hoewel de zorg vaak met liefde wordt gedaan, kan mantelzorg ook ervaren worden als een last. Erkenning en ondersteuning zijn nodig om deze last draaglijk te houden.
- Het aantal nieuwkomers is afgelopen jaren fors toegenomen. Integratievraagstukken spelen onder andere op het gebied van taal – en in het verlengde daarvan – onderwijs en werk. Om hier zorgvuldig en daadkrachtig mee om te gaan, wordt nauw met betrokken netwerkpartners (zoals Voormekaar teams, zorgaanbieders, vrijwilligersorganisaties, scholen, Werkgevers ServicePunt, vluchtelingenwerk en de Sociale Dienst Oost Achterhoek) samengewerkt. In 2021 zetten we in op de implementatie van de nieuwe Wet inburgering.
- In Berkelland neemt de vraag naar individuele maatwerkvoorzieningen toe. Inwoners worden ouder, leven langer en maken daardoor een langere periode gebruik van voorzieningen. Het tekort aan zorgprofessionals wordt groter. Daarnaast is er sprake van ontgroening; het aantal jeugdigen wordt kleiner. Naast het aantal vragen, neemt ook de complexiteit van de vraag toe. We zien dat het een uitdaging is om meer gebruik te maken van algemene voorzieningen om te voorkomen dat er snel naar een (duurdere) maatwerkvoorziening wordt verwezen.
- Grip op de financiën is een rode draad voor dit programma. De kosten voor de uitvoering van de Wmo en Jeugdwet zijn de afgelopen jaren fors gestegen. Deze kostenstijging is er vooral in de individuele maatwerkvoorziening. Elke bestaande maatwerkvoorziening kost na verloop van tijd steeds meer, zowel op volume als tarief. Deze stijgende lijn wordt – waar mogelijk – afgebogen met behoud van ondersteuning. Met inwoners en netwerkpartners onderzoeken we alternatieven en starten we experimenten. Sturen op de financiën in het sociaal domein is een noodzakelijke voorwaarde om de nodige zorg te kunnen blijven leveren. In 2021 gaan we verder met de uitvoering van het plan Doorpakken in het Sociaal Domein, dat in 2020 is opgesteld.

Speerpunt

Zorg zoveel mogelijk voorkomen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wanneer een inwoner een wens heeft voor ondersteuning of begeleiding kijken we eerst wat deze inwoner zelf kan. Daarnaast organiseren we meer algemene voorzieningen als steunpunt in de kern/wijk.

Met de Voormekaar teams continueren we een doorontwikkeling met als doel kwalitatief hogere en efficiëntere dienstverlening.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

We stimuleren nieuwe vormen van ondersteuning, hulp en zorg. Vernieuwingen proberen wij kleinschalig uit en stellen deze bij in nauwe samenwerking met direct betrokkenen. Dit doen we in een experimentele aanpak met minder regels.

Met het uitvoeringsprogramma geven we een impuls aan nieuwe initiatieven. Deze evalueren we in 2021 op resultaat en op de bijdrage aan onze visie om zo te bepalen welke plannen worden gecontinueerd.

We richten ons op preventie, waarbij we zoveel mogelijk samenwerken met voorliggende voorzieningen en de zorgverzekeraar. Een aantal geplande projecten en voorzieningen zijn ingericht. Deze worden in 2021 gecontinueerd. Het gaat dan om het knooppunt mantelzorg, het platform vrijwilligers, de doorontwikkeling van de Berkellandwijzer, informatievoorziening rondom armoede en schuldhelpverlening, de inzet van de sportkadercoach en de inzet vanuit de welzijnsmedewerkers. Bij een aantal projecten vindt het zwaartepunt in 2021 plaats, zoals Welzijn op Recept en de ontwikkeling van de dorpskamer. De multifunctionele ontmoetingsplekken worden verder in 2021 uitgewerkt met de gebiedswethouders. De verordening sociaal domein Berkelland 2021 treedt op 1 januari 2021 in werking. Hiermee werken we nog beter integraal, vanuit de bedoeling en zorgen we voor meer maatwerk voor inwoners.

In de sturingsmaatregel arbeidsmatige dagbesteding bieden wij de doelgroep activiteiten aan waarin doorgroeimogelijkheden centraal staan. Dit streven zetten we extra kracht bij door een breder en passender aanbod in dagbesteding op te zetten.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Wij bieden onze inwoners de mogelijkheid tot een persoonsgebonden budget om maatschappelijke ondersteuning zelf in te kopen (Wmo - pgb). (040.025)

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Wij bieden onze inwoners maatschappelijke ondersteuning indien zij niet op eigen kracht en/of met hulp van hun omgeving voldoende zelfredzaam zijn of kunnen participeren (Wmo - zorg in natura). (040.010)

Voorbeelden hiervan zijn: Hulp bij huishouding, begeleiding, woonvoorzieningen en vervoersvoorzieningen.

Inwoners worden gestimuleerd om de eigen regie en verantwoordelijkheid voor het leven te blijven organiseren. In de Verordening 2021 heeft dit ook een prominente rol gekregen. Bij het indiceren van Hulp bij huishouding wordt gebruik gemaakt van het HHM normenkader. In dit kader worden de eigen mogelijkheden meegenomen in het toekennen van de indicatie.

Voormekaar zorgt met actieve casusregie voor passende ondersteuning aan inwoners (zo licht, zo kort en zo dichtbij mogelijk). Dit is onder andere mogelijk doordat Voormekaar in elke kern onderdeel uitmaakt van een sterk netwerk van inwoners en professionals. En door het effect van ingezette zorg te evalueren met inwoner en zorgverlener.

De voorbereidingen worden getroffen voor een nieuwe vorm van Inkoop voor de Wmo, Jeugd en de Hulp bij huishouding. Met de vernieuwde inkoop strategie wordt de benodigde transformatie van de zorg voor het deel inkoop vorm gegeven. Hierbij is het voornemen om af te stappen van het Open House model. Meerjarige contracten worden afgesloten met een beperkt aantal aanbieders, aangevuld met mogelijkheden voor specifieke kortdurende afspraken en lokale ruimte voor verdere innovatie. Daarbij wordt de contractering ingericht op resultaten uitgaande van wat de inwoners in de verschillende gemeenten nodig hebben om mee te doen in de samenleving. Met de inkoop wordt daarnaast beoogd meer grip op financiën te realiseren.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Speerpunt

De jeugd ontwikkelt zich positief.

Wat gaan we daarvoor doen?

We organiseren algemene voorzieningen en preventieve activiteiten voor jeugd en/of hun ouders/verzorgers.

We zetten de samenwerking met huisartsen voort met een Praktijkondersteuner Huisarts jeugd (POH jeugd). Zorgverzekeraar Menzis deelt vanaf 2021 in de kosten. We gaan door met Jimmy's als talentenbroedplaats voor alle Berkellandse jongeren (11 tot en met 26 jaar). We versterken de verbinding met Voormekaar, zodat Voormekaar jongeren in contact brengt met Jimmy's. Jimmy's en de POH jeugd zijn stuurmaatregelen die bijdragen aan ombuiging van de oplopende kosten van jeugdzorg. We gaan door met In Huis Steungezinnen en de activiteiten van het Preventie Platform Jeugd Oost Achterhoek, zoals het Scheidingsloket en de weerbaarheidstrainingen. Net zoals bij Jimmy's geldt voor deze activiteiten dat we extra investeren in de verbinding met Voormekaar, zodat Voormekaar ouders en kinderen hiervoor aanmeldt. Daarmee stimuleren we de beweging van zorg naar algemene voorzieningen en preventie. Deze beweging krijgt een extra impuls met een netwerkmarkt voor en door professionals in het brede veld van algemene voorzieningen tot specialistische jeugdzorg.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Wij bieden de ouders/verzorgers de mogelijkheid tot een persoonsgebonden budget om jeugdhulp en ondersteuning zelf in te kopen (Jeugdwet - pgb). (040.020)

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Wij bieden onze jonge inwoners en/of hun ouders/verzorgers jeugdhulp en ondersteuning (Jeugdwet - zorg in natura). (040.030)

Voormekaar zorgt met actieve casusregie voor passende ondersteuning aan kinderen en ouders (zo licht, zo kort en zo dichtbij mogelijk). Dit is onder andere mogelijk doordat Voormekaar in elke kern onderdeel uitmaakt van een sterk netwerk van inwoners en professionals. En door het effect van ingezette zorg te evalueren met inwoner en zorgverlener.

We geven in regionaal verband de inkoop jeugdzorg anders vorm. Daarmee beogen we dat kinderen zo thuis mogelijk opgroeien, een dekkend zorgaanbod, passende ondersteuning (zo licht als mogelijk en zo intensief als nodig) en kostenbeheersing. Nu maken we gebruik van het Open House Model: iedere aanbieder die aan de eisen voldoet, kan gecontracteerd worden. We willen een aantal aanbieders meer ruimte geven om te doen wat nodig is binnen een financieel kader ('lump sum financiering'). Van afstemming tussen aanbieder en gemeente over product en looptijd naar afstemming over doel en resultaat. Als gemeente vinden wij het belangrijk daarbij goed de balans te bewaken tussen wat grote en kleine aanbieders onze inwoners kunnen bieden.

Daarnaast bereiden we ons voor op het nieuwe woonplaatsbeginsel dat vanaf 1 januari 2022 ingaat. Dit zorgt ervoor dat de gemeente niet meer financieel verantwoordelijk is voor voogdijkinderen die niet afkomstig zijn uit Berkelland. Dit komt ten goede aan de sturingsmaatregel waarbij we investeren in korte lijnen met de jeugdbescherming, de zogenaamde Gecertificeerde Instellingen (GI's). Samen met de GI's voorkomen we maatregelen in het gedwongen kader en bouwen we eerder af naar het vrijwillig kader.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Speerpunt

Iedereen doet mee in Berkelland.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bieden ruimte aan inwoners en professionals om in te zetten op innovatieve oplossingen voor een gezonde leefstijl. Voorbeeldinitiatieven van buurten, scholen en verenigingen krijgen extra aandacht.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

We geven samen invulling aan de Lokaal Inclusie Agenda.

In een inclusieve samenleving kunnen mensen met een beperking precies dezelfde dingen doen als mensen zonder een beperking. In 2020 is een nieuwe Lokale Inclusie Agenda opgesteld. Deze gaan we in 2021 verder uitvoeren.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Wij verbeteren de toegang tot onze regelingen die zich richten op meedoen aan de samenleving, vroegsignalering van schulden en schuldhelpverlening.

Wij vinden het belangrijk dat onze minimaregelingen goed vindbaar en gemakkelijk aan te vragen zijn. Dit realiseren wij met een online tool waarin de inwoner snel kan nagaan voor welke regelingen hij in aanmerking komt. In de campagne 'Rondkomen in Berkelland' geven we een impuls aan de bekendheid van onze minimaregelingen. Op deze manier brengen we onze minimaregelingen voor zowel digitaal vaardige als niet-digitaal vaardige inwoners onder de aandacht.

Het tijdig signaleren van betalingsachterstanden via vroegsignalering kan problematische schulden voorkomen. Wij geven uitvoering aan de methodiek van 'Vroeg Eropaf'. Wij gaan hierin verder dan de regelingen toegankelijk maken en benaderen de inwoners met geldproblemen proactief. Ook willen wij dat de inwoner sneller de stap maakt zich te melden. Door een bewustwordingscampagne rondom het hebben van geldproblemen en schulden, doorbreken we het taboe hierop. Tenslotte leidt een overzichtelijke ketenaanpak tot een betere dienstverlening voor onze inwoners. Wij optimaliseren de samenwerking met onze partners in de schuldhelpverlening.

Meedoen komt het best tot zijn recht door deelname aan de samenleving. Bij voorkeur door betaald werk. Wij optimaliseren de dienstverlening die door de gemeenschappelijke regeling SDOA wordt uitgevoerd en moet leiden tot (on)betaald werk van onze inwoners.

Meer informatie gericht op het thema participatie en meedoen staan in het programma 'Werken en ondernemen in een sterke regio'.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren, Gerjan Teselink

Speerpunt

Nieuwkomers burgeren in.

Wat gaan we daarvoor doen?

Er is een integraal programma dat richting geeft aan de koers voor inburgering. (040.050)

Op 1 juli 2021 treedt de nieuwe Wet Inburgering in werking. Gemeenten krijgen de regie bij de invoering van het nieuwe inburgeringsstelsel. We richten ons op een goede implementatie van nieuwe taken en inbedding in de lokale structuur. We doen dit onder andere door uitvoering van onze pilot 'powervrouwen', die door het Rijk is geselecteerd voor het landelijk pilotprogramma.

Er zijn negen processen te onderscheiden die gemeenten moeten uitvoeren:

1. Brede intake en PIP: Omvat de eerste stappen in het inburgeringstraject onder regie van de gemeente, waaronder het persoonlijk Participatie- en Inburgering Plan (PIP).
2. Voortgang en handhaving: Omvat het monitoren en samen met de inburgeraar bespreken van de uitvoering van het PIP en eventuele handhaving hiervan.
3. Aanbieden leerroutes: Omvat de activiteiten die een gemeente onderneemt om taaltrajecten aan te bieden, doorgaans door die bij externe partijen in te kopen.
4. Ontzorgen: Omvat trajecten om bijstandsgerechtigde inburgeringsplichtigen zelfredzaam te maken op het gebied van financiën.

5. Participatieverklaringen: Omvat een cursus over de kernwaarden van Nederlandse samenleving, een excursie en ondertekening van de verklaring.
6. Module arbeid en participatie: Omvat een cursus en een of meerdere praktische activiteiten gericht op de arbeidskansen van de inburgeraar.
7. Maatschappelijke begeleiding: Omvat in het nieuwe stelsel begeleiding bij praktische zaken en voorlichting over leefgebieden en maatschappelijke instituties.
8. Beleid en sturing: Omvat de processen die nodig zijn om de bovenstaande primaire processen richting te geven.
9. Ondersteunende processen: Omvat de zogeheten 'PIOFACH' (Personeel, ICT, Organisatie, Financiën, Administratie, Communicatie en Huisvesting) processen, activiteiten die nodig zijn om de primaire processen bedrijfsmatig mogelijk te maken.

We kijken samen met onze vrijwilligers (maatjes), sleutelpersonen en cultuurverbinders hoe zij een bijdrage kunnen leveren aan de nieuwe integrale aanpak van inburgering, integratie en participatie van vluchtelingen. We betrekken hierbij hoe de Weggeefwinkel een bredere functie kan vervullen voor geheel Berkelland.

Ook dragen we bij aan het onderzoek van het Graafschap College om het 'Samen Achterhoek'-concept uit te rollen in Berkelland.

In de meicirculaire 2020 is aangegeven hoeveel Berkelland ontvangt voor de invoering van de Wet inburgering:

2020	2021	2022	2023 en verder
87.403	56.404	125.360	137.911

De middelen die Berkelland ontvangt voor de uitvoering van de inburgering worden bekend gemaakt in de septembercirculaire 2020. Volgens het onderzoek van AEF is voor gemeenten in de grootte van Berkelland een uitbreiding van de formatie met totaal 2,5 fte te voorzien. Op basis van het projectplan wordt berekend hoeveel formatie en budget exact nodig is om de nieuwe taak uit de Wet Inburgering 2021 uit te voeren.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Speerpunt

Voldoende en krachtige vrijwilligers en mantelzorgers die worden gesteund waar het nodig is.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij realiseren een steunpunt voor mantelzorgers waar informatie, advies en ondersteuning samen komen.

Het gedachtegoed van een Knooppunt Mantelzorg draagt bij aan bewustwording en bekendheid van mantelzorg, ontlast de mantelzorger en versterkt het (bestaande) netwerk van formele en informele zorg.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Wij realiseren een vrijwilligerspunt Berkelland waar vraag en aanbod elkaar bereiken.

Met het realiseren van een platform Vrijwilligers geeft de gemeente Berkelland een stimulans aan het vrijwilligerswerk en het oplossen van vrijwilligersvraagstukken. Wij willen daarmee bereiken dat iedereen die met vrijwilligerswerk te maken heeft, straks het platform weet te vinden. Het platform zorgt ervoor dat vrijwilligers leuker, makkelijker en beter hun werk kunnen doen. Het platform is een online vacaturebank waar vraag en aanbod samen komen en heeft het de functie van een lokale makelaar voor het vinden, binden en verbinden van organisaties, stichtingen en verenigingen.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Wat mag het kosten?

Binnen dit programma heeft een verschuiving tussen activiteiten plaats gevonden. Dit komt omdat we een aantal van de budgetten beter vinden passen bij deze activiteiten. Onder de activiteit 'We stimuleren nieuwe vormen...' is het budget uit 'Samen investeren in Berkelland' opgenomen.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	2016	2017	2018	2019	Begroting na Berap	2021	2022	2023	2024
Lasten									
040.010 Maatschappelijke ondersteuning	-5.486	-5.454	-9.733	-10.818	-11.225	-10.453	-10.348	-10.348	-10.348
040.020 PGB	-1.293	-981	-388	-318	-318	-318	-318	-318	-318
040.025 PGB WMO en Begeleiding	-5.177	-7.117	-679	-478	-467	-467	-467	-467	-467
040.030 Jeugd	-8.670	-8.589	-8.511	-10.842	-10.720	-10.065	-9.192	-9.192	-9.192
040.040 Algemene voorzieningen	-2.095	-2.762	-1.949	-2.024	-1.980	-1.642	-1.632	-1.632	-1.632
040.050 Inburgering	-111	-225	-1.556	-218	-540	-337	-337	-337	-337
040.060 Loonkosten	0	0	-3.811	0	0	0	0	0	0
040.070 Stimuleren nieuwe vormen van zorg	0	0	0	-522	-1.658	-875	-875	0	0
040.500 Loonkosten programma Zorg voor wie dat nodig heeft	0	0	0	-3.570	-4.251	-4.159	-4.159	-4.159	-4.159
040.700 Rente en afschrijving programma Zorg voor wie dat nodig heeft	0	0	0	-4	-3	-4	-4	-4	-4
040.900 Taakstelling sociaal domein	0	0	0	0	791	0	0	0	0
Totaal Lasten	-22.832	-25.127	-26.626	-28.794	-30.371	-28.320	-27.332	-26.457	-26.457
Baten									
040.010 Maatschappelijke ondersteuning	-4	665	651	484	385	445	445	445	445
040.030 Jeugd	0	0	123	62	0	0	0	0	0
040.040 Algemene voorzieningen	9	8	10	11	2	2	2	2	2
040.050 Inburgering	77	115	33	-1	0	0	0	0	0
040.070 Stimuleren nieuwe vormen van zorg	0	0	0	46	110	0	0	0	0
Totaal Baten	82	788	818	602	497	447	447	447	447
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-22.750	-24.339	-25.809	-28.192	-29.874	-27.873	-26.885	-26.010	-26.010
Onttrekkingen									
040.710 Reserves	0	0	0	0	0	1.696	939	63	63
Gerealiseerd resultaat	-22.750	-24.339	-25.809	-28.192	-29.874	-26.177	-25.946	-25.947	-25.947

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Visienota 'Meedoen naar vermogen'
- Beleidskader Participatiewet
- Koersdocument Doorontwikkeling Voormekaar
- Beleidskader volksgezondheid 2017-2020 'Positieve gezondheid en preventie'
- Regiovisie Opvang en Bescherming in de Achterhoek
- Beleidskader Samen Denken Samen Doen
- Uitvoeringsprogramma Sociaal Domein 2018-2020

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
Jongeren met een delict voor de rechter	%	2016	1	1	CBS Jeugd	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
		2017	1	1		
		2018	0	1		
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%	2016	4	7	CBS Jeugd	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
		2017	4	7		
		2018	4	7		
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	2016	2	2	CBS Jeugd	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
		2017	2	2		
		2018	2	2		
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	1e halfjaar 2016	398,9	255,5	CBS - Participatiewet	Het aantal reïntegratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
		2e halfjaar 2016	402,5	259,7		
		1e halfjaar 2017	438,6	271,3		
		2e halfjaar 2017	453,3	290		
		1e halfjaar 2018	453,5	305,2		

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	1e halfjaar 2016	7,6	8,9	CBS Jeugd	
		2e halfjaar 2016	7,9	9,5		
		1e halfjaar 2017	7,9	9,5		
		2e halfjaar 2017	8,3	9,9		
		1e halfjaar 2018	8,5	9,7		
		2e halfjaar 2018	8,8	10,4		
		1e halfjaar 2019	9,4	10,4		
		2e halfjaar 2019	9,7	10,5		
Jongeren met jeugdbescherming	%	1e halfjaar 2016	1	1	CBS Jeugd	Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen. Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan onder toezicht gesteld of onder voogdij geplaatst. In uitzonderlijke gevallen wordt de hulp of zorg voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.
		2e halfjaar 2016	0,8	1		
		1e halfjaar 2017	0,8	1		
		2e halfjaar 2017	0,9	1		
		1e halfjaar 2018	0,9	1		
		2e halfjaar 2018	0,9	1,1		
		1e halfjaar 2019	0,9	1,1		
		2e halfjaar 2019	0,9	1,1		

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
Jongeren met jeugdreclassering	%	1e halfjaar 2016	0,3	0,4	CBS Jeugd	Het percentage jongeren (12-23 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-23 jaar). Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 23 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart. De begeleiding kan doorlopen tot de jongere 23 jaar wordt.
		2e halfjaar 2016	0,3	0,4		
		1e halfjaar 2017	0,2	0,4		
		2e halfjaar 2017	0,2	0,4		
		1e halfjaar 2018	0,3	0,4		
		2e halfjaar 2018	0,3	0,3		
		1e halfjaar 2019	0,3	0,3		
		2e halfjaar 2019	0,3	0,3		
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	per 10.000 inwoners	1e halfjaar 2016	440	570	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeen
		2e halfjaar 2016	440	560		
		1e halfjaar 2017	440	570		
		2e halfjaar 2017	440	570		
		1e	450	590		

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
		halfjaar 2018				
		2e halfjaar 2018	470	600		
		1e halfjaar 2019	600	610		
		2e halfjaar 2019	620	630		

WERKEN EN ONDERNEMEN IN EEN STERKE REGIO

Een warm welkom voor werk Wat speelt er?

- Met stip op één staat onze aandacht voor onze ondernemers met vragen en wensen onder andere via Platform Berkelland en ons 'loket' team EZ (onze 'rode loper' aanpak). We denken voortdurend met hen mee en kijken naar mogelijkheden als bedrijven willen groeien of verplaatsen. We hebben als hulpmiddel hierbij de atlas voor bedrijven geïmplementeerd zodat (nieuwe) ondernemers precies kunnen zien wat er (al) mogelijk is binnen onze gemeente. Op basis van de samen met onze ondernemers opgestelde nieuwe economische agenda 2020-2024 geven we richting aan onze acties.
- De afgelopen periode zijn veel stappen gezet in de vitalisering van onze winkelcentra. Zo zijn we in Eibergen, Neede en Borculo aan de slag via zogenaamde task forces waarin ondernemers en inwoners aan zet zijn. Ook in Ruurlo is inmiddels een werkgroep actief. Als gemeente participeren we en faciliteren we zo nodig en zo mogelijk de gewenste ontwikkelingen. We richten niet alleen de openbare ruimte zo aantrekkelijk mogelijk in, maar denken ook mee bij herinrichting of herontwikkeling van 'onaantrekkelijke' locaties. Indien nodig maken we daarbij gebruik van de extra middelen die we daarvoor beschikbaar hebben (herstructureringsreserve of de extra impuls gelden).
- Regionaal slaat de Achterhoek de handen ineen om zijn aantrekkelijkheid voor ondernemers en potentiële werknemers te vergroten. De Achterhoek profileert zich als smarthub Achterhoek (www.smarthub.nl) met kansen voor de Achterhoekse smart industry. Dit biedt niet alleen kansen voor de (hightech) maakindustrie, maar ook voor sectoren als agro/food, zorg en vrijetijdseconomie.
- De economische vooruitzichten zijn door de Coronapandemie flink verslechterd. Daardoor komen er meer mensen aan de zijlijn te staan. Toch is in verschillende sectoren de vraag naar goedgeschoolde medewerkers zo groot dat het niet lukt om vacatures te vervullen. Dat maakt extra inzet en creatief samenwerken van alle betrokken partijen noodzakelijk. De juiste mensen op de juiste plek en werk voor iedereen! Ook voor mensen die hierbij een extra steuntje nodig hebben.
- Om te komen tot een breed en samenhangend aanbod voor inwoners met een achterstand op de arbeidsmarkt, stelden we in 2019 de visie doorgaande ontwikkellijijn vast. Hierin is met nadruk plaats voor lokale initiatieven (in 2019 geëvalueerd). In 2019 werden door een bestuursopdracht aan SDOA de contouren geschetst voor het traject 'Samen aan het stuur'. Dit traject heeft grote gevolgen voor de verdere taakinvulling van de SDOA en de rol die we als gemeente hebben. Meldingen van inwoners komen binnen bij de gemeente en wanneer het nodig is, vindt een doorverwijzing plaats naar de tweedelijns uitvoeringsorganisatie werk en inkomen. De ondersteuning aan inwoners wordt integraal en zo veel mogelijk lokaal georganiseerd.
- Op het gebied van armoedebestrijding is een aantal projecten uit het uitvoeringsprogramma gaande. Er is een digitale financiële wegwijzer gelanceerd, er is een breed platform voor schuldhulpverlening en we starten in 2020 met een traject rondom de vroegsignalering van schulden. In het kader van Berkelland in Balans (BiB) gaan wij actief met inwoners, bedrijven, deurwaarders en bewindvoerders in gesprek om tot betere werkwijzen te komen op het gebied van schuldhulpverlening, armoede en kwijschelding gemeentelijke belasting.
- We werken aan een goed vrijetijdsaanbod het hele jaar door op basis van het beleid 'Beleef het in Berkelland'. We blijven aangesloten bij de regionale vrijetijdsagenda en zijn ervan overtuigd dat onze lokale ondernemers meeprofiteren van het sterke merk Achterhoek.

Speerpunt

Promotie van Berkelland (en de Achterhoek).

Wat gaan we daarvoor doen?

Plan maken en uitvoeren waarbij duidelijk is wat de strategie is, hoe promotie effectief kan worden ingezet en welke doelgroepen we daarmee bereiken.

We hebben een projectplan gemaakt met een marsroute. Via het inwonerpanel hebben we onderzoek gedaan naar de identiteit en het profiel van Berkelland en een concept 'Merkpaspoot' gemaakt. Deze is getoetst in workshops voor B&W, Raad en Jongerenraad en interviews met ondernemers. We zijn nu halverwege de marsroute van het projectplan en werken nu aan een het strategisch actieplan voor de profilering van Berkelland (promotie, marketing, branding). Er is tot en met 2021 budget voor deze activiteit begroot. Daarna niet meer.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Speerpunt

Goed vestigingsklimaat voor ondernemers.

Wat gaan we daarvoor doen?

We creëren voldoende fysieke ontwikkelingsmogelijkheden voor nieuwe of bestaande ondernemers.

We zetten in op voldoende en kwalitatief goede bedrijventerreinen voor Berkelland, onder andere via het Regionaal Programma Werklocaties.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We denken snel en actief mee met ondernemers. (We leggen de rode loper uit.)

Bijvoorbeeld bij ondernemers die willen uitbreiden of zich nieuw willen vestigen. We scheppen randvoorwaarden zodat zij zich welkom voelen en 'direct' weten wat de mogelijkheden (bedrijvenatlas) zijn en tot vestiging of uitbreiding kunnen overgaan.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We voeren de economische agenda 2020-2024 uit.

We hebben het budget voor het stimuleren van de maakindustrie met 75% (€ 15.000) verlaagd.

We blijven alleen het lidmaatschap betalen voor deelname aan Smarthub Achterhoek. We zien dat de maakindustrie de ontwikkeling (in regionaal verband) oppakt.

We hebben ook het budget voor het stimuleren van bestaande en nieuwe bedrijven verlaagd met 50% (€ 50.000). Dat betekent dat wij als gemeente geen bijdragen meer doen aan het Keurmerk Veilig Ondernemen en dit overdragen aan de ondernemers zelf die dit bijvoorbeeld zouden kunnen financieren uit het ondernemersfonds. Ook zijn er vanuit dit budget zaken gefinancierd die nodig waren voor het op gang brengen van de ontwikkeling van het centrum Neede. Deze ontwikkeling loopt nu via het loket Oudestraat.

Vanuit het team Economische Zaken blijven we nadrukkelijk de verbinding zoeken tussen organisatie en bedrijfsleven. Om zo bestaande en nieuwe bedrijven te blijven begeleiden, ondersteunen en stimuleren.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We willen een goede en veilige wegverbinding tussen bedrijventerrein 'De Laarberg' en de snelweg A1.

Een rechtstreekse snelle en geschikte verbinding vanuit de Laarberg via het tracé Deventer Kunstweg is niet opportuun. We blijven ons inzetten op verbeteringen op de tracés via de N315 en N319.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We zetten in op meer samenwerking met Duitsland, om kansen voor ondernemers en inwoners te benutten. (050.020)

Er is geen specifiek budget meer voor deze activiteit (besparing € 12.000). We blijven echter betrokken bij onze oosterburen en zoeken ook het overleg op. We blijven ook actief deelnemen aan de Euregio. Voor concrete grensoverschrijdende activiteiten of evenementen (zoals een grensoverschrijdende bijeenkomst voor ondernemers) hebben we dus geen vast budget meer. We vertrouwen erop dat gewenste projecten in dit kader alternatieve financieringsbronnen, bijvoorbeeld via Euregio, weten te vinden.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Speerpunt

Vitale winkelcentra.

Wat gaan we daarvoor doen?

Faciliteren van het ondernemersfonds. (050.030)

Het ondernemersfonds is door de ondernemers zelf in het leven geroepen. Ondernemers willen met eigen middelen hun gezamenlijke slagkracht vergroten. Het fonds wordt gefaciliteerd door de gemeente Berkelland, want het wordt gevuld met gelden die geïnd worden via het gemeentelijke instrument 'reclamebelasting'. Zo wordt voorkomen dat zogenaamde 'freeriders' meeliften op de inspanningen en investeringen van de rest.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Samen met inwoners, ondernemers en organisaties via zogenaamde task forces voor elke kern (en centrum), gaan we aan de slag met de revitalisering van de centra.

Hiervoor zijn de ontwikkelagenda's leidend. Deze zijn samen met inwoners en ondernemers in de kern gemaakt.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We blijven inzetten op compacte centra waarin het fijn verblijven is, onder andere door het creëren van groen/blauwe parels (zie ook programma 'Fijn leven'). (050.035)

Er is blijvende aandacht voor de aantrekkelijkheid van de centra in de vier grote kernen. De revitalisering van het centrum van Eibergen is in 2017 gestart. Voor Borculo bereiden we de tweede fase voor. In Neede zijn we aan de slag met de pilot Oudestraat. Voor wat betreft Ruurlo houden we contact met de recent opgerichte werkgroep.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We sluiten aan op 'natuurlijke' momenten van verandering.

Bijvoorbeeld wanneer een ondernemer wil verhuizen naar een plek die voor alle betrokkenen beter is. We proberen op die momenten net die ondersteuning te geven, zodat deze en mogelijke aansluitende veranderingen doorzetten.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We spelen in op ontwikkelingen en kansen die voorbijkomen, bijvoorbeeld Museum More en de ontwikkeling van de Hambroekplas, en maken waar mogelijk verbindingen met de centra.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Speerpunt

Iedereen doet mee met werk, betaald of onbetaald.

Wat gaan we daarvoor doen?

Samen met SDOA en onderwijs laten we het aanbod van werkzoekenden beter aansluiten op de vraag.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Voor de doelgroep met een afstand tot de arbeidsmarkt zorgen we voor een doorgaande ontwikkellijn, waarin zij integraal ondersteund worden.

Ontschotten van regelingen stimuleert de ontwikkeling van de doelgroep met een afstand tot de arbeidsmarkt maximaal. Onze ideeën hebben wij neergelegd in de visie doorgaande ontwikkellijn. Deze visie realiseert het traploos op- en afschalen tussen (arbeidsmatige) dagbesteding, beschut werk en betaald werk van de doelgroep.

Daarnaast werken we in 2021 verder aan 'Samen aan het stuur, één uitvoeringsorganisatie werk en inkomen voor het sociaal domein'. In deze bestuursopdracht aan SDOA positioneren we deze als tweedelijns organisatie, waarbij de gemeente verantwoordelijk is voor de integrale toegang en regie op de dienstverlening aan onze inwoners.

Meer informatie over activiteiten op het gebied van schulden en armoede zijn te vinden in het programma 'Zorg voor wie dat nodig heeft'.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Voortdurend koppelen van werkgevers aan werkzoekenden (werkgeversbenadering). (050.040)

De gemeente maakt hierbij gebruik van het Werkgevers ServicePunt Achterhoek (Oost) bij de Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA). Voor de brede doelgroep van werkzoekenden benaderen we rechtstreeks de ondernemers en maatschappelijke organisaties om werkplekken te vinden voor (kwetsbare) mensen.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We gaan meer inzetten op 'social return': beter gebruik maken van de mogelijkheden om bij aanbestedingen bedrijven en organisaties een sociale bijdrage te laten leveren.

Social Return On Investment (SROI) is het stellen van sociale voorwaarden bij aanbestedingen met als doel werkgelegenheid te bevorderen en/of doelgroepen met afstand tot de arbeidsmarkt aan een werkplek te helpen. Hierbij trekken we ook regionaal op. We werken daarom aan een uniform beleid en uitvoeringsproces.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We maken duurzame verbindingen met ondernemers en organisaties gericht op de inzet van kwetsbare medewerkers onder de Participatiewet. (050.050)

We zoeken onder andere samen met andere partijen naar werkplekken liefst in de eigen woonomgeving voor medewerkers van Werkbaan Oost. We kijken naar wat werkt en wat niet. We blijven onverminderd zoeken naar mogelijkheden.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Speerpunt

Goed onderwijs dat aansluit op de lokale en regionale arbeidsmarkt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Bewaken dat er goed onderwijs is dat aansluit op lokale en regionale arbeidsmarkt.

Dit doen we onder andere via onze deelname aan Platform BV Berkelland, werkgroep werkgelegenheid, bedrijf en school (PO, VO, MBO, HBO, WO).

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Promoten van technische beroepen.

Binnen Berkelland en de regio is er nu en in de toekomst veel vraag naar mensen met een technische opleiding of achtergrond. Dit past ook bij Berkelland als onderdeel van de smarthub regio. We werken bijvoorbeeld mee aan het Technieklokaal, de Techniekdag en de Open bedrijvendag.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Speerpunt

Vrijtijdsaanbod het hele jaar door.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ondersteunen (lokale en regionale) projecten onder andere voor productontwikkeling op het gebied van verblijfs- en dagrecreatie. (050.070)

We hebben het budget voor recreatie en toerisme met een derde verlaagd (bijna € 20.000). We blijven meedoen in de regionale vrijetijdsagenda. En geloven in een sterke regionale toeristische sector, waar onze lokale ondernemers baat bij hebben. Er is nu geen ruimte meer voor bijdragen aan (lokale) initiatieven die buiten deze regionale agenda vallen.

Ook stoppen we met de regiocoördinator Toerisme en besparen daarmee € 53.000. Deze coördinator had tot nu toe een belangrijke rol in het aanjagen van productverbetering en -ontwikkeling bij onze lokale toeristische ondernemers en instellingen en was een sparringpartner voor onze lokale ondernemers. We gaan ervan uit dat onze toeristische ondernemers zelf nu de handschoen oppakken en verder werken aan productontwikkeling en kwaliteitsverbetering. Ook onze medewerker toerisme en recreatie speelt hierin een belangrijke rol. We gaan op zoek naar nieuwe mogelijkheden om verbinding en ontwikkeling te realiseren, wellicht via een (nieuw of bestaand) platform. We blijven inzetten op het sterke (toeristische) merk Achterhoek, regionale samenwerking en de Stichting Achterhoek Toerisme via de Vrijtijdsagenda, want we zien dat de Achterhoek een sterk merk is en onze lokale ondernemers daar ook de vruchten van plukken.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

Wat mag het kosten?

Het verlagen van de lasten op de activiteiten 050.020, 050.026 en 050.070 is het gevolg van de bezuiniging zoals opgenomen in de Perspectiefnota 2021 (PPN 2021). De daling van de lasten bij activiteit 050.050 is het gevolg van de autonome ontwikkeling uit de PPN 2021 van de personeelskosten van de SW-medewerkers. De kapitaallasten van dit programma dalen doordat de kosten voor onderwijshuisvesting zijn verplaatst naar het programma Fijn Leven. Bij de activiteit 050.040 is het verschil met de begroting 2020 te verklaren doordat in de begroting 2020 ruim € 5,8 miljoen voor de uitvoering van de TOZO regeling (€ 6,9 miljoen) in 2020 en de hogere uitkering voor de BUIG in 2021 (€ 1,1 miljoen).

Bedragen x €1.000 Exploitatie	2016	2017	2018	2019	Begroting na Berap	2021	2022	2023	2024
Lasten									
050.010 Onderzoek en ontwikkeling duurz. en innovatieve bedr.terr.	-555	-155	-503	-444	-390	-390	-390	-390	-390
050.020 Samenwerken met Duitsland	0	0	0	0	-12	0	0	0	0
050.026 Stimuleren ontwikkelingen bedrijven	0	0	-60	-52	-50	0	0	0	0
050.028 Stimuleren maakindustrie	0	0	0	0	-5	-5	-5	-5	-5
050.029 stimuleren onderzoek/ontwikkeling duurzame bedrijven	-69	-40	0	0	0	0	0	0	0
050.030 Ondernemersfonds	0	0	-174	-198	-185	-185	-185	-185	-185
050.035 Compact centra (groen/blauwe parels)	-47	-92	-28	-44	-21	-21	-15	-15	-15
050.040 Participatie en werkgeversbenadering	-10.949	-14.530	-13.479	-14.491	-22.952	-16.537	-16.487	-16.437	-16.437
050.050 Verbindingen ondernemers voor participatiewet	-8.916	-9.118	-726	-637	-1.612	-1.612	-1.612	-1.612	-1.612
050.060 Onderwijs en arbeidsmarkt	-61	-11	-11	-9	-11	-11	-11	-11	-11
050.070 Vrije tijdseconomie	-162	-902	-383	-478	-224	-209	-209	-156	-144
050.120 Effectief inzetten promotie	0	0	0	-28	-35	-35	-35	0	0
050.130 Revitalisering Centra	0	0	0	0	-1.000	-1.000	-1.000	0	0
050.500 Loonkosten programma Werken en ondernemen in de regio	0	0	-7.776	-7.916	-7.265	-6.942	-6.942	-6.942	-6.942
050.700 Rente en afschrijving programma Werken en ondernemen in de regio	0	0	-1.598	-1.462	-1.367	-218	-218	-218	-218
Totaal Lasten	-20.760	-24.848	-24.738	-25.759	-35.130	-27.165	-27.109	-25.971	-25.959
Baten									
050.010 Onderzoek en ontwikkeling duurz. en innovatieve bedr.terr.	655	471	176	438	501	501	501	501	501
050.029 stimuleren onderzoek/ontwikkeling duurzame bedrijven	0	11	0	0	0	0	0	0	0
050.030 Ondernemersfonds	0	0	164	161	170	170	170	170	170
050.035 Compact centra (groen/blauwe parels)	56	60	59	60	54	54	54	54	54
050.040 Participatie en werkgeversbenadering	7.699	8.332	8.616	8.030	15.967	9.460	9.460	9.460	9.460
050.050 Verbindingen ondernemers voor participatiewet	30	1.413	1.916	1.471	1.527	1.505	1.464	1.464	1.464
050.060 Onderwijs en arbeidsmarkt	0	0	0	0	0	0	0	0	0

<i>Bedragen x €1.000</i> Exploitatie	2016	2017	2018	2019	Begroting na Berap	2021	2022	2023	2024
050.070 Vrije tijdseconomie	0	234	190	271	2	2	2	2	2
050.500 Loonkosten programma Werken en ondernemen in de regio	0	0	0	233	0	0	0	0	0
Totaal Baten	8.439	10.522	11.122	10.663	18.221	11.692	11.651	11.651	11.651
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-12.322	-14.326	-13.616	-15.095	-16.909	-15.473	-15.458	-14.320	-14.308
Onttrekkingen									
050.710 Reserves	0	0	0	0	0	1.668	1.668	668	668
Gerealiseerd resultaat	-12.322	-14.326	-13.616	-15.095	-16.909	-13.805	-13.791	-13.653	-13.641

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Economische Agenda 2016-2020

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
Functiemenging	%	2016	45,6	52,2	CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
		2017	46,1	52,5		
		2018	46,1	52,8		
		2019	46,7	53,2		
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw. 15 t/m 64jr	2016	140,9	136,5	LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.
		2017	142,6	139,7		
		2018	148,3	145,5		
		2019	152	151,6		
Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2016	596,8	752,3	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
		2017	613,3	761,1		
		2018	619,4	775,8		
		2019	641,7	792,1		
Netto arbeidsparticipatie	%	2016	65,3	65,8	CBS - Arbeidsdeelname	
		2017	66,9	66,7		
		2018	67,5	67,8		
		2019	67,2	68,8		
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	1e halfjaar 2016	205,3	412,8	CBS - Participatiewet	
		2e halfjaar 2016	219,4	418,1		
		1e halfjaar 2017	224,4	418,6		
		2e halfjaar 2017	218,8	411,3		
		1e halfjaar 2018	207,5	401,1		
		2e halfjaar 2018	201,9	390,4		
		1e halfjaar 2019	198,5	381,7		
		2e halfjaar 2019	187,3	373,9		

ACTIEF MET DUURZAAMHEID EN ENERGIE

Alle hens aan dek!

Wat speelt er?

- De gemeente Berkelland heeft de ambitie om in 2030 energieneutraal te zijn. Dit betekent dat we in 2030 net zoveel duurzame energie zelf opwekken als dat we aan energie verbruiken. Het gaat om de vervanging van 247 miljoen kWh elektriciteit en 54 mln. m³ aardgas die duurzaam opgewekt moet worden in 2030.
- Om de doelstelling te halen, is het belangrijk dat we met zijn allen zo min mogelijk energie verbruiken. De energie die we niet nodig hebben, hoeven we immers ook niet op te wekken. Daarom stimuleren we woningeigenaren en ondernemers om energie te besparen. Dat doen we met campagnes, energieadvies, gunstige leningen en subsidies. Voor mensen met een smallere beurs is er sinds 2020 de 'maatwerklening'.
- Behalve energie besparen, moeten we ook meer duurzame energie opwekken. Door zoveel mogelijk zonnepanelen op daken die daarvoor geschikt (te maken) zijn. Maar dat is niet genoeg. Er moet ook grootschalig duurzame energie worden opgewekt. Op dit moment zijn wind en zon daarvoor de belangrijkste bronnen.
- Het RODE-beleid (Ruimtelijke ordening en Duurzame energieopwekking) biedt een ruimtelijk afwegingskader voor het grootschalig opwekken van duurzame energie (zonneparken, windmolens, biovergisting). En er staan randvoorwaarden in voor het participatieproces en het bieden van mogelijkheden voor het (financieel) meeprofiteren van de omgeving (niet alleen de lasten, ook de lusten).
- Het RODE-beleid heeft succes. Er zijn veel initiatieven voor zonneparken en in 2020 zijn ook de eerste oriëntaties voor windmolens gestart. Van de reeds vergunde zonneparken zullen de eerste in 2021 gerealiseerd worden en dan ook echt meetellen voor de doelstelling.
- Voor het aardgasvrij maken van wijken moeten we eind 2021 een transitievisie warmte hebben. Inwoners krijgen daarmee een perspectief op wat er in de toekomst in hun wijk staat te gebeuren.
- We worden bij al deze opgaven geholpen door de afspraken die gemaakt zijn (en nog worden gemaakt) in het kader van het Nationaal Klimaat Akkoord en de Regionale Energie Strategie.
- De Regionale Energiestrategie 1.0 (RES 1.0) moet in juli 2021 worden vastgesteld door de gemeenteraad. Daarin staat de bijdrage van de regio Achterhoek aan de afspraken over de opwekking van elektriciteit. Er wordt een speciaal hoofdstuk opgenomen over warmte. Voor de totstandkoming van de RES 1.0 wordt een participatieproces gelopen, waarbij de gemeenteraden een belangrijke rol hebben.
- Helaas wordt de energietransitie in Berkelland belemmerd doordat het netwerk van Liander het grotere aanbod van duurzaam opgewekte energie niet aankan. Sommige projecten (zoals zonnige bedrijvendaken) kunnen daardoor nu niet doorgaan of lopen vertraging op. Voor de korte termijn blijven we met Liander in gesprek; want er zijn wel maatwerkoplossingen mogelijk. Maar de RES 1.0 zal de basis zijn voor structurele investeringen in het energie-netwerk.
- We monitoren de voortgang van onze energiedoelstelling aan het eind van het jaar in het jaarverslag. In de maand november van een jaar krijgen we de cijfers over het jaar daarvoor. Door de netcongestie, de beperking van het aantal ha zonneparken op maximaal 140 ha, de door de Corona-crisis beperkte investeringen van ondernemers en particulieren, komt de doelstelling van 2030 wel steeds meer onder druk te staan.

Speerpunt

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Wonen. (060.011)

Wat willen we bereiken?

- Er wordt energie bespaard.

- Op zoveel mogelijk daken liggen zonnepanelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan door met 'Achterhoek Bespaart' en het aanbieden van gunstige leningen.

Eigenaren van woningen zijn pas bereid om te investeren in verduurzaming als dit op een redelijke termijn wordt terugverdiend. Financiële prikkels zijn dus zeer effectief. 'Achterhoek Bespaart' is een subsidieregeling voor isolatiemaatregelen. De 'toekomstbestendig wonen-lening' is in de plaats gekomen van de duurzaamheidslening. Hierdoor wordt het toekomstbestendig(er) maken van de woning ook mogelijk voor inwoners met een smallere beurs. 'Stapelen' met de landelijke subsidieregeling voor isolatie is mogelijk.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We informeren en adviseren via het Achterhoekse energieloket.

Het AGEM energieloket (www.agem.nl) is dé frontoffice voor de gehele Achterhoek waar inwoners informatie en advies kunnen krijgen. Het heeft de opdracht om te adviseren, interesse te wekken bij inwoners voor energiebesparing of opwekmogelijkheden en buurtinitiatieven te stimuleren. Het AGEM energieloket verzorgt ook de afhandeling van de aanvragen voor de toekomstbestendig wonen-leningen.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We laten onderzoek doen naar een subsidieregeling asbestdakbeschot en dakisolatie.

Woningcorporatie ProWonen is trekker. Doel is om het verwijderen van asbestdakbeschot te combineren met dakisolatie, zodanig dat huiseigenaren (zogenaamd gespikkeld woningbezit) ook mee kunnen doen.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We ontwikkelen een follow up van de Achterhoekse pilot gebouwgebonden financiering.

De uitkomsten en aanpak van de pilot Gebouwgebonden financiering ontwikkelen we door samen met Agem en de andere Achterhoekse gemeenten in de regiodealprojecten 'De sleutel tot ...' en 'De Makelaar als woningmarktregisseur'. We nemen met 3 Achterhoekgemeenten deel aan het klimaatverbond project dat mogelijkheden onderzoekt naar een Energiedienstenbedrijf Achterhoek met propositie voor bewoners als pilot.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We voeren steekproeven uit ter controle van de getroffen maatregelen.

We voerden tot nu toe alleen een administratieve controle uit omdat er weinig aanleiding is om misbruik te veronderstellen. Met een kleine steekproef (3%) checken we of dat zo is.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Speerpunt

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Bedrijven. (060.012)

Wat willen we bereiken?

- Er wordt energie bespaard.
- Op zoveel mogelijk daken liggen zonnepanelen.
- Bedrijven investeren in duurzaamheidsmaatregelen die zich binnen 5 jaar terug verdienen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bieden DOE scans aan voor het MKB.

Met een DOE-scan krijgt een bedrijf zicht op de maatregelen die getroffen kunnen worden om het bedrijf te verduurzamen.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We doen mee met stimuleringsacties voor zon op dak zodra de infrastructuur dat weer mogelijk maakt.

Doel is meer zonne-energie op grote daken (> 500 m²). De actie is medio 2018 gestart. Berkelland heeft meegedaan met fase 1 en 2 van het project 'Zonnige bedrijven in de Achterhoek'. En kan vanwege de netcongestie in Berkelland (Liander) niet meedoen met de volgende fasen. Zodra de omstandigheden veranderen, doen we weer mee.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We stimuleren het gezamenlijk optrekken van bedrijven bij de energietransitie.

Hierbij sluiten we aan bij het programma Werken en ondernemen in een sterke regio en het provinciale beleid voor de Toekomstbestendige bedrijventerreinen. Ook doen wij mee in het regiodealproject 'Circulaire bedrijvenparken' met het bedrijvenpark Borculo.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We zorgen ervoor dat de Omgevingsdienst bedrijven controleert (EML controles).

Bedrijven zijn verplicht energiemaatregelen te nemen die binnen 5 jaar terug te verdienen zijn. De Omgevingsdienst Achterhoek controleert bedrijven hierop.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Speerpunt

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Maatschappelijke Organisaties en verenigingen. (060.013)

Wat willen we bereiken?

- Inwoners, verenigingen, scholen en instellingen werken samen om energie te besparen.
- Op zoveel mogelijk daken liggen zonnepanelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan door met de subsidieregeling maatschappelijke initiatieven.

De beschikbare SVn stimuleringslening en de subsidieregeling worden nog weinig gebruikt. We gaan deze actief promoten.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We promoten energiebesparing bij maatschappelijke organisaties.

Dit zijn organisaties zoals scholen en sport- en cultuurverenigingen. Daarmee krijgen zij inzicht in energiebesparingsmogelijkheden. Wij verwachten dat daarmee investeringen worden gestimuleerd.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Grootschalige opwek. (060.014)

Wat willen we bereiken?

- Er wordt geïnvesteerd in grootschalige opwek van duurzame energie.
- Opwekinstallaties zijn ingepast in het landschap.
- Inwoners en ondernemers zijn betrokken en profiteren mee.
- Een helder en soepel begeleidingsproces.

Wat gaan we daarvoor doen?

We begeleiden initiatiefnemers voor energie-opwek op basis van de beleidsuitgangspunten RODE (Ruimtelijke Ordening en Duurzame energie).

Het RODE-beleid draagt bij aan het realiseren van grootschalige opwekinitiatieven, landschappelijk ingepast en met (financiële) participatie van omwonenden. De gemeente stelt hoge eisen aan dat participatieproces voordat er een aanvraag voor een vergunning kan worden ingediend. In de voorbereidingsfase van het plan moet de initiatiefnemer ervoor zorgen dat omwonenden worden betrokken. Daarbij gaat het erom dat omwonenden worden geïnformeerd en worden betrokken bij de uitwerking van de plannen. En ook dat zij in de gelegenheid worden gesteld om (financieel) mee te profiteren van het zonnepark of de windmolen. Daarom vragen wij aan iemand die plannen heeft voor een zonnepark of een windmolen om vooraf een participatieplan te maken.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Speerpunt

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Regionale samenwerking. (060.015)

Wat willen we bereiken?

- Achterhoek Energieneutraal in 2030.
- Een vastgestelde Regionale Energiestrategie in 2021.

Wat gaan we daarvoor doen?

We werken met andere overheden aan de regionale energiestrategie (RES).

RES 1.0 moet juli 2021 door de gemeenteraad worden vastgesteld. Het RES biedt inzicht in de (aanvullende) taakstelling op het gebied van de energietransitie voor onze gemeente en bevat basisinformatie voor de op te stellen transitievisie warmte. Er is een regionale projectorganisatie die zorgt voor de input, het participatieproces en het opstellen van de strategie. Voor informatie: www.resachterhoek.nl.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Speerpunt

Uitvoeren Energie-uitvoeringsprogramma 2019-2022 Ambitie Communicatie en bewustwording. (060.016)

Wat willen we bereiken?

- Gemakkelijk vindbare en herkenbare informatie op onze website.
- Bewustwording dat iedereen zijn bijdrage moet en kan leveren aan de energietransitie.

Wat gaan we daarvoor doen?

We zorgen voor communicatie en bewustwording.

Het blijft belangrijk om mensen bewust(er) te maken van de noodzaak om te verduurzamen. Achter een speciale 'knop' op de gemeentelijke website (Berkelland energieneutraal 2030) staat informatie over vraagstukken die met de energietransitie te maken hebben. En waar mensen terecht kunnen met vragen. In BerkelBericht verschijnen regelmatig artikelen. In opdracht van de gemeente voert Agem de campagne 'Heerlijk thuis in huis' uit. In die campagne komt ook energie(kosten)besparing en wooncomfort aan de orde.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Speerpunt

Van het aardgas af. (060.050)

Wat willen we bereiken?

- Perspectief voor woningeigenaren.
- Een basis voor de planning van de uitvoering van wijkuitvoeringsplannen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We maken een transitievisie warmte

De Transitievisie Warmte geeft het tijdspad aan voor het aardgasvrij maken per wijk: wanneer kunnen welke wijken van het aardgas worden afgekoppeld. Als er wijken bij zijn die al voor 2030 aardgasvrij kunnen worden gemaakt, maakt de gemeente ook al de mogelijke warmte-alternatieven bekend.

De Transitievisie Warmte wordt samen met stakeholders gemaakt en moet eind 2021 door de gemeenteraad worden vastgesteld.

Belangrijke basis voor de gemeentelijke transitievisie warmte is de Regionale Structuur Warmte (RSW). In de RSW wordt ingegaan op de regionale warmtevraag, de warmtebronnen, de benodigde infrastructuur, de afstemming en de bovenlokale kansen en uitdagingen op het gebied van warmtetransitie.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We benutten de kansen die voorbijkomen om haalbaarheid van warmteplannen te onderzoeken.

Een actueel voorbeeld is het onderzoek naar de benutting van restwarmte van de fabrieken van FrieslandCampina (Borculo en Lochem). Samen met het waterschap Rijn en IJssel, gemeenten Lochem en Zutphen onderzoeken we in welke gemeente en in welke wijk de restwarmte met de hoogste maatschappelijke waarde ingezet kan worden.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Speerpunt

Gemeente als voorbeeld. (060.017)

Wat willen we bereiken?

- We vragen veel van inwoners en ondernemers als het gaat om duurzaamheid en energietransitie. Daarom willen we als gemeente het goede voorbeeld geven in duurzaam denken en doen en met gezond verstand.

Wat gaan we daarvoor doen?

We doen een innovatief circulair/duurzaam aanbestedingstraject om van te leren.

Circulair aanbesteden is nog niet zo gemakkelijk. Want was is dat eigenlijk precies? En wat vinden wij belangrijk? Een ander soort uitvraag levert misschien meer op. Het is belangrijk dat onze medewerkers daar zelf mee aan de slag gaan om te ervaren hoe het anders kan.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We voeren motie M19-08 uit (eigen gemeentelijk initiatief voor grootschalige energie-opwek).

De gemeenteraad heeft het college gevraagd om een concreet uitgewerkt plan inclusief investeringsvoorstel te maken voor een eigen initiatief voor grootschalige lokale en duurzame energie-opwek.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We investeren versneld in verduurzaming van ons eigen vastgoed.

We kunnen door versneld te investeren in duurzaamheid niet alleen een bijdrage leveren aan de doelstelling Berkelland energieneutraal 2030, maar ook structureel kosten besparen.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Wij vergroenen ons energieverbruik.

Bij de perspectiefnota 2021 is besloten om dit niet meer perse te doen met Nederlandse certificaten, maar met Scandinavische. Dat is een stuk goedkoper. Maar liever willen we deze besparing uiteindelijk realiseren via een zelfleveringsmodel energie te leveren van eigen bodem. Dit is ook onderdeel van de keuze voor een nieuwe energieleverancier voor 2022. Als investeerder (motie eigen opwek) willen we die energie van eigen bodem mogelijk maken.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Wij monitoren onze organisatie/bedrijfsvoering met de CO2 prestatieladder.

Voor het behouden van ons in 2019 behaalde certificaat voor niveau 3 (van 5) rapporteren wij schriftelijk onze voortgang intern medio 2021 en krijgen we een reguliere audit eind 2021.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Wij voeren de reductiemaatregelen uit van de CO2 prestatieladder.

In 2021 geven we prioriteit aan: het nieuwe energiecontract en zelfleveringsmodel, het verduurzamen van onze ingekochte brandstoffen, het stimuleren van duurzamer woon-werkverkeer.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Wat mag het kosten?

In de begroting 2020 heeft eenerschikking plaatsgevonden van de activiteit 060.010 en 060.040 naar verschillende deelprojecten. De deelprojecten in de begroting sluiten nu aan op de projecten zoals vermeld in het EUP. De projecten gaan over meerdere jaren, waarbij het niet altijd is aan te geven hoe de bedragen over de jaren zullen worden uitgegeven. Daarom is aan de algemene tabel de projectentabel toegevoegd waarin voor de verschillende projecten zichtbaar is wat het begin bedrag was, wat er inmiddels is uitgegeven en wat er nog beschikbaar is.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	2016	2017	2018	2019	Begroting na Berap	2021	2022	2023	2024
Lasten									
060.010 We stellen een nieuw EUP op	0	0	0	-421	0	0	0	0	0
060.011 EUP: ambitie wonen	0	0	0	0	-298	-283	-283	0	0
060.012 EUP: ambitie bedrijven	0	0	0	0	-124	-254	-168	0	0
060.013 EUP: ambitie maatschappelijke instellingen	0	0	0	0	-64	-57	-38	0	0
060.014 EUP: ambitie grootschalig opwek	0	0	0	0	-10	-10	-10	0	0
060.015 EUP: ambitie regionale samenwerking	0	0	0	0	-23	-23	-23	0	0
060.016 EUP: ambitie communicatie en bewustwording	0	0	0	0	-100	-25	-25	0	0
060.017 Gemeente als voorbeeld	0	0	0	0	-1.389	-1.306	-1.266	118	118
060.040 Actief met duurzame energie	-23	-382	-88	-66	0	0	0	0	0
060.050 Transitiewarmte	0	0	0	0	-50	-50	-50	0	0
060.500 Loonkosten programma Actief met duurzaamheid en energie	0	0	-406	-295	-302	-305	-305	-305	-305
060.700 Rente en afschrijving programma Actief met duurzaamheid en energie	0	0	-28	0	-10	-10	-10	-10	-10
Totaal Lasten	-23	-382	-523	-782	-2.368	-2.321	-2.176	-197	-197
Baten									
060.010 We stellen een nieuw EUP op	0	0	0	16	0	0	0	0	0
060.040 Actief met duurzame energie	0	16	10	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	0	16	10	16	0	0	0	0	0
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-23	-367	-513	-766	-2.368	-2.321	-2.176	-197	-197
Onttrekkingen									
060.710 Reserves	0	0	0	0	0	2.025	1.929	0	0
Gerealiseerd resultaat	-23	-367	-513	-766	-2.368	-296	-247	-197	-197

Projecten

Bedragen x €1.000 Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2020	Restant
060.010 We stellen een nieuw EUP op				
Lasten	0	-1	0	1
060.011 EUP: ambitie wonen				
Lasten	-1.205	-228	-139	-838
Baten	0	16	22	-38
Totaal 060.011 EUP: ambitie wonen	-1.205	-212	-117	-875
060.012 EUP: ambitie bedrijven				
Lasten	-735	-139	-7	-588
060.013 EUP: ambitie maatschappelijke instellingen				
Lasten	-205	-34	-7	-164
060.014 EUP: ambitie grootschalig opwek				
Lasten	-40	-4	0	-36
060.015 EUP: ambitie regionale samenwerking				
Lasten	-140	0	0	-140
060.016 EUP: ambitie communicatie en bewustwording				
Lasten	-100	-2	-2	-96
060.017 Gemeente als voorbeeld				
Lasten	-5.187	-13	-17	-5.157
Baten	0	66	0	-66
Totaal 060.017 Gemeente als voorbeeld	-5.187	53	-17	-5.223
060.050 Transitiewarmte				
Lasten	-150	-150	0	0
Gerealiseerd resultaat	-7.762	-489	-151	-7.122

Beleidskaders die de raad heeft vastgesteld

- EUP 2019-2022
- RODE beleidskader
- Motie M19-08 eigen gemeentelijk initiatief grootschalige opwek energie
- Plan van aanpak uitvoering motie M19-08
- Aanpassing RODE beleidskader

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
Hernieuwbare elektriciteit	%	2016	4,8	15,3	Klimaatmonitor - Rijkswaterstaat	
		2017	5,4	16,8		
		2018	8,1	18,5		

SPORT IS MEER!

Een leven lang sporten en bewegen Wat speelt er?

- Sport en bewegen zijn goed voor de gezondheid, voor sociale contacten, welzijn en persoonlijke ontwikkeling. Individueel of met een team, als deelnemer, toeschouwer of vrijwilliger, zowel georganiseerd als ongeorganiseerd, bij een accommodatie, gewoon op straat of in een park. Van jong tot oud beleven we er plezier aan. Sport en bewegen bevorderen eigen regie en creëren ontmoetingen. Daarom richten we ons op alle inwoners van Berkelland in alle leeftijdscategorieën, met speciale aandacht voor de mensen met een beperking, minima-gezinnen en mensen met een migratie achtergrond.
- We zien sport en bewegen als een krachtig middel om maatschappelijke doelen te bereiken en het is daarom van belang om aansluiting te hebben onder andere bij het lokale uitvoeringsprogramma 'Samen denken, Samen doen', het regionale preventieprogramma, het nationale en het regionale sportakkoord Achterhoek in Beweging 2020-2030.
- Met de acht samenwerkende gemeenten zetten we sport en bewegen centraal in de Achterhoek. In 2020 zijn we gestart met de uitvoeringsagenda van het regionale sportakkoord. We werken samen aan de thema's: 'Gezonde Jeugd' (leefstijl), Uniek Sporten (sporten met een beperking), Vitaal ouder worden, Open club/Vitale sportparken, Sportieve beroepsbevolking, Talentontwikkeling en Evenementen.
- In 2020 is de lokale versie van het regionale sportakkoord tot stand gekomen met het daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma. Hierin leggen we accenten die voor Berkelland belangrijk zijn. Met de toekomstbestendigheid van ons verenigingsleven als belangrijkste speerpunt. Berkelland staat bekend om haar vitale verenigingsleven maar de omgeving van (sport) verenigingen is aan het veranderen. Demografische ontwikkelingen kunnen leiden tot minder leden, minder vrijwilligers en problemen met de betaalbaarheid van de sport. Het verenigingsleven komt voor nieuwe uitdagingen te staan en dat vraagt om meer zelfstandigheid en ondernemerschap. Sportverenigingen moeten op zoek naar nieuwe samenwerkingen en een innovatief sportaanbod.
- In de Perspectiefnota 2021 moesten keuzes worden gemaakt kosten te besparen. Ook in dit programma. Dat betekent dat we er de komende twee jaar voor moeten zorgen dat de ingecalculeerde besparingen ook gerealiseerd worden. Soms zullen er ook investeringen nodig zijn om structureel te kunnen besparen.
- Elk jaar doen wij een beroep op de SPUK-regeling (Specifieke Uitkering Sportbesluit). Hiermee worden wij deels gecompenseerd voor het besluit dat de gemeente de BTW voor sportkosten niet meer terug kunnen vragen. Dit bedrag verandert fors van jaar tot jaar en is niet geraamd.

Speerpunt

Een leven lang sport en bewegen voor iedereen.

Wat willen we bereiken?

- Alle inwoners kunnen sporten of bewegen.
- Een actieve, gezonde leefstijl.

Wat gaan we daarvoor doen?

Voor volwassenen uit minima-gezinnen zijn er de regelingen gericht op meedoen waardoor zij kunnen sporten en bewegen.

In 2020 is een voorstel gedaan om het meedoenarrangement vorm te geven voor activiteiten op het gebied van sport en verenigingen. Het betreft een pilot van het programma Zorg voor wie dat nodig heeft, met de duur van een jaar.

Portefeuillehouder: Marijke van Haaren

We faciliteren 'Achterhoek in beweging' en ondersteunen initiatieven uit de samenleving. (070.070)

Achterhoek in Beweging stelt de kracht van sport, bewegen en een gezonde leefstijl centraal in de Achterhoek. Het is een belangrijk platform met partners in de zorg, het onderwijs, de overheid, cultuur, het bedrijfsleven en de sportwereld. Een plek waar alle regionale en lokale ambities, initiatieven, mensen en middelen bij elkaar komen.

Onder deze activiteit valt ook de 'vliegwielfunctie sport' voor het ondersteunen van initiatieven uit de samenleving.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We zetten combinatiefunctionarissen in (Brede Impuls) die verbindingen leggen tussen sport, cultuur en welzijn. (070.010)

We willen combinatiefunctionarissen blijven inzetten om ervoor te zorgen dat kinderen onder leiding van professionals meer en beter gaan bewegen (voor, onder en na schooltijd). Datzelfde geldt voor het stimuleren van sport en bewegen door ouderen.

2020/2021 is het laatste jaar van de huidige afspraken over de inzet van de combinatiefunctionarissen. In het voorjaar van 2021 moet de aanbesteding voor de nieuwe periode zijn afgerond met een gunning.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We ondersteunen de uitvoering van het lokale sportakkoord.

Achterhoek in Beweging heeft samen met een Stuurgroep en 3 project-groepen gezorgd voor een uitvoeringsprogramma. Er is een beroep gedaan op een speciale SPUK-regeling (Specifieke Uitkering Sport) van het rijk voor in totaal € 90.000 (voor 2020, 2021 en 2022) om de uitvoering van de acties mogelijk te maken.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Speerpunt

Toekomstbestendige verenigingen en sportinfrastructuur.

Wat willen we bereiken?

- Een functionele, goede en duurzame sportinfrastructuur.
- Sterke en vitale sportverenigingen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We beheren gemeentelijke (binnen) sportaccommodaties. (070.020)

Als gemeente moeten we ervoor zorgen dat schoolgym mogelijk is (wettelijke taak). Daarom beheren we binnensportaccommodaties. De huidige binnensportaccommodaties voldoen niet allemaal meer aan de eisen, worden onvoldoende gebruikt en/of zijn duur in beheer. Het is nodig om per kern te kijken naar de behoefte aan binnensportaccommodatie, de duurzaamheid daarvan en de samenhang met andere voorzieningen. Moderne toekomstbestendige voorzieningen passen bij de behoefte en zijn beter te exploiteren.

In 2019 voerden we het eerste haalbaarheidsonderzoek uit in Ruurlo. Eenzelfde soort onderzoek is gestart in Eibergen. In 2021 en 2022 volgen Borculo en Neede.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We faciliteren de Sport Federatie Berkelland. (070.030)

De Sport Federatie Berkelland (SFB) ondersteunt verenigingen met advisering, procesbegeleiding en het organiseren van deskundigheidsbevordering. De SFB heeft een groot netwerk in het sociaal domein opgebouwd en is een belangrijke overlegpartner voor de gemeente. De SFB doet volop mee met Achterhoek in Beweging en is in 2020 gestart met het project clubkadercoach vanuit 'Samen Denken, Samen Doen'.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We ondersteunen de exploitatie van zwembaden en de bijbehorende sportaccommodaties. (070.040 en 070.041)

De zwembaden in Ruurlo en Borculo zijn eigendom en in beheer van een stichting. De gemeente draagt een subsidie bij. De exploitatie van de zwembaden in Neede en Eibergen zijn overgedragen aan een bedrijf. Ook onder deze activiteit valt de exploitatie van de sporthallen bij De Meene in Ruurlo, 't Timpke in Borculo en 't Spilbroek in Neede. Rondom onderhoud/renovatie worden soms aparte (financiële) afspraken gemaakt.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We subsidiëren jeugdleden van sportverenigingen. (070.050)

In het vitaliteitsonderzoek dat is uitgevoerd onder sportverenigingen wordt aangegeven dat men behoefte heeft aan structurele ondersteuning. De reguliere subsidie die verenigingen ontvangen, wordt nu hoofdzakelijk bepaald aan de hand van het aantal jeugdleden. Deze aantallen lopen terug en daarmee neemt ook de hoogte van de subsidie die wordt ontvangen af. Tegelijkertijd gaan de verenigingen zich, mede gestuurd vanuit gemeentelijk beleid, richten op andere doelgroepen. We onderzoeken daarom of de huidige (structurele) subsidieregeling nog aansluit op de feitelijke situatie. Dit thema wordt in 2021 concreet opgepakt binnen de uitwerking van het 'lokale sportakkoord'.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We stellen € 200.000 beschikbaar voor transformatieplannen. (070.080)

Op basis van de Subsidieregeling 'Transformatiefonds Sport 2020' kunnen sportverenigingen ontwikkelplannen/-initiatieven indienen en een bijdrage krijgen van de gemeente voor de uitvoering ervan. Het gaat om ondersteuning van sportverenigingen naar toekomstbestendige (vrijwilligers)organisaties die een bijdrage leveren aan de leefbaarheid en sociale cohesie in de Berkellandse samenleving en een positieve gezondheid van inwoners. De indieningstermijn is in verband met de Corona-pandemie verlengd tot 1 april 2021.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Wat mag het kosten?

Bij activiteit 070.010 is de raming verhoogd als gevolg van het besluit bij de Perspectiefnota 2021 om door te gaan op hetzelfde niveau met de combinatiefunctionarissen. De lagere raming bij activiteit 070.020 is het gevolg van het nog niet verdelen van het onderhoudsbudget voor gebouwen in 2021. Het totale onderhoudsbudget voor gebouwen wordt in de begroting geraamd in het programma Financiën en aan de hand van de laatste inspecties begin volgend jaar verdeeld over de verschillende programma's.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	2016	2017	2018	2019	Begroting na Berap	2021	2022	2023	2024
Lasten									
070.010 Verbinding sport, cultuur en welzijn (Brede Impuls)	-236	-309	-388	-393	-356	-354	-354	-354	-354
070.020 Beheer gemeentelijke (binnen)sportaccommodaties	-1.033	-971	-1.008	-640	-689	-460	-460	-460	-292
070.030 Faciliteren Sport Federatie Berkelland	-79	-83	-90	-113	-85	-85	-75	-75	-75
070.041 Zwembaden	-967	-1.011	-1.022	-1.015	-1.094	-1.123	-1.123	-1.123	-1.001
070.050 Subsidiëren jeugdleden sportverenigingen	-90	-188	-89	-91	-92	-92	-92	-65	-65
070.070 Wij faciliteren Achterhoek in beweging	0	0	0	-18	-49	-49	-49	-49	-49
070.080 Toekomstbestendige sportverenigingen	0	0	0	0	-400	0	0	0	0
070.500 Loonkosten programma Sport is meer	0	0	-174	-225	-223	-230	-230	-230	-230
070.700 Rente en afschrijving programma Sport is meer	0	0	-172	-138	-146	-224	-464	-464	-464
Totaal Lasten	-2.404	-2.562	-2.943	-2.633	-3.134	-2.616	-2.846	-2.820	-2.530
Baten									
070.010 Verbinding sport, cultuur en welzijn (Brede Impuls)	0	0	0	15	0	0	0	0	0
070.020 Beheer gemeentelijke (binnen)sportaccommodaties	262	253	495	229	268	214	214	214	214
070.030 Faciliteren Sport Federatie Berkelland	0	0	0	29	0	0	0	0	0
Totaal Baten	262	253	495	273	268	214	214	214	214
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-2.143	-2.310	-2.448	-2.360	-2.866	-2.402	-2.632	-2.606	-2.316
Onttrekkingen									
070.710 Reserves	0	0	0	0	0	150	89	89	89
Gerealiseerd resultaat	-2.143	-2.310	-2.448	-2.360	-2.866	-2.252	-2.543	-2.517	-2.227

Projecten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2020	Restant
60510901 PRJCT Haalbaarheidsonderzoek binnensport	-40	5	0	-45
60510902 PRJCT Eenmalige subsidieregeling sport	-200	0	-191	-9
60510903 PRJCT Transformatie sport	-200	0	0	-200
Gerealiseerd resultaat	-440	5	-191	-254

Beleidskaders die de raad heeft vastgesteld

- Sportkader Achterhoek in Beweging 2016-2020

- Uitvoeringsagenda Achterhoek in Beweging 2016-2020

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
Niet-sporters	%	2012	47	46,4	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM	Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.
		2016	46,5	48,7		

CULTUUR IS VAN IEDEREEN

Cultuur beleef je in Berkelland

Wat speelt er?

- Cultuur is kunst, muziek, toneel, archeologie, monumenten, media, musea, beeldende kunst en (culturele)evenementen. Maar cultuur is ook hoe we met elkaar omgaan, wat we met elkaar beleven en hoe we naar dingen kijken.
- Alle inwoners van Berkelland hebben te maken met cultuur, als maker, toeschouwer, volger of deelnemer. Ze zorgen samen voor een groot aanbod aan culturele activiteiten.
- In 2020 hebben we zoveel mogelijk met alle betrokkenen gesproken om tot een gezamenlijke Cultuur- en erfgoedvisie met uitvoeringsprogramma te komen. Met als doel: effectiever en duurzamer samenwerken aan gemeenschappelijke doelen.
- In 2021 gaan we concreet aan de slag met dat uitvoeringsprogramma en het voorbereiden van de diverse bezuinigingsopgaven die in de Perspectiefnota 2021 zijn vastgelegd.

Speerpunt

Een samenhangende cultuur- en erfgoedvisie met uitvoeringsprogramma.

Wat willen we bereiken?

- Alle kinderen komen in aanraking met muziek, kunst en cultuur.
- Cultuur is zoveel mogelijk zichtbaar en toegankelijk voor iedereen.
- Culturele organisaties werken samen en zijn toekomstbestendig.
- Inwoners blijven culturele initiatieven ontwikkelen.
- Leesvaardige, mediawijze kinderen.
- Aandacht voor laag-geletterden.
- Behoud en doorontwikkeling van erfgoed.

Wat gaan we daarvoor doen?

We zorgen voor het onderhoud van kunst in de openbare ruimte. (080.022)

In de openbare ruimte van Berkelland staan diverse kunstwerken. De gemeente is meestal verantwoordelijk voor het onderhoud ervan.

Onder deze activiteit vallen ook overige kosten die niet vallen onder een van de andere activiteiten.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We helpen culturele organisaties bij de (door)ontwikkeling naar toekomstbestendigheid. (080.120)

Hiervoor is € 100.000 beschikbaar. Op basis van de Cultuur- en erfgoedvisie zoeken we in 2021 naar een goede besteding van dit bedrag.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Aan de slag met het uitvoeringsprogramma cultuur- en erfgoed. (080.022, 080.090 en 080.110)

De cultuur- en erfgoedvisie is breed en integraal aangepakt. De oorspronkelijk gedachte procesaanpak 'innovatief-light' is in 2020 aangepast met het oog op het COVID19-virus. Onderdeel van de cultuur- en erfgoedvisie is een visie op religieus erfgoed (kerkenvisie): wat is er (on)mogelijk met (vrijkomende) kerken in Berkelland de komende 5-10 jaar? Hiervoor hebben we subsidie gekregen van de rijksoverheid.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We ondersteunen de (vrijwilligers van de) dorpsböke. (080.010)

In Berkelland hebben we dorpsböke in alle kleine kernen; zij werken samen met de basisscholen, dorpshuizen en de bibliotheek Oost-Achterhoek. Het boekenaanbod is gericht op de lokale behoefte. De dorpsböke worden gerund door vrijwilligers.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We ondersteunen via subsidiëring diverse lokale culturele activiteiten en/of verbanden. (080.020)

Het gaat hier om onder meer de subsidiëring aan de BeMO, diverse muziek- en culturele verenigingen en jaarlijkse culturele evenementen.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We subsidiëren de lokale omroep. (080.021)

De lokale omroepen hebben een opdracht van het Rijk gekregen (Mediawet) om te komen tot streekomroepen. Doel is het versterken van de journalistieke kwaliteit en een verbetering van de continuïteit van de berichtgeving. Voor de uitvoering van het gezamenlijke voorstel van de Achterhoekse lokale omroepen is gedurende 3 jaar € 30.000 extra gereserveerd.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

We subsidiëren de bibliotheek Oost-Achterhoek. (080.040)

Leesvaardigheid en informatievaardigheid zijn onmisbaar voor zelfredzame inwoners. De Bibliotheek Oost-Achterhoek (BOA) zet hier op in met als doel leesbevordering van inwoners, hen te ondersteunen in leren en informatie toegankelijk te maken.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We subsidiëren de instandhouding van monumenten. (080.050)

Dit doen we via een subsidieregeling. Eigenaren van gemeentelijke monumenten kunnen een bijdrage krijgen voor het onderhoud aan hun pand. Het beschikbare budget is vanaf 2021 verminderd als gevolg van de besluitvorming in de Perspectiefnota 2021. Uit dit budget betalen we ook de kosten voor de monumentendag en (externe) advieskosten.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We subsidiëren het Erfgoedcentrum Achterhoek-Liemers (ECAL). (080.060)

Het ECAL beheert onze archieven en het streekarchief. Deze archieven zijn steeds meer digitaal. Daarom is het ECAL bezig met de inrichting van een digitaal depot. En zorgt daarmee voor de toegankelijkheid van digitale informatie. Het ECAL is een rijke bron van informatie over de streekcultuur en -historie in de vorm van archieven, beeldcollecties, boeken en documentatie.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We subsidiëren musea. (080.051)

Museum De Scheper, het Brandweermuseum en De Lebberbrugge ontvangen een bijdrage. Museum de Scheper beheert daarnaast een gemeentelijke collectie en ontvangt daarvoor een vergoeding.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

We zorgen voor cultuureducatie voor ieder kind in het basisonderwijs. (080.041)

We zetten stichting Muziek en KunstWijs in om in het basisonderwijs muziek-, kunst- en cultuureducatie vorm te geven. Hierbij proberen we zoveel mogelijk de verbinding te maken met lokale culturele verenigingen/organisaties.

Portefeuillehouder: Anjo Bosman

Wat mag het kosten?

De bezuinigen van de Perspectiefnota 2021 zijn verwerkt op de activiteitsnummers 080.095 en 080.020. Verder heeft er vooral een verschuiving plaats gevonden van de activiteit 080.020 naar een aantal nieuwe activiteiten. Hierdoor blijft op 080.020 het zuivere subsidiebudget voor verenigingen en activiteiten over.

Bedragen x €1.000 Exploitatie	2016	2017	2018	2019	Begroting na Berap	2021	2022	2023	2024
Lasten									
080.010 Vrijwilligers Dorpsboke	-35	-35	-35	-35	-35	-35	-35	-35	-35
080.020 Subs div lokale culturele act	-596	-626	-515	-621	-516	-162	-162	-162	-162
080.021 Subsidie lokale omroep	0	0	0	0	0	-53	-53	-53	-23
080.022 Cultuurbeleid en onderhoud kunst	0	0	0	0	0	-25	-25	-25	-25
080.040 Bibliotheek Oost Achterhoek subs	-579	-580	-591	-610	-622	-622	-622	-622	-622
080.041 Cultuureducatie voor ieder kind	0	0	0	0	0	-242	-242	-242	-242
080.050 Gemeentelijke monumenten	-266	-342	-215	-202	-315	-85	-85	-85	-85
080.051 Subsidiëren musea	0	0	0	0	0	-87	-87	-87	-87
080.060 Erfgoedpact en -centrum	-230	-230	-230	-256	-256	-256	-256	-256	-256
080.090 Cultuurnota met uitvoeringsprogramma	-14	-9	-15	-10	-17	0	0	0	0
080.095 Bezuiniging Cultuur	0	0	0	0	0	0	0	255	255
080.110 We maken een kerken-/cultuurvisie	0	0	0	0	-60	0	0	0	0
080.120 Toekomstbestendige cultuurverenigingen	0	0	0	0	-100	0	0	0	0
080.500 Loonkosten programma Cultuur is voor iedereen	0	0	-173	-219	-227	-224	-224	-224	-224
080.700 Rente en afschrijving programma Cultuur is voor iedereen	0	0	-14	-26	-8	0	0	0	0
Totaal Lasten	-1.720	-1.823	-1.788	-1.979	-2.158	-1.792	-1.792	-1.536	-1.506
Baten									
080.020 Subsidie div lokale culturele act	14	8	12	71	0	0	0	0	0
080.040 Bibliotheek Oost Achterhoek subs	5	0	0	11	5	5	5	5	5
080.050 Gemeentelijke monumenten	107	77	68	107	0	28	28	28	28
Totaal Baten	126	86	80	189	5	33	33	33	33
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-1.594	-1.737	-1.708	-1.790	-2.153	-1.759	-1.759	-1.503	-1.473
Onttrekkingen									
080.090 Cultuurnota met uitvoeringsprogramma	0	0	0	0	0	0	0	0	0
080.710 Reserves	0	0	0	0	0	30	30	30	0
Totaal Onttrekkingen	0	0	0	0	0	30	30	30	0
Gerealiseerd resultaat	-1.594	-1.737	-1.708	-1.790	2.153	-1.729	-1.729	-1.473	-1.473

Projecten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2020	Restant
60530901 PRJCT Eenmalige subsidieregeling cultuur	-100	0	0	-100
60550001 PRJCT Cultuur/kerkenvisie	-60	-60	0	0
60830904 PRJCT Reg.proj. nieuwe tijd wederopb in Achtrhk	-230	0	4	-234
Gerealiseerd resultaat	-390	-60	4	-334

Beleidskaders die de raad heeft vastgesteld

- Cultuur- en erfgoedvisie

SAMEN VEILIG

Veilig zijn in Berkelland? Daar zorgen we samen voor! Wat speelt er?

- Berkelland is een veilige gemeente om in te wonen (zie onder andere www.ad.nl/misdaadmeter). Dat willen we graag zo houden. Toch hebben onze inwoners te maken met gevoelens van onveiligheid en is er binnen onze gemeente sprake van criminaliteit en ondermijnende activiteiten.
- Ondermijnende activiteiten zijn activiteiten waarbij er sprake is van vermenging van de 'onderwereld' met de 'bovenwereld'. Voorbeelden daarvan zijn wietplantages op zolderkamers of in boerenschuren, 'mensenhandelaren' die mensen laten wonen in slechte woonsituaties en overlast gevende hangjongeren die inwoners of buurten intimideren zodat deze geen actie durven te ondernemen. Berkelland onderneemt nu al actie samen met inwoners en bedrijven, want ondermijnende criminaliteit raakt ons allemaal!
- Berkelland is een uitgestrekte plattelandsgemeente. Dat betekent dat de aanrijdtijden voor onze hulpdiensten altijd 'onder druk' staan. Tegenwoordig zijn er gelukkig veel mogelijkheden om een eventuele brand vroeg te ontdekken en zelf (preventieve) maatregelen te nemen. Zo kunnen we ook voorkómen dat een calamiteit op een persoonlijke ramp uitdraait.
- High impact crimes (HIC), zoals woning- en schuurinbraken en overvallen, hebben een grote impact op het slachtoffer, zijn directe omgeving en het veiligheidsgevoel in de samenleving. We willen deze criminaliteit in zowel het buitengebied als de kernen verminderen.

Speerpunt

Een veilige woon- en leefomgeving voor alle inwoners.

Wat willen we bereiken

- Een veilige gemeente zijn en blijven en dat onze inwoners dit zo beleven.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bevorderen brandveilig wonen van niet-zelfredzamen. Daarnaast gaan we inwoners bewust maken over wat zij kunnen doen om (mogelijke) calamiteiten als gevolg van brand te voorkomen door snel en adequaat handelen. (090.010)

Onder deze activiteit valt ook de bijdrage aan de Veiligheidsregio Noord-Oost Gelderland.
Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

We maken een breed plan om problemen als gevolg van overmatig alcohol- en drugsgebruik van jeugd aan te pakken. (090.020)

We zien grote problemen ontstaan bij jeugd door overmatig alcohol- en drugsgebruik. Dit heeft voor henzelf maar ook voor de omgeving grote gevolgen. Met behulp van ons netwerk van deskundigen en alle betrokkenen pakken we in 2021 een breed aanvalsplan weer op om zowel in preventieve als repressieve zin dit probleem aan te pakken.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

We vragen inwoners naar hun onveiligheidsgevoel (bijvoorbeeld via het internetpanel) en ondernemen daarop gericht actie.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

We zorgen voor passende en gerichte inzet samen met inwoners en andere betrokken partners (zoals politie, woningcorporaties, maatschappelijke instellingen, vastgoedeigenaren, uitzendbureaus en omgevingsdienst).

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Dienstverlening Buitengewoon Opsporingsambtenaren (BOA's).

De BOA's hebben in 2020 een uitzonderlijke prestatie geleverd. Zij stonden aan de lat om naast hun reguliere werk ook de controles op de naleving van de noodverordening in het kader van de Covid-19 crisis uit te voeren. Dit heeft wel geresulteerd in een positiever beeld, zowel intern als vanuit de samenleving, over de wijze waarop zij hun werk uitvoeren. Het positieve beeld is mede het resultaat van onze beleidslijn 'van handhaving naar dienstverlening'. Berkelland vraagt qua gemeente een andere inzet van de BOA's dan in stedelijke gebieden. De BOA's vormen de ogen en oren van de gemeentelijke organisatie en hun deskundigheid wordt ingezet in een breed scala aan werkzaamheden. Zo zijn zij veelal betrokken bij sociale veiligheidsvraagstukken, ondermijning, horeca-aangelegenheden, verkeersproblematiek en overlast, Het schrijven van boetes, de harde handhaving, is een uiterste middel. De BOA's maken daarom ook niet voor niets onderdeel uit van het team dienstverlening. Vanuit de gedachte van dit team, het dienstverlenen aan onze inwoners, voeren zij hun taken uit. Om aanspreekbaar en zichtbaar te zijn in de diverse kernen is het van belang dat zij weinig op het gemeentehuis zitten en veel 'op straat' aanwezig zijn. Binnen het team dienstverlening hebben we daarom gekozen om binnen de huidige formatie een verschuiving plaats te laten vinden. De BOA's zullen vanaf 1 januari 2021 ondersteund worden door een administratief medewerker voor 0,5fte. Hierdoor kunnen de BOA's doen waarvoor zij in dienst zijn, het aanwezig zijn in de kernen.

De laatste jaren is duidelijk geworden dat er veel vraag is naar BOA's in het land. Het werven van juiste kandidaten wordt steeds lastiger. Het is ons de afgelopen 2 jaren gelukt om een groep BOA's te vormen met veel potentie. Het is echter wel een bijzonder jonge groep, met een gemiddelde leeftijd van 22 jaar. Deze groep heeft veel in zich, maar heeft wel behoefte aan goede coaching. De afgelopen 2 jaren hebben we hier ervaring in opgedaan. Het team dienstverlening wil dit in 2021 borgen door 8 uren teamcoaching binnen de huidige formatie op te nemen. In 2021 zullen we daarnaast ook het begeleiden van stagiaires weer oppakken. We willen ons profileren als een plek waar aanstormende talenten kunnen uitgroeien tot volwassen BOA's.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Speerpunt

Geen ruimte voor 'ondermijning'.

Wat gaan we daarvoor doen?

We maken kaders en richtlijnen voor de huisvesting van arbeidsmigranten en zorgen ervoor dat deze worden nageleefd, om zo negatieve aspecten van arbeidsmigratie (zoals mensenhandel, slechte woonomstandigheden en overlast) te beperken.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

We maken onze inwoners en collega's bewust van situaties die met ondermijning te maken kunnen hebben.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

We werken nog meer samen met onze inwoners en betrokken partners door informatie uit te wisselen, verbindingen te maken en het makkelijk te maken melding te doen van mogelijke situaties van ondermijning.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Speerpunt

Verminderen criminaliteit in buitengebied en kernen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ondersteunen (onder andere met financiële middelen) het Keurmerk Veilig Ondernemen voor het hele buitengebied.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

We zetten in op intensieve gerichte daderaanpak, een gebiedsgerichte aanpak, preventie én aandacht voor het slachtoffer.

Portefeuillehouder: Joost van Oostrum

Wat mag het kosten?

Bij activiteit 090.010 is de autonome ontwikkelingen van de bijdrage aan de VNOG verwerkt.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	2016	2017	2018	2019	Begroting na Berap	2021	2022	2023	2024
Lasten									
090.010 Brandveilig wonen	-1.438	-2.075	-2.114	-2.641	-2.686	-2.757	-2.757	-2.742	-2.742
090.020 Handhavingsbeleid	-5	0	0	0	-107	-2	-2	-2	-2
090.500 Loonkosten programma Samen veilig	0	0	-78	-154	-107	-133	-133	-133	-133
Rente en afschrijving van het programma Integrale Veiligheid	0	0	-2	0	0	0	0	0	0
Totaal Lasten	-1.443	-2.075	-2.194	-2.796	-2.901	-2.892	-2.892	-2.877	-2.877
Baten									
090.010 Brandveilig wonen	2	0	0	0	0	0	0	0	0
090.020 Handhavingsbeleid	6	69	15	10	0	0	0	0	0
Totaal Baten	8	69	15	10	0	0	0	0	0
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-1.435	-2.006	-2.179	-2.785	-2.901	-2.892	-2.892	-2.877	-2.877
Gerealiseerd resultaat	-1.435	-2.006	-2.179	-2.785	-2.901	-2.892	-2.892	-2.877	-2.877

Kaders die de raad heeft vastgesteld

- Integraal Veiligheidsplan (2014-2018)
- Integriteitsbeleid
- Handhavingsplan en Raadsbesluit Openbare ruimte 2016

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
Verwijzingen Halt	per 10.000 jongeren	2016	83	137	Stichting Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 tot 18 jaar.
		2017	83	131		
		2018	92	119		
		2019	86	132		
Misdrijven - Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	2016	3		CBS - Criminaliteit	Het aantal geweldsmisdrijven.
		2017	3,3	5,1		
		2018	3,7	4,9		
Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	per 1.000 inwoners	2016	3,6		CBS - Criminaliteit	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag.
		2017	3,8	6,3		
		2018	3,2	5,8		
Misdrijven - Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2016	2	3,3	CBS - Diefstallen	
		2017	1,7	2,9		
		2018	1,2	2,5		
Misdrijven - Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2016	0,6	2,3	CBS - Diefstallen	
		2017	0,5	2,2		
		2018	0,3	2,2		

AAN DE SLAG MET DE OMGEVINGSWET

Een nieuwe manier van (samen)werken

Wat speelt er?

- De invoering van de Omgevingswet is met een jaar uitgesteld naar 1 januari 2022. Door de Coronacrisis kwamen gemeenten qua voorbereidingstijd in de knel. Maar ook technisch waren de landelijke voorzieningen nog onvoldoende op orde. Vanaf 1 januari 2022 moeten we werken volgens de nieuwe wet en aangesloten zijn op het landelijke digitale stelsel.
- In deze wet worden 26 bestaande wetten opgenomen en het aantal Algemene maatregelen van Bestuur teruggebracht van 120 naar 4.
- De wet gaat over alle onderwerpen die te maken hebben met de fysieke leefomgeving (ruimtelijke ordening, milieu, lucht, water, natuur, klimaat, verkeer, veiligheid, welzijn, gezondheid, enzovoort).
- Het is de bedoeling dat door de nieuwe wet:
 - plannen en regels inzichtelijker en voorspelbaarder zijn dan nu het geval is.
 - de leefomgeving van mensen meer als totaal wordt bekeken.
 - het gemeentebestuur meer ruimte krijgt om zelf belangen af te wegen.
 - besluiten sneller kunnen worden genomen.
- Voor de gemeente heeft de wet gevolgen voor onze manier van besturen, communiceren en (samen)werken.
- In april 2019 heeft de gemeenteraad zijn ambities voor de Omgevingswet vastgesteld.
- Voor de start van de implementatie van de Omgevingswet heeft de gemeenteraad bij de vaststelling van de jaarrekening 2017 € 527.564 beschikbaar gesteld als projectbudget.
- De implementatie van de Omgevingswet vraagt van onze medewerkers dat zij opleidingen volgen, regels en plannen aanpassen en de nieuwe werkprocessen uitwerken en inrichten. Dit doen wij met eigen mensen omdat zij ook degenen zijn die in 2022 op basis van de nieuwe wet hun werk moeten uitvoeren.
- De exacte kosten van de implementatie van de Omgevingswet zijn met de kennis van nu, lastig in te schatten. In 2021 doen wij een groot beroep op onze medewerkers. Om hen in staat te stellen deze werkzaamheden uit te voeren zorgen wij waar nodig voor vervangende inhuur om de continuïteit van dienstverlening te waarborgen. Mocht het beschikbaar gestelde budget werkende weg ontoereikend blijken dan informeren wij u hierover.

Speerpunt

Concreet aan de slag met een Omgevingsvisie. (120.010)

Wat willen we bereiken?

- Een Omgevingsvisie voor de fysieke leefomgeving die eind 2021 klaar is en die past bij de ambities en uitdagingen van Berkelland.
- Het uitvoeren van een of meerdere pilots die een goede invoering van de Omgevingswet ondersteunen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We maken een leidraad voor participatie.

De Omgevingswet gaat er van uit dat wanneer iemand een idee of plan heeft voor de leefomgeving, hij/zij eerst in gesprek gaat met de buurt en alle betrokkenen. De werkwijze hiervoor willen we vastleggen in heldere spelregels die bruikbaar zijn in de voorbereiding van elk nieuw idee, in de gemeente, de wijk of de buurt.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We oefenen met een aantal pilots.

De in het stappenplan genoemde pilots zijn: evalueren interactieve processen, op zoek naar nieuwe thema's voor de Omgevingsvisie, afwegingskader/kwaliteitskader, doelen van het Omgevingsplan. De raads werkgroep Omgevingswet is hier nauw bij betrokken.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We volgen het plan van aanpak uit 2019 om te komen tot een Omgevingsvisie.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Speerpunt

Werken volgens de nieuwe wet.

Wat gaan we daarvoor doen?

We passen - waar nodig - onze regelgeving aan.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We passen onze systemen op tijd aan afhankelijk van de voortgang van het Digitaal stelsel Omgevingswet.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We richten onze werkprocessen opnieuw in.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We zorgen op tijd voor afspraken over de benodigde informatie-uitwisseling en archivering tussen ketenpartners.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

We zorgen voor opleiding en training.

Portefeuillehouder: Maikel van der Neut

Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	2016	2017	2018	2019	Begroting na Berap	2021	2022	2023	2024
Lasten									
120.010 ledereen wordt op tijd geïnformeerd over de Omgevingswet	0	0	-38	-51	-306	-200	0	0	0
Onttrekkingen									
120.710 Reserves	0	0	0	0	0	200	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	0	0	-38	-51	-306	0	0	0	0

Projecten

Voor de Omgevingswet is tot nu toe € 527.000 beschikbaar gesteld. Tot 2020 is er € 89.000 uitgegeven. In 2020 is er tot 1 september € 80.000 uitgegeven. Hierdoor is er nog € 358.000 beschikbaar. Bij de jaarrekening 2020 hevelen we het overschot van 2020 over naar 2021.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Oorspronkelijk begroot	Uitgaven/Inkomsten tot begrotingsjaar	Realisatie 2020	Restant
120.010 Iedereen wordt op tijd geïnformeerd over de Omgevingswet	-527	-89	-80	-358
Gerealiseerd resultaat	-527	-89	-80	-358

Beleidskaders die de raad heeft vastgesteld

- Ambitiedocument Omgevingswet

FINANCIËN

Wat speelt er?

- In deze coalitieperiode investeren we met cofinanciering € 32,5 miljoen in Berkelland.
- We hebben ruimte binnen onze liquide middelen. Met de lage rente op de kapitaalmarkt levert dit geen rendement op.

Speerpunt

Financieel structureel gezonde gemeente.

Wat willen we bereiken?

- We willen zicht hebben op een sluitend meerjarenperspectief.
- We willen inzicht geven in de begroting.

Wat gaan we daarvoor doen?

We beheren onze financiële middelen.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We heffen andere belastingen en leges.

Deze activiteit heeft betrekking op de belastingen en leges anders dan de Onroerende zaakbelastingen, de Afvalstoffenheffing, Rioolrechten en Begraafrechten. Onder deze activiteit valt ook de betaling van Vennootschapsbelasting. Voor 2021 ramen we een bedrag van € 55.000 als te betalen Vennootschapsbelasting.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We heffen Onroerende zaakbelastingen.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We ontvangen een algemene uitkering.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We ontwikkelen onze rendementsdoelstellingen.

We willen een hoger rendement halen uit ons geld. Dit kan door het realiseren van meer rente, het aankopen van renderende aandelen of deelnemen in renderende projecten.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We storten in en onttrekken aan reserves.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

We voeren de Wet waardering onroerende zaken uit.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Overige baten en lasten en onvoorzien.

Onder overige baten en lasten en onvoorzien staan lasten en baten die we redelijkerwijs verwachten te gaan maken of ontvangen, maar die op voorhand niet aan een specifiek programma zijn toe te schrijven. Te denken valt aan prijscompensatie maar ook aan de post onvoorzien.

Voor onvoorzien is in deze begroting zoals in de financiële verordening is vastgesteld € 200.000 opgenomen.

Portefeuillehouder: Gerjan Teselink

Wat mag het kosten?

Ten opzichte van de begroting 2020 dalen de lasten voor de activiteit 110.020 door de voorgenomen herstructurering van de leningportefeuille. Aan de batenkant nemen de inkomsten toe door de verwachte hogere dividend-opbrengsten als gevolg van de aangekochte aandelen Twence.

Bij activiteit 110.040 nemen de lasten toe als gevolg van de in de perspectiefnota genoemde ontwikkelingen voor toenemende kosten bij het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente (GBT) voor de koppeling van het GBA en de WOZ-administratie en de hogere kosten voor proceskosten in het kader van het WOZ-bezwaren en beroepen.

Verder zijn aan de baten- en lastenkant de gevolgen van de verlenging van de geldigheidstermijn van paspoorten naar 10 jaar zichtbaar evenals de toegenomen kosten voor de nieuwe Dienstverleningsovereenkomst (DVO) met het Gemeentelijke Belastingkantoor Twente.

Bij activiteit 110.080 nemen de lasten toe door de doorbelasting van de hogere lasten voor de DVO met het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente.

De stijging van de lasten bij activiteit 110.090 heeft te maken met de onderhoudskosten voor gemeentelijke gebouwen die in de begroting in eerste instantie op dit onderdeel worden begroot. Ook de post prijscompensatie, de post voor incidenteel extra investeringen en incidenteel extra personeel zijn hier begroot. De daling van de lasten voor de activiteit 110.100 ten opzichte van de gewijzigde begroting 2020 is vooral het gevolg van de lagere raming voor inhuur personeel. De inhuur van personeel wordt in de begroting hier geraamd. De normale personeelslasten worden in de programma's begroot. Bij activiteit 100.050 is de verhoging van de OZB met 6% verwerkt. Activiteit 110.110 vervalt in de begroting 2021 als gevolg van het amendement bij de begroting 2020.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	2016	2017	2018	2019	Begroting na Berap	2021	2022	2023	2024
Lasten									
110.020 Beheer financiële middelen	-89	-518	-74	-1.219	-906	-45	-45	-45	-45
110.040 Belastingen en leges	-779	-610	-423	-204	-834	-1.081	-1.056	-1.056	-1.056
110.080 Uitvoering OZB	-36	-294	-325	-290	-309	-462	-437	-437	-437
110.090 Overige baten en lasten	-50	-359	-152	-149	-1.819	-2.725	-3.240	-2.746	-2.682
110.100 Bedrijfsvoeringskosten	-23.870	-19.526	-10.867	-7.957	-9.529	-8.903	-8.592	-8.644	-8.688
110.110 We verlagen de lasten voor inwoners en verenigingen	0	0	0	-1.251	-1.000	0	0	0	0
110.500 Loonkosten programma Financiën	0	0	-10.497	-11.342	-12.746	-13.466	-13.466	-13.466	-13.466
110.700 Rente en afschrijving programma Financiën	0	0	-181	-974	-1.480	-1.890	-1.890	-1.890	-1.890
Totaal Lasten	-24.823	-21.307	-22.519	-23.387	-28.624	-28.572	-28.726	-28.284	-28.264
Baten									
110.020 Beheer financiële middelen	5.639	2.672	-3.061	2.670	1.950	2.316	1.593	1.576	1.557
110.040 Belastingen en leges	1.123	1.102	1.147	953	1.653	1.787	1.762	1.762	1.762
110.050 Heffen OZB	7.167	8.238	7.995	8.772	8.812	9.338	9.864	10.390	10.916
110.060 Algemene uitkering	64.643	61.836	63.450	66.608	69.438	70.495	70.765	71.031	70.980
110.080 Uitvoering OZB	-15	-3	0	0	0	0	0	0	0
110.090 Overige baten en lasten	673	1.212	398	479	553	208	208	208	208
110.100 Bedrijfsvoeringskosten	187	3.821	2.376	2.627	2.177	2.283	2.283	2.283	2.284
Totaal Baten	79.418	78.879	72.305	82.108	84.582	86.427	86.475	87.249	87.706
Resultaat	54.595	57.572	49.786	58.721	55.959	57.854	57.749	58.965	59.442

Beleidsindicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	2016	198	209	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
		2017	202	216		
		2018	215	230		
		2019	229	248		
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2016	600	651	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
		2017	658	644		
		2018	644	649		
		2019	629	669		
		2020	648	700		
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2016	732	723	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
		2017	796	723		
		2018	791	721		
		2019	782	739		
		2020	806	773		
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2017	6,22		Eigen begroting	
		2018	6,85			
		2019	6,9			
		2020	7,6			
		2021	8			
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2017	5,86		Eigen begroting	
		2018	6,23			
		2019	6,1			
		2020	7,4			
		2021	7,2			
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2017	475,32		Eigen begroting	
		2018	467,13			
		2019	656,94			
		2020	714,32			
		2021	686,97			
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2017	2,6		Eigen begroting	
		2018	2,9			
		2019	16,38			
		2020	2,8			
		2021	3,4			

Indicator	Eenheid	Periode	Berkelland	Nederland	Bron	Beschrijving
Overhead	% van totale lasten	2017	10,8			Eigen begroting
		2018	8,9			
		2019	7,84			
		2020	11,86			
		2021	12,77			

Overzicht van de kosten van overhead

Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft voor dat zowel bij de programma's als bij de financiële begroting een overzicht van algemene dekkingsmiddelen als de kosten van overhead wordt opgenomen. Onderstaande overzichten zijn daarom ook opgenomen in het hoofdstuk Financiële begroting.

	2019	2020	2021		2022	2023	2024
Bedragen x € 1.000	Saldo	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Saldo	Saldo
Salarissen en sociale lasten	-4.281	-7.349		-10.458	-10.458	-10.538	-10.538
Belastingen	1	-9		-10	-10	-10	-10
Duurzame goederen	-85	-77		-64	-64	-64	-64
Ingeleend personeel	-4.954	-2.401		-39	-39		
Uitgeleend personeel	991	864	863		863	863	863
Leges en andere rechten		3	3		3	3	3
Overige goederen en diensten	-2.748	-5.355	870	-5.336	-4.466	-4.173	-4.225
Inkomensoverdrachten - Rijk	-9	-6		-6	-6	-6	-6
Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	-10	-8		-7	-7	-7	-7
Kapitaaloverdrachten - overige instellingen en personen	14					0	0
Mutaties voorzieningen	59					0	0
Afschrijvingen	-868	-1.311		-1.737	-1.737	-1.737	-1.737
Toegerekende en bespaarde rente	-90	-128		-128	-128	-128	-128
Overige verrekeningen	199	168	296	-128	169	169	169
Totaal	-11.781	-15.609	2.032	-17.913	-15.880	-15.628	-15.723

Overzicht van algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x €1.000

Exploitatie	2021	2022	2023	2024
69110000 Geldleningen en uitzettingen <1 jaar	30	30	30	30
69130000 Deelnemingen	29	29	29	29
69130100 Dividenduitkeringen	1.405	1.355	1.355	1.355
69140000 Geldleningen en uitzettingen => 1 jaar	-527	-1.200	-1.217	-1.236
69210000 Algemene uitkering	61.928	61.760	62.227	62.176
69230000 Uitkering deelfonds sociaal domein	8.567	9.005	8.804	8.804
69310000 Onroerende zaakbelasting gebruikers	1.324	1.390	1.456	1.522
69320000 Onroerende zaakbelasting eigenaren	8.014	8.474	8.935	9.395
69340000 Baatbelasting	3	3	3	3
69360000 Toeristenbelasting	345	345	345	345
Gerealiseerd resultaat	81.118	81.191	81.966	82.422

PARAGRAFEN

Bedrijfsvoering

Berkelland goed georganiseerd!

De bedrijfsvoering is er op gericht om de organisatie zo goed mogelijk te ondersteunen en faciliteren in dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en instellingen. Daar is een adequaat leer- en ontwikkelingsprogramma voorwaardelijk voor.

Versterken van het fundament

De bedrijfsvoering van de gemeente Berkelland professionaliseert zich. De komende periode wordt een aantal stappen gezet om de basis verder te versterken ten behoeve van de ondersteuning aan de organisatie en daarmee het bestuur.

Doorontwikkeling planning en control

In 2021 gaan we verder met de kwalitatieve verbetering en doorontwikkeling van de planning en control (hierna P&C) in de organisatie. We richten ons zowel op het doorontwikkelen en vernieuwen van de P&C documenten als het versterken van de basis van onze documenten en de interne werkwijze.

Het verbeteren van de P&C in onze organisatie gaat niet in een keer. Dat vraagt om afstemming, verdieping van inzicht in de informatiebehoefte op de verschillende niveaus en het opdoen van ervaring. Het is dus een herhalend proces dat afstemming vraagt tussen de organisatie, het college van B&W, de gemeenteraad en de auditcommissie. Doel van het proces is om de begroting van 2022 volgens de nieuwe werkwijze in te richten.

Daarnaast zetten we in op het versterken van de controlfunctie en hebben we opdracht gegeven om kwartier te maken voor de functie van fulltime concerncontroller.

HR21

Om de organisatie- en besturingsfilosofie te ondersteunen is onderzoek gedaan naar welke functiemethodiek en HRM kaders hier het beste aan kunnen bijdragen. Op basis van dit onderzoek is gekozen voor het invoeren van HR21. HR21 is het sectorale functiewaarderingssysteem dat is ontwikkeld in opdracht van de VNG en reeds bij veel gemeenten is ingevoerd. Begin 2020 is intern begonnen met de implementatie van HR21 wat onder andere omvat dat alle huidige functies worden ingedeeld binnen dit systeem. Verder biedt HR21 mogelijkheden om te ondersteunen aan het proces van organisatie- en teamontwikkeling. Begin 2021 verwachten we de indeling van de functies definitief door te kunnen voeren in de organisatie.

Privacy en informatieveiligheid

Als gemeente beschikken wij over veel (privacy)gevoelige informatie. De gegevens die we beheren moeten goed beschermd zijn. Dat betekent dat we goede afspraken maken met leveranciers en inzetten op zorgvuldig gebruik door onze medewerkers. Bovendien moeten we als lokale overheid voldoen aan wet- en regelgeving en schenken we voortdurend aandacht aan het vergroten en bestendigen van I-bewustzijn in onze organisatie.

Interne controle en rechtmatigheid

Het is belangrijk dat onze taken op een zorgvuldige en rechtmatige manier worden uitgevoerd. Om onze dienstverlening als organisatie op peil te houden organiseren we jaarlijks interne en externe audits. Dit gebeurt zowel vanuit de financiële invalshoek als vanuit de invalshoek van processen en juridische kwaliteit.

Rechtmatigheidsverklaring

Dit jaar is het eerste jaar dat het college bij de jaarrekening een rechtmatigheidsverklaring aflegt. Dit vraagt een meer structurele inzet op de rechtmatigheidscontroles gedurende het jaar. We blijven daarbij ook extra aandacht schenken aan de Europese aanbestedingen als een van de grootste risico's op het gebied van rechtmatigheid.

Door herschikking van functies worden de taken op het gebied van administratieve organisatie en interne controle meer toekomstbestendig neergezet. We gaan werken met een intern controleplan gebaseerd op analyse van de belangrijkste risico's. De samenwerking met de accountant zal verder worden gezocht zodat in- en externe controle elkaar aanvullen.

Fiscale risico's

Het beperken van de fiscale risico's blijft ook een punt van aandacht. De afgelopen jaren zijn stappen gezet om de risico's te verkleinen. Voor 2021 richten we ons op het aanscherpen van de boekingsinstructies voor de verschillende belastingregelingen. Daarmee kunnen fouten beperkt worden.

Trends en ontwikkelingen

De samenleving verandert en de wijze waarop we als gemeente samenwerken met onze inwoners, ondernemers en instellingen ook. Dit vraagt een andere werkwijze van onze medewerkers in de samenleving, maar ook van de ondersteunende teams in het gemeentehuis. Daarom volgt de bedrijfsvoeringsorganisatie trends en ontwikkelingen in het werkveld.

Databedreven werken en onderbouwd besturen

Ook binnen overheden en samenleving groeit op steeds meer plekken de vraag naar betrouwbare data voor onderbouwing en verantwoording van besluitvorming. Gemeenten gaan samen op zoek naar actuele, nauwkeurige en gedetailleerde informatie zodat zij hun beleid en bestuur goed onderbouwd kunnen inrichten. Dat betekent in eerste instantie dat bij beleidsvoorbereiding, monitoring en evaluatie ideeën en visies hand in hand gaan met feiten. Dit helpt ons beleid effectiever en efficiënter vorm te geven.

We vinden het belangrijk dat we in de gemeente Berkelland ons hierin verder ontwikkelen. Daarom nemen we actief deel aan het regionale initiatief Datalab GO en vergroten we de kennis in de organisatie omtrent databedreven werken.

Ontwikkeling Informatievoorziening en implementatie Cloudstrategie

Een adequate ICT-infrastructuur is essentieel voor de organisatie. Een van de ontwikkelingen waarop wij dienen te anticiperen is dat steeds meer applicaties en diensten die wij afnemen in de Cloud zitten in plaats van dat ze 'on-site' aanwezig zijn. Deze ontwikkeling is niet tegen te gaan en heeft gevolgen voor onze technische inrichting, applicaties, dataopslag en gebruik, relaties met leveranciers en de toerusting van de organisatie. Dat betekent een noodzakelijke investering om goed te kunnen acteren in dit veranderende landschap. Hiervoor trekken we € 80.000 uit.

Taakstelling bedrijfsvoering

In de perspectiefnota 2021 is de taakstelling op de ambtelijke organisatie geformuleerd van per saldo €925.000. Deze bestaat uit twee onderdelen. Een deel omvat een bedrag van €525.000 en wordt direct in de begroting van 2021 gerealiseerd door onder andere realistischer te begroten en een aantal posten binnen bedrijfsvoering te verlagen. Het gaat hier bijvoorbeeld om de vrijval van kapitaallasten op bedrijfsvoeringsinvesteringen zoals ICT en materieel, wijziging van het aannamebeleid van nieuw personeel en het reduceren van externe advisering.

Daarnaast dient een ombuiging van ruim €400.000 in 2023 gerealiseerd te worden ten behoeve van de structurele financiering van urgente en noodzakelijke ontwikkelingen. De structurele middelen hiervoor moeten dus binnen de bestaande bedrijfsvoeringsbudgetten worden gevonden. Voorbeelden in dit kader zijn de aanvulling van formatie ten behoeve van de versterking van de financiële functie, versterking van de kwaliteit en control ten behoeve van de buitendienst, de uitbreiding van de formatie op het gebied van vergunningverlening en de aanstelling van een fulltime concerncontroller.

Ombuigingen/Bezuinigingen

Inleiding

Door toenemende uitgaven op verschillende terreinen die onvoldoende worden gecompenseerd door aanvullende inkomsten staat de financiële positie van de gemeente onder druk. Om een financieel gezonde gemeente te blijven zijn ombuigingen nodig. In het verlengde van de Perspectiefnota 2021 geven wij in deze begroting invulling aan onze focus op de lange termijn en sturen wij op een structureel sluitende begroting. Hierbij streven wij naar meer stabiliteit en het verminderen van schommelingen. Vanuit een solide basis anticiperen we op meevallers en tegenvallers om zo vanuit een meerjarig perspectief koersvast onze opgaven en ambities te realiseren.

In oktober 2019 zijn wij gestart met Berkelland in Balans (hierna BiB). Centrale vraag was: 'Hoe blijft de gemeente ook in de toekomst financieel gezond? Als er geen maatregelen worden genomen heeft de gemeente in het jaar 2023 een tekort van 3,5 miljoen euro.' De werkwijze was vernieuwend voor inwoners, organisatie en bestuur.

Begin mei 2020, werd duidelijk dat de ombuigingsopgave fors groter is dan bij de start van het BiB proces bekend. We hebben daarop, via het uitvoeren van een midterm review bepaald waar we staan ten opzichte van het collegeprogramma. Met deze midterm review en de uitkomsten van de inwonersenquête en deelprocessen vanuit het BiB proces in de hand, hebben we keuzes gemaakt. Daarbij hebben we zoveel mogelijk recht willen doen aan de richting die onze inwoners in het BiB proces ons gaven en aan de pijlers onder 'Samen investeren in Berkelland'.

Deze bestuurlijke keuzes en afwegingen zijn vastgelegd in de perspectiefnota 2021 en vertaald in deze begroting.

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de ombuigingen/bezuinigingen zoals die in de perspectiefnota 2021 zijn opgenomen. Deze paragraaf heeft als doel zicht te houden op de ombuigingen per programma. De toelichting bij de bezuiniging is te vinden in de perspectiefnota 2021. In de jaarrekening zal over de voortgang worden gerapporteerd.

Programma Plezierig wonen

Ombuiging	2021	2022	2023	2024
Beleidsmatige onderzoeken	35.000	35.000	35.000	35.000
Demografische onderzoeken	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal	50.000	50.000	50.000	50.000

Programma Fijn leven

Ombuiging	2021	2022	2023	2024
Geen opwaardeer projecten in de openbare ruimte	76.800	76.800	76.800	76.800
Ecologisch bermbeheer	75.000	75.000	75.000	75.000
Verminderen budget onderhoud bruggen/kunstwerken	35.000	35.000	35.000	35.000
Verminderen budget kinderopvang	11.550	11.550	11.550	11.550
Omvormen groen met beperkt onderhoud		30.000	30.000	30.000
Verlaging budget verkeersplannen/maatregelen	20.000	20.000	20.000	20.000
Verlaging onderhoudsbudget waterkering/oeverbeschoeiing	30.000	30.000	30.000	30.000
Verlaging budget borden/schrikhekken	4.000	4.000	4.000	4.000
Minder uitgaven aan nieuwe speelvoorzieningen	20.000	20.000	20.000	20.000
Besparen op begraafplaatsen	14.000	14.000	14.000	14.000
Minder gladheidsbestrijding	20.000	20.000	20.000	20.000
Minder onkruidbestrijding		15.000	15.000	15.000
Besparen op onderhoud bomen			25.000	25.000
Besparing exploitatie (onderhoud) door versnelde verkoop gebouwen		65.000	65.000	65.000
Afschaffen budget kerstbomen	10.000	10.000	10.000	10.000
Verlagen onderhoudsbudget wegen en paden	130.000	130.000	130.000	130.000
Minder ongediertebestrijding		10.000	10.000	10.000
Totaal	446.350	566.350	591.350	591.350

Programma Vitaal platteland

Ombuiging	2021	2022	2023	2024
Besparing natuur en landschapsbeheer				30.000
Verlagen budget Plattelandsvernieuwing	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal	10.000	10.000	10.000	40.000

Programma Zorg voor wie dat nodig heeft

Ombuiging/taakstelling	2021	2022	2023	2024
Projecten en acties	835.000	1.054.000	1.054.000	1.054.000
Actieve casusregie	750.000	750.000	750.000	750.000
Totaal	1.585.000	2.554.000	2.554.000	2.554.000

Programma Werken en ondernemen in een sterke regio

Ombuiging	2021	2022	2023	2024
Verlagen budget stimuleren van bestaande en nieuwe bedrijven	50.000	50.000	50.000	50.000
Stoppen met regiocoördinator toerisme			53.000	53.000
Verlagen budget stimulering maakindustrie	15.000	15.000	15.000	15.000
Verlagen budget recreatie en toerisme	19.800	19.800	19.800	19.800
Stoppen met city-branding			35.000	35.000
Verminderen subsidieverlening kleinschalige evenementen				11.550
Stoppen bijdragen aan projecten in kader van samenwerking met Duitsland	12.000	12.000	12.000	12.000
Verlagen budget STAT	25.000	25.000	25.000	25.000
Afstoten openbaar toilet Eibergen		6.000	6.000	6.000
Besparing door vroeg signalering van schulden		50.000	100.000	100.000
Totaal	121.800	177.800	315.800	327.350

Programma Actief met duurzame energie

Ombuiging	2021	2022	2023	2024
Zon op dak gemeentehuis en gemeentewerf		25.000	75.000	75.000
Besparing op energie gemeentelijk vastgoed	10.000	25.000	25.000	25.000
Vergroening met Scandinavische groencertificaten	25.000	25.000	25.000	25.000
Totaal	35.000	75.000	125.000	125.000

Programma Sport is meer!

Ombuiging	2021	2022	2023	2024
Afstoten sportaccommodaties				60.000
Verminderen subsidie Sport Federatie Berkelland		10.000	10.000	10.000
Verminderen subsidie zwembaden				121.440
Verminderen subsidie sportverenigingen			26.400	26.400
Versneld slopen en investeren (nieuwe) binnensportaccommodaties				50.000
Besparen op schoonmaak en onderhoud sporthallen en gymnastieksalen				59.000
Totaal		10.000	36.400	326.840

Programma Cultuur is van iedereen

Ombuiging	2021	2022	2023	2024
Verminderen budget uitvoerings- programma cultuur en erfgoedvisie			255.120	255.120
Verminderen subsidies eigenaren gemeentelijke monumenten	28.017	28.017	28.017	28.017
Verminderen monumentensubsidie ten behoeve van, duurzaamheidsmaatregelen	20.000	20.000	20.000	20.000
Niet meer meedoen Cultuur- en erfgoedpact Achterhoek	15.000	15.000	15.000	15.000
Verminderen budget door efficiënter onderhoud kunstobjecten	8.000	8.000	8.000	8.000
Totaal	71.017	71.017	326.137	326.137

Programma Samen veilig

Ombuiging	2021	2022	2023	2024
Projectleiding ondermijning			15.000	15.000
Totaal			15.000	15.000

Programma Financiën

Ombuiging	2021	2022	2023	2024
OZB-verhoging	526.000	1.052.000	1.578.000	2.104.000
Leges verhogen	32.500	55.000	77.500	100.000
Treasury, herzien lening	425.000	425.000	425.000	425.000
Taakstelling ambtelijke organisatie	525.000	525.000	525.000	525.000
Stoppen met kleine subsidies kleine burgerinitiatieven		25.000	25.000	25.000
Lagere afname diensten ODA en VNOG		25.000	25.000	25.000
Totaal	1.508.500	2.107.000	2.655.500	3.204.000

Grondbeleid

Wat speelt er?

- In 2019 zijn de regionale en lokale kwalitatieve toetsingscriteria voor de nieuwbouw van woningen vastgesteld. Deze criteria bieden meer ruimte voor woningbouwplannen die bijdragen aan het oplossen van de huidige mismatch tussen vraag en aanbod in de bestaande woningvoorraad. De extra ruimte voor nieuwbouw biedt mogelijk ook perspectief voor de ontwikkeling van enkele gemeentelijke grondexploitaties.
- In de genoemde criteria ligt de prioriteit bij herstructurering en transformatie van bestaand (leegkomend) vastgoed. Transformatielocaties vergen soms additionele investeringen die de economische uitvoerbaarheid onder druk kunnen zetten. In die gevallen moet mogelijk een beroep gedaan worden op een gemeentelijke bijdrage vanuit de gevormde bestemmingsreserve herstructurering of een provinciale bijdrage vanuit bijvoorbeeld de beschikbare gelden voor Steengoed Benutten. Afhankelijk van de specifieke omstandigheden kan het ook wenselijk zijn om de gewenste gebiedsontwikkeling als gemeente te realiseren en daarvoor de benodigde grondposities te verwerven.
- Een kwantitatieve en kwalitatieve analyse van het bestaande regionale en lokale aanbod van bedrijventerreinen en de verwachte toekomstige vraag heeft geleid tot een gezamenlijke visie op de verantwoorde ontwikkeling van nieuwe plannen. Dit is vertaald in het Regionaal Programma Werklocaties en is in 2019 door de gemeenten vastgesteld. Het vormt ook voor de provincie Gelderland het kader voor het toetsen van ruimtelijke plannen die in een uitbreiding van de bestaande plancapaciteit voorzien.
- De administratieve voorschriften voor begroting en verantwoording van gemeentelijke grondexploitaties zijn in 2019 geactualiseerd. Deze regels schrijven onder meer voor op welke wijze gedurende de looptijd van een grondexploitatie winst moet worden verantwoord. Daarnaast geldt vanaf 2016 voor economische activiteiten van de gemeente de vennootschapsbelasting. Over winsten van het grondbedrijf moeten we sindsdien belasting betalen.
- In het voorjaar van 2020 is voor het eerst een Meerjaren Perspectief Grondexploitaties [MPG] vastgesteld. Dit MPG is een extra instrument binnen de planning en controlcyclus en beoogt een beter inzicht te geven in de financiële ontwikkeling van de gemeentelijke exploitaties van bouwgrond. Het MPG zal voortaan jaarlijks in het 1e kwartaal aan de gemeenteraad worden aangeboden.

Wat zijn de kosten?

Verwachte resultaten grondexploitaties

In de begroting 2021 is het onderdeel grondexploitatie kostenneutraal opgenomen. Een verklaring daarvoor is dat de uitgaven en inkomsten tijdens de looptijd worden gemuteerd op de boekwaarde van de voorraden Bouwgrond in exploitatie. Winsten worden verantwoord naar rato van de voortgang volgens de 'percentage of completion' methodiek die door de commissie BBV is voorgeschreven. Verliezen worden genomen zodra deze voorzienbaar zijn. In de begroting is het uitgangspunt dat winsten en verliezen worden toegevoegd of onttrokken aan de bestemmingsreserve Grondexploitatie. Deze reserve dient tevens als weerstandsvermogen voor het opvangen van risico's.

Totaal verwachten we op basis van het MPG 2020 voor alle lopende grondexploitaties in 2021 circa € 570.000 uitgaven en € 1.100.000 opbrengsten. Volgens de huidige plannen worden in 2021 drie complexen volledig afgerond. Dat betreffen de woningbouwplannen 't Jena in Beltrum, Hofrichter en Zwiilbroekseweg (beide Eibergen). Volgens de 'percentage of completion' methode bedraagt de verwachte tussentijdse winst op de bouwgronden in exploitatie in 2021 circa € 250.000. Vertraging in de realisatie van complexen – zowel ten aanzien van investeringen als kavelopbrengsten – leidt bij deze winstbepaling tot lagere tussentijdse winstneming.

De daadwerkelijke exploitatieresultaten zijn sterk afhankelijk van de keuzes die in het kader van de demografische ontwikkelingen worden gemaakt. Ook landelijke maatregelen om de woningmarkt te stimuleren zullen bepalend zijn voor het tempo waarmee (nieuwe) plannen kunnen worden gerealiseerd. Voor de vestiging van nieuwe bedrijven zijn de economische

conjunctuur, de fysieke en digitale bereikbaarheid en voldoende arbeidspotentieel belangrijke voorwaarden.

Risico's grondexploitaties

De algemene reserve grondexploitaties moet eventuele toekomstige tegenvallers op kunnen vangen. Het is daarom belangrijk om een goede inschatting te maken van eventuele risico's. De hoogte van de reserve grondexploitaties stemmen we daar op af.

De gemeente werkt met een methode van risicomanagement om de kans op toekomstige tegenvallers en meevallers zo goed mogelijk te berekenen en in geld uit te drukken. In de analyse hanteren we scenario's waarbij gerekend wordt met verschillende marktrisico's en project-specifieke risico's. De marktrisico's omvatten kostenstijgingen (inflatie), daling van gronduitgifteprijsen en vertraging van het uitgifte tempo.

De financiële effecten van de demografische ontwikkelingen op de grondexploitatie zijn globaal becijferd. De omvang van het risico wordt vooral bepaald door de hoogte van de (plan)schadeclaims voor plannen van particuliere ontwikkelaars die mogelijk geen doorgang kunnen vinden. Eind 2019 is vastgesteld dat extra ruimte nodig is voor nieuwe plannen die voorzien in de bouw van woningen waarvoor aantoonbaar behoefte bestaat. Daarbij is ook bepaald dat bestaande plannen moeten worden herbeoordeeld aan de hand van de kwalitatieve criteria. Mogelijk leidt dit bij enkele plannen tot het bijstellen van de visie om de plancapaciteit te beperken en daarmee tot een lager risico op eventuele schadeclaims. De uiteindelijke effecten zijn afhankelijk van de te maken keuzes binnen het gehele woningbouwprogramma, het verloop van onderhandelingen met ontwikkelaars en uitspraken in lopende juridische procedures.

Reserve grondexploitatie in relatie tot becijferde risico's

De algemene reserve bouwgrondexploitatie bedraagt op 1 januari 2020 € 4.012.000. Het berekende risico ligt – afhankelijk van het scenario - in de bandbreedte van € 3.500.000 tot € 3.900.000. Het beschikbare weerstandsvermogen kwalificeert als voldoende.

Voorziening afwaardering bouwgrondexploitaties

Bij de jaarrekening 2010 is een voorziening van € 5.000.000 gevormd om een gedeelte van onze bouwgrondexploitaties af te waarderen. Met kosten voor herinrichting van de openbare ruimte of schadeloosstelling van particuliere ontwikkelaars is daarbij nog geen rekening gehouden. Ondertussen is een beperkt aantal complexen afgewaardeerd. De voorziening is medio 2020 nog ruim € 1.525.000 groot.

Lokale heffingen

Lokale heffingen

'Lokale heffingen en lastendruk in beeld'.

Inleiding

Deze paragraaf geeft een overzicht van de diverse lokale heffingen en belastingen. Na de Algemene uitkering uit het gemeentefonds vormen de lokale heffingen (belastingen, leges en rechten) de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente. Gemeenten zijn beperkt in de belastingen die ze mogen heffen. Deze zijn limitatief opgesomd in de wet. Naast belastingen heft de gemeente rechten (leges) voor individuele diensten aan haar inwoners. De tarieven van deze rechten dienen zo te worden gesteld dat de opbrengsten de kosten niet te boven gaan. De opbrengsten hebben een directe relatie met de kosten voor de dienstverlening (gebonden heffingen) en zijn daarmee maximaal 100% kostendekkend.

In deze paragraaf wordt ingegaan op de kaders, de ontwikkelingen van de verschillende belastingen en heffingen en de consequenties daarvan voor onze inwoners. Verder wordt inzicht gegeven in de kostendekkendheid van een heffing en wordt het kwijtscheldingsbeleid kort toegelicht.

Beleid

Voor 2021 hanteren we de volgende uitgangspunten voor het berekenen van de tarieven:

- De lokale heffingen stijgen niet meer dan de inflatiecorrectie. Voor 2021 houden we rekening met een stijging van 1,8%.
- Bij afvalstoffen- en rioolheffing streven wij naar 100% kostendekkendheid. Bij het berekenen van de kostendekkendheid houden we rekening met de directe kosten, de kosten van overhead en btw. Het streven naar 100% kostendekkendheid kan betekenen dat de tarieven met meer dan de inflatiecorrectie stijgen.

Geraamde opbrengsten uit lokale heffingen

Onderstaand een overzicht van de lokale heffingen voor de begroting 2021 afgezet tegen de begrote bedragen in 2020 en de realisatie 2019.

Opbrengsten lokale belastingen, heffingen en retributies (x € 1.000)	realisatie 2019	begroot 2020	begroot 2021	Verschil 2021 - 2020
Onroerende zaakbelastingen	8.772	8.773	9.338	565
Afvalstoffenheffingen	3.079	3.191	3.248	57
Rioolheffing	6.657	6.883	7.141	258
Begraafrechten	237	266	270	4
Leges omgevingsvergunning	744	750	783	33
Reclamebelasting	161	160	160	0
Toeristenbelastingen	368	355	355	0
Secretarieleges	541	654	537	-117
Marktgelden	40	32	32	0
Overige heffingen	36	9	6	-3
Totaal	20.635	21.073	21.870	797

Ontwikkeling lastendruk

De belastingen en heffingen die inwoners betalen, verschillen per gemeenten. Toch bestaat de behoefte om gemeenten te vergelijken. Voor het vergelijk maken we gebruik van de gegevens van de provincie Gelderland. Hierbij wordt de belastingdruk per inwoner vergeleken met de gemiddelde woonlasten van de gemeenten in de provincie. Onder woonlasten wordt verstaan de OZB, riool- en afvalstoffenheffing.

	2018	2019	2020	2021
Gemiddelde provincie Gelderland	441	419	441	
Gemiddelde gemeente Berkelland	405	416	422	450

De woonlasten stijgen vooral door de OZB verhoging en stijging van de rioolheffing.

Belastingen

De opbrengsten van de algemene belastingen komen ten goede aan de algemene middelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten vrij te besteden zijn. Het gaat om de onroerende zaakbelastingen, toeristenbelasting en reclamebelasting. De opbrengsten uit reclamebelasting worden overgedragen aan het ondernemersfonds.

Onroerende zaakbelastingen.

Onroerende zaakbelastingen (OZB) zijn de belastingen op de waarde van een woning of bedrijf. De hoogte van de OZB is afhankelijk van de waarde van de onroerende zaak. Voor de gemeente zijn het de belangrijkste vrij besteedbare gemeentelijke belastingen. Sinds 2009 zijn de tarieven van de OZB vastgesteld op een percentage van de waarde van de onroerende zaak. Dit betekent dat de tarieven mee moeten bewegen met de waarde ontwikkeling van de onroerende zaak. Stijgt de waarde dan moeten de tarieven neerwaarts worden bijgesteld om de opbrengst niet meer te laten stijgen dan de inflatiecorrectie. Dit voorkomt dat bij waardestijgingen de eigenaren onevenredig worden belast. Bij waardedaling geldt het omgekeerde. De komende jaren stijgen de onroerende zaakbelastingen fors. De komende 4 jaren worden de lasten jaarlijks met 6% verhoogd volgens de besluitvorming in de perspectiefnota 2021. Dit leidt tot de volgende voorlopige tarieven op basis van het prijspeil 1-1-2019:

Categorie	Tarief 2020	Tarief 2021
Eigenaar woning	0,001297%	0,001375%
Gebruiker niet woning	0,001548%	0,001641%
Eigenaar niet woning	0,001958%	0,002075%

De tarieven worden in december definitief vastgesteld op basis van gegevens van het Gemeentelijk Belastingkantoor Twente. Voor 2021 zijn de te verwachten opbrengsten uit onroerende zaakbelastingen begroot op € 9.338.000.

Toeristenbelasting

Onder de naam 'toeristenbelasting' wordt een directe belasting geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente tegen een vergoeding. Het tarief is blijft ongewijzigd ten opzichte van 2020 en bedraagt € 1,25 per persoon per nacht. We verwachten een opbrengst in 2021 van € 355.000.

Reclamebelasting

Onder de naam 'reclamebelasting' wordt een directe belasting geheven over openbare aankondigingen zichtbaar vanaf de openbare weg. We heffen reclamebelasting als dienstverlening voor de ondernemers van Berkelland. De opbrengsten van de reclamebelasting worden na aftrek van onze kosten overgedragen aan het ondernemersfonds. Vanuit dit fonds kunnen ondernemers activiteiten financieren. We verwachten in 2021 een bedrag van € 160.000 aan het ondernemersfonds te kunnen overdragen.

Bestemmingsheffingen

Bestemmingsheffingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten zijn bestemd voor specifieke voorzieningen. Onder deze categorie vallen de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Deze heffingen mogen op begrotingsbasis maximaal kostendekkend zijn.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is bedoeld om de kosten van afvalinzameling en afvalverwijdering te dekken. Wij streven naar 100% kostendekking bij de afvalstoffenheffing. De totale te dekken kosten van de afvalstoffenheffing zijn als volgt opgebouwd:

	2020	2021
Taakveld afval lasten	3.096.792	3.194.218
Taakveld afval opbrengsten	774.200	827.700
Nettolasten taakveld afval	2.322.592	2.366.518
Toe te rekenen lasten	189.154	221.154
Taakveld overhead	145.477	177.435
Btw (compensabel)	536.928	540.642
Totaal lasten	3.194.151	3.305.749
Opbrengsten heffing	3.190.570	3.248.000
Dekkingspercentage	100%	98%

Voor 2021 is de begrote dekking wat lager dan de streefwaarde van 100%. Het verschil wordt onttrokken aan de egalisatiereserve afval. Na aanpassing met de inflatiecorrectie gelden voor 2021 de volgende tarieven:

Maatstaven	2020	2021
basispakket 140 grijs	136,90	139,32
basispakket 240 grijs	187,60	190,92
verzamelcontainers	136,90	139,32

Rioolheffingen

De gemeente heeft de zorg voor het stedelijk afvalwater, hemelwater en de structurele nadelige gevolgen van de grondwaterstand. De kosten hiervan worden betaald uit de rioolheffing. Er is een bewuste keuze gemaakt om de heffing te splitsen in een gebruikersdeel en een eigenarendeel. De gebruiker betaalt, omdat hij/zij afvalwater op het riool loost. De eigenaar omdat de aansluiting op de riolering de gebruikswaarde van zijn pand verhoogt. Het uitgangspunt voor de rioolheffing is 100% kostendekkende tarieven op termijn. Op basis van het watertakenplan 2018 is de inschatting gemaakt dat de tarieven de komende jaren, naast de inflatiecorrectie, met 2% extra moeten stijgen om op een kostendekkend niveau te komen. Tekorten of overschotten op het taakveld riolering worden verrekend met de voorziening riolering. Deze voorziening dient om tegenvallers op te vangen en voorkomt grote schommelingen in de tarieven.

De totale te dekken kosten van de rioolheffing zijn als volgt opgebouwd:

	2020	2021
Taakveld riolering lasten	4.677.941	5.390.410
Taakveld riolering opbrengsten	36.000	36.000
Nettolasten taakveld riolering	4.641.941	5.354.410
Toe te rekenen lasten	272.909	312.909
Taakveld overhead	660.609	612.370
Btw (compensabel)	1.182.470	1.175.000
Totaal lasten	6.757.929	7.454.689
Opbrengsten heffing	6.883.440	7.141.440
Dekkingspercentage	102%	96%

De cijfers uit 2020 betreffen de aangepaste cijfers na de bestuursrapportage 2020. Door een neerwaartse bijstelling van de kapitaalslasten (vertraging in de uitvoering van projecten) is het dekkingspercentage hoger dan 100%. In 2021 ligt het verwachte percentage onder de 100%. Dit komt vooral door de hoger geraamde kapitaallasten (+ € 800.000) in verband met uitvoering van lopende en geplande projecten.

Na aanpassing met de inflatiecorrectie van 1,8% en de extra verhoging van 2% conform watertakenplan zijn de tarieven voor 2021:

Overzicht tarieven in €

Maatstaven	2020	2021
Eigenarendeel	198,50	206,04
0 m ³ - 1000 m ³ bedrag per m ³	1,20	1,25
1001 m ³ - 2500 m ³ bedrag per m ³	1,15	1,19
2501 m ³ - 5000 m ³ bedrag per m ³	1,04	1,08
2501 m ³ - 5000 m ³ bedrag per m ³	0,61	0,63
Maximum	60.000	60.000

Retributies/rechten

Een retributie kan alleen worden geheven voor het gebruik van bezittingen, werken of inrichtingen van de gemeente, bv. begraafrechten en marktgelden, en het verlenen van diensten. De verwachte opbrengst mag niet hoger zijn dan de kosten die met het gebruik of de dienstverlening verbonden zijn.

Begraafrechten

Begraafrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats. De rechten worden geheven van degene op wiens aanvraag dan wel voor wie de dienst wordt verricht of van degene die van de bezittingen, werken of inrichtingen gebruik maakt.

De tarieven voor 2021 worden verhoogd met de inflatiecorrectie van 1,8%.

	2020	2021
Taakveld begraafplaatsen lasten	248.190	234.493
Taakveld begraafplaatsen opbrengsten	4.843	4.843
Nettolasten taakveld begraafplaatsen	243.347	229.650
Toe te rekenen lasten	20	20
Taakveld overhead	74.434	76.324
Btw (compensabel)	33.171	29.170
Totaal lasten	350.972	335.164
Opbrengsten begraafrechten	265.000	270.000
Dekkingspercentage	76%	81%

Marktgelden

Marktgelden worden geheven voor het ter beschikking stellen van een standplaats op een markt als bedoeld in de marktverordening gemeente Berkelland en voor het genot van de diensten die in verband daarmee worden verleend.

	2020	2021
Markten lasten	58.301	57.170
Markten opbrengsten	4.250	4.250
Nettolasten markten	54.051	52.920
Toe te rekenen lasten	1.285	1.285
Taakveld overhead	29.622	29.197
Btw (compensabel)	3.246	3.070
Totaal lasten	88.204	86.472
Opbrengsten marktgelden	32.000	32.000
Dekkingspercentage	36%	37%

Leges

De gemeente heft leges voor het verlenen van diensten die in het individuele belang van de aanvrager van de dienst zijn. De leges dekken de kosten van de dienstverlening. Voor bepaalde diensten zijn door het Rijk maximum tarieven vastgesteld, bv. rijbewijzen, reisdocumenten.

Hoofd-stuk	Onderwerp	Taakveld	Toe te rekenen lasten	Overhead	Totaal lasten	Baten	Dekking in %
Titel 1	Algemene dienstverlening						
1	Burgerlijke stand	Burgerzaken	44.316	13.523	57.839	40.000	69%
2	Reisdocumenten	Burgerzaken	318.656	140.795	459.451	219.000	48%
3	Rijbewijzen	Burgerzaken	199.566	91.370	290.936	212.000	73%
4	Verstrekingen uit basisregistratie personen	Burgerzaken	19.828	11.969	31.797	30.000	94%
5	Verstrekingen uit het kiezersregister	Burgerzaken		-	-	-	100%
6	Verstrekingen op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens	Burgerzaken		-	-	-	100%
7	Bestuursstukken			-	-	-	100%
8	Vastgoedinformatie	Burgerzaken	19.318	12.778	32.096	21.000	65%
9 t/m 19	Diversen	Openbare orde en veiligheid	15.000	6.790	21.790	15.000	69%
	Subtotaal		616.684	277.225	893.909	537.000	60%
Titel 2	Omgevingsvergunning	Wonen en bouwen	1.840.780	1.249.890	3.090.669	782.500	25%
Titel 3	Dienstverlening		5.000	1.000	6.000	6.000	100%
Totaal			2.462.464	1.528.115	3.990.578	1.325.500	33%

Kwijtscheldingsbeleid

Voor mensen met een minimuminkomen bestaat de mogelijkheid gehele of gedeeltelijke kwijtschelding te krijgen voor de volgende gemeentelijke belastingen:

- a. OZB;
- b. Reinigingsheffingen;
- c. Rioolheffing.

Wij verlenen gehele kwijtschelding als er aan alle voorwaarden voor kwijtschelding is voldaan. In onze gemeente hanteren wij de zogenaamde 100% kwijtscheldingsnorm. Dit betekent dat mensen met een inkomen op bijstandsniveau, zonder vermogen, altijd in aanmerking komen voor kwijtschelding.

Weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen

'Berkelland kan een stootje hebben'.

Wat speelt er?

De wereld om ons heen verandert snel. Dat betekent dat er altijd ontwikkelingen zijn waar geen rekening mee is gehouden. Deze ontwikkelingen kunnen de gemeente geld kosten. Het is daarom verstandig om geld te reserveren voor eventuele tegenvallers. Hoeveel geld we moeten reserveren hangt af van de risico's die we lopen. In Berkelland is een raadsbesluit genomen waarin staat dat we proberen € 5.000.000 te reserveren om risico's af te dekken. Overigens merken we dat het benoemen van de risico's al helpt bij het beperken van de gevolgen. We letten meer op de mogelijke risico's en proberen eerder in te grijpen.

Wettelijk kader

De gemeente moet zich houden aan wetten en regelgeving. Deze zijn:

- Besluit Begroting en Verantwoording. Het BBV schrijft voor dat er een paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is opgenomen in de begroting en jaarrekening. In deze paragraaf moet in ieder geval staan:
 - Het beleid met betrekking tot de weerstandscapaciteit en de risico's.
 - Een inventarisatie van de risico's.
 - Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit.
 - Een aantal verplichte kengetallen en beoordeling van hun onderlinge verhouding.

De raad van de gemeente Berkelland heeft geen nadere kaders vastgesteld. Wij volgen dus de wettelijke vereisten. In 2021 willen wij de raad meenemen in de keuzes die zijn te maken voor het te voeren beleid en welke uitwerking in maatregelen daarvoor nodig is.

Inventarisatie risico's

Als we ons verdiepen in risico's kunnen we eindeloze lijsten maken van alle mogelijke risico's. Dat is natuurlijk niet de bedoeling. We moeten ons beperken. Welke risico's nemen we niet mee:

- Alle risico's met een uiterst kleine kans.
- Alle risico's met een kleine kans en tegelijk ook kleine financiële gevolgen.
- Alle risico's die we als gemeentelijke organisatie onderkennen en waarvoor we afdoende interne beheersmaatregelen hebben genomen.
- Alle risico's die via verzekeringen voldoende afgedekt zijn.

Vooraf nog de volgende toelichting:

- We pretenderen niet volledig te zijn. Er zijn vast risico's die we nog niet onderkennen.
- Geschatte omvang: hoe groot is het financieel gevolg als dit risico zich op enig moment voordoet.
- Geschatte kans: hoe groot is de kans dat dit risico zich in dit begrotingsjaar voordoet. Als we inschatten dat een risico zich hooguit eens in de tien jaar voordoet, rekenen we met een kans van 1/10 (10 procent).
- De genoemde omvang en kans zijn inschattingen van de organisatie. Meerdere mensen binnen de organisatie hebben meegedaan aan deze schattingen.
- We hebben geen feitenmateriaal waarmee we deze keuzes kunnen onderbouwen. We vinden dat deze schatting voldoende is voor het doel van deze paragraaf: het bepalen van het weerstandsvermogen.

Risico	Geschatte omvang (€)	Geschatte kans	Financieel effect van de risico's (€)
Samenwerkende partijen GR'en/DVO's)	20.000.000	1/10	2.000.000
Sociaal domein Jeugdwet	10.000.000	1/10	1.000.000
Sociaal domein WMO	10.000.000	1/10	1.000.000
Regionale aanbesteding jeugdzorg	400.000	1/2	200.000
Klimaatveranderingen	6.000.000	1/10	600.000
Calamiteiten	5.000.000	1/100	50.000
Privacy/Datalek	820.000	1/10	82.000
Organisatorische risico's	250.000	1/10	25.000
Uitval ICT	300.000	1/5	60.000
Garantstelling Laarberg	12.500.000	1/75	166.667
Planschadeclaims	100.000	1/10	10.000
Beheer voormalige vuilstortplaats Langenberg	1.000.000	1/50	20.000
Garanties	7.350.000	1/75	98.000
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN)	745.000	2/5	298.000
Uitstaande gelden	25.000.000	1/100	250.000
Corona	1.000.000	1/2	500.000
Totaal	100.065.000		6.359.667

Inventarisatie weerstandscapaciteit

Onze weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve. De gehele algemene reserve van € 22.357.000 is beschikbaar als weerstandscapaciteit en er zijn geen claims op de algemene reserve.

Daarnaast is in de begroting € 200.000 opgenomen voor onvoorzien. Dit komt overeen met het bedrag dat is opgenomen in de financiële verordening.

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Als we de algemene reserve van € 22.357.000 relateren aan de risico's die we voor 2021 hebben geïntroduceerd van € 6.359.667 dan komt het weerstandsvermogen uit op 3,5. Dit is uitstekend. De algemene reserve is ook buffer voor nadelen in algemene zin die op ons afkomen in verband met de herziening van de verdeelsystematiek van het gemeentefonds. Zowel op het klassieke deel als op het sociale deel zullen plattelandsgemeenten met nadelen te maken krijgen. Deze nadelen kunnen oplopen tot € 3 miljoen structureel. Bij een ingroeivariant zal het nadeel in de eerste begroting dat zich dit voordoet beperkt blijven tot vermoedelijk € 30 per inwoner. Voor het begrotingsjaar 2022 is dat € 1,3 miljoen.

Risicobeheersing

Risicomanagement bestaat niet alleen uit het inventariseren van risico's. Het gaat juist ook om het in kaart brengen van maatregelen die leiden tot het voorkomen en/of beter beheersen van risico's. In 2021 willen we het risico management in onze organisatie doorontwikkelen door te werken aan bewustwording, methodieken en monitoring.

Kengetallen financiële positie

Vanaf de begroting 2016 moeten we ook financiële kengetallen opnemen in de begroting en jaarrekening.

Het gaat om 6 kengetallen die we hierna kort toelichten.

1. Netto schuldenquote
De netto schuldenquote geeft aan of de gemeente haar schulden kan betalen met de inkomsten die ze heeft. De richtlijn van de provincie Gelderland is dat bij een netto schuldenquote van 90% een risico ontstaat. Bij een schuldenquote boven de 130% is de gemeente nauwelijks nog in staat de schulden te betalen.
2. Netto schuldenquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Als we geld uitleenen levert dat inkomsten op. Die inkomsten dekken een gedeelte van de schuld. Daarmee zijn we in ieder geval al in staat een gedeelte van de schuld te betalen. Er zit natuurlijk wel een risico aan het uitleenen van geld. Degene die het geld leent kan misschien het geld niet terugbetalen. De provincie Gelderland hanteert dezelfde percentages voor de risicobepaling als bij de Netto Schuldenquote.
3. Solvabiliteitsratio
De solvabiliteitsratio geeft aan of de gemeente haar schulden kan betalen. Het gaat er hier dus niet om of de schulden betaald kunnen worden uit de inkomsten maar ook uit het bestaande bezit. De provincie Gelderland vindt een solvabiliteit van minder dan 50% al risicovol en een solvabiliteit van minder dan 20% erg risicovol. In het beleid bestemming overschotten hebben wij de grens gesteld dat we bij een solvabiliteit van minder dan 35% eerst de algemene reserve aanvullen.
4. Structurele exploitatieruimte
Met dit kengetal kunnen we zien of we structureel in staat zijn de lasten die we als gemeente hebben ook kunnen betalen. Dit kengetal is uiteindelijk het belangrijkste voor de vorm van toezicht waar de provincie Gelderland ons onder plaatst. Voor het repressief toezicht is het van belang dat of de begroting of de meerjarenraming een kengetal laat zien dat groter is dan 0%. Wij streven naar een situatie waarbij de begroting en de meerjarenraming een percentage groter dan 0 laten zien.

5. Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe de waarde van de gronden zich verhoudt tot de inkomsten van de gemeente. De provincie Gelderland vindt een percentage minder dan 20 weinig risicovol. Een percentage van meer dan 35 is volgens de provincie Gelderland erg risicovol.

6. Belastingcapaciteit

Dit kengetal laat zien hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Het cijfer is er alleen op gericht om gemeenten te kunnen vergelijken op dit gebied. In het cijfer zijn alle gemeentelijke woonlasten meegenomen. Als het percentage onder de 100 ligt heffen we minder belasting dan gemiddeld in Nederland. Is het percentage hoger dan 100 dan heffen we meer belasting dan gemiddeld in Nederland. Er wordt geen rekening gehouden met de verschillen die er tussen gemeenten bestaan. De provincie Gelderland vindt een percentage van meer dan 105 erg risicovol.

We zien dat de investeringswensen voor de komende jaren leiden tot een verslechtering van de financiële positie. Het doen van investeringen vraagt dat we meer geld lenen. Dit gaat ten koste van de solvabiliteit. De voorgenomen verhoging van de OZB leidt tot een stijging van de belastingcapaciteit.

Kengetallen	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2018	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Netto schuldenquote	29,61%	42,31%	41,12%	41,53%	59,28%	78,69%	77,04%	75,33%
Netto schuldenquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-10,01%	0,50%	3,68%	16,35%	54,19%	73,60%	71,98%	70,29%
Solvabiliteitsratio	50,94%	54,39%	53,20%	53,87%	40,59%	33,56%	29,27%	27,75%
Structurele exploitatie ruimte	0,03%	-0,02%	6,73%	-0,11%	-0,56%	0,64%	1,23%	1,73%
Grondexploitatie	5,46%	4,66%	5,35%	1,21%	1,21%	0,89%	0,53%	0,53%
Belastingcapaciteit	107,50%	107,20%	125,21%	100,29%	108,99%	112,73%	116,67%	120,81%

Verbonden partijen

Samenwerkingspartijen

'Partijen waarmee we samenwerken en hun kernactiviteiten'.

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de verbonden partijen. Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan dat de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht. Het financiële belang is het bedrag dat ter beschikking is gesteld en dat niet verhaalbaar is, dan wel het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat, indien de verbonden partij failliet gaat of haar verplichtingen niet nakomt.

Bij verbonden partijen gaat het om publiekrechtelijke en privaatrechtelijke organisaties. Publiekrechtelijke organisaties zijn gemeenschappelijke regelingen op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Privaatrechtelijke organisaties zijn bv. een NV, BV of stichting.

De gemeente heeft de volgende verbonden partijen:

Rechtsvorm	Verbonden partij
Gemeenschappelijke regeling	Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers
	GGD Noord-Oost Gelderland
	Omgevingsdienst Achterhoek
	Crematoria Twente
	Recreatieschap Achterhoek en Liemers
	Regio Achterhoek
	Sociale Dienst Oost Achterhoek
	Stadsbank Oost Nederland
	Veiligheidsregio Noord-Oost Gelderland
	O.L. Vuilverwerking Noord-Oost Achterhoek
Vennootschap/Coöperaties	BNG NV
	Alliander NV
	AGE BV
	AGEM coöperatie
	Gebiedsonderneming Laarberg BV

Rechtsvorm	Verbonden partij
	Gebiedsonderneming Laarberg CV
	Twence Holding BV
	Vitens NV
	De Marke
Stichtingen en verenigingen	Samenwerkingsverband P10
	Stichting Achterhoek toerisme
	Stichting Hambroek
Overige verbonden partijen	Euregio

Gemeenschappelijke regelingen

De samenwerking tussen gemeenten in publiekrechtelijke constructies is geregeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). De gemeente kan voor taken waarvoor zij verantwoordelijk is deelnemen in een samenwerkingsverbanden vanwege efficiency-voordelen bij de uitvoering en verminderde kwetsbaarheid óf bij regionale opgaven.

Erfgoedcentrum Achterhoek en Liemers (ECAL)

Doelstelling en belang

- Het beheer en aan publiek open stellen van de historische archieven van de deelnemende gemeenten op basis van Archiefwet 1995.
- Uitvoering taken en activiteiten Stichting Staring Instituut.
- Het beheren, verzamelen, ordenen en ontsluiten van historische informatie (gebaseerd op de Archiefwet en het Archiefbesluit).
- Een groter en breder publiek voor erfgoed en streekcultuur aanspreken.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Wethouder A. Bosman: Algemeen Bestuur

Deelnemers:

Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk

Programma:

Het ECAL levert een bijdrage aan programma "Cultuur is van iedereen".

Ontwikkelingen:

Het ECAL heeft een E-depot gerealiseerd. Dit is een digitale bewaarplaats voor permanent te bewaren digitale archiefstukken. Het doel is toekomstige waarborging van duurzaamheid en toegankelijkheid van digitale archieven. In de komende periode wordt het E-depot verder doorontwikkeld.

Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage gemeente
2020	€ 179.086	€ 664.668	€ 24.676	€ 256.179
2021	€ 158.186	€ 631.286	- € 20.900	€ 256.179

Risico's:

De financiële risico's zijn beperkt, de weerstandscapaciteit is voldoende.

GGD Noord Oost Gelderland (GGD NOG)

Doelstelling en belang

GGD NOG voert de Wet publieke gezondheid uit namens 22 colleges van B&W. Publieke gezondheid gaat over het beschermen en bevorderen van de gezondheid van de bevolking.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Wethouder M. van Haaren: Algemeen Bestuur

Burgemeester J. van Oostrum: voorzitter Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur

Deelnemers:

Aalten, Apeldoorn, Bronckhorst, Brummen, Doetinchem, Elburg, Epe, Ermelo, Hattem, Harderwijk, Heerde, Lochem, Montferland, Nunspeet, Oldebroek, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Putten, Voorst, Winterswijk en Zutphen.

Programma:

De GGD NOG levert een bijdrage aan de programma's 'Zorg voor wie dat nodig heeft' en 'Sport is meer'.

Ontwikkelingen:

De GGD levert een zeer grote inzet op de bestrijding van het coronavirus. Dit gaat met veel extra kosten gepaard. De inzet en de verwachting van de GGD is dat dit de gemeenten geen extra geld kost en dat alle kosten vergoed worden door het rijk.

Het algemeen bestuur (AB) heeft een Bestuursagenda voor de periode 2019 – 2023 vastgesteld. Hierin staan de belangrijkste uitgangspunten en prioriteiten voor de GGD in de jaren 2019-2023. De GGD werkt met gemeenten aan een uitwerking hiervan.

Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage gemeente
2020	€ 2.538.000	€ 2.609.000	0	€ 629.019
2021	€ 2.206.000	€ 2.572.000	0	€ 712.880

Risico's

De financiële risico's zijn beperkt, de weerstandscapaciteit is voldoende.

Omgevingsdienst Achterhoek

Doelstelling en belang:

De Omgevingsdienst Achterhoek heeft als taak het verstrekken van omgevingsvergunningen en zien erop toe dat bedrijven voldoen aan actuele wet- en regelgeving op het gebied van milieu(veiligheid). Daarnaast adviseert de Omgevingsdienst Achterhoek over verschillende (milieu)onderwerpen zoals bodem, geluid en externe veiligheid.

Het belang van de partners van de Omgevingsdienst Achterhoek is tevens een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland (Gelders Stelsel).

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Burgemeester J. van Oostrum: voorzitter Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur

Deelnemers:

De gemeente Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Lochem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Winterswijk en Zutphen en de provincie Gelderland.

Programma:

De Omgevingsdienst Achterhoek is één van de samenwerkingspartijen en draagt bij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving.

Ontwikkelingen:

Voor 2021 wordt door de Omgevingsdienst Achterhoek gewerkt aan zeven nieuwe thema's. Voorbeelden zijn de implementatie van de Omgevingswet, beleid voor Zeer Zorgwekkende Stoffen (kortweg ZZS) en toezicht op complexe bedrijven.

In hoeverre COVID-19 invloed heeft op de ontwikkelingen van de Omgevingsdienst Achterhoek is nog niet te bepalen.

Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage gemeente
2020	€ 134.000	€ 1.317.000	0	€ 1.305.900
2021	€ 106.000	€ 1.076.000	0	€ 1.317.900

Risico's

De beperkte weerstandscapaciteit om tegenvallers op te vangen.

Gemeenschappelijke regeling Openbaar Lichaam Crematoria Twente (OLCT)**Doelstelling en belang**

Het zorgdragen voor de continuïteit van crematoriavoorzieningen in de regio Twente en aangrenzende gebieden door het bezitten van aandelen in Crematoria Twente B.V..

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Wethouder A. Bosman: Algemeen Bestuur

Deelnemers:

Berkelland, Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hengelo (O.), Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Tubbergen en Wierden

Programma:

OLCT draagt bij aan het programma 'Fijn leven'.

Ontwikkelingen:

Onder meer door de komst van het crematorium in Haarlo, is het percentage crematies vanuit Berkelland bij de crematoria Twente gedaald naar minder dan 1% van het totaal aantal crematies van crematoria Twente.

In 2020 is gestart met het opstellen van een kadernotitie door het OLCT. De kadernotitie biedt de bouwstenen en de afwegingsinstrumenten voor een eigen gemeentelijke beoordeling over deelname aan het OLCT en Crematoria Twente b.v. Als deelnemende gemeente krijgen we in 2021 de keuze of we willen blijven deelnemen, of uit de OLCT treden, op basis van die kadernotitie.

Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage gemeente
2020	€ 1.578.624	0	€ 375.155	0
2021	€ 1.578.624	0	0	0

Risico's:

De financiële risico's zijn nihil.

Recreatieschap Achterhoek en Liemers (in liquidatie)

Doelstelling en belang

Het recreatieschap had binnen de grenzen van zijn gebied tot doel het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemers op het terrein van de openluchtrecreatie en het toerisme, met daarbij de bescherming van de natuur en het landschappelijk karakter. De Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Achterhoek-Liemers (GR) wordt ontmanteld. De procedure is grotendeels afgerond maar de GR blijft nog in stand vanwege de financiële afwikkeling.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

We zijn vertegenwoordigd in de Gemeenschappelijke Regeling (GR) via wethouder M. van Haaren.

Deelnemers:

Het Recreatieschap Achterhoek-Liemers was een samenwerkingsverband van 13 gemeenten in de Achterhoek en de Liemers.

Ontwikkelingen:

Gemeente Doetinchem is aandeelhouder van Leisurelands B.V. namens de deelnemende gemeenten in het Recreatieschap Achterhoek en Liemers in liquidatie (RAL). Na afronding van de liquidatie wordt Berkelland aandeelhouder in Leisurelands B.V. Berkelland zal 1570 aandelen in het kapitaal van Leisurelands B.V. ontvangen. Berkelland heeft ingestemd met de toetreding tot Leisurelands en de bestaande aandeelhoudersovereenkomst. De aandeelhoudersovereenkomst heeft een looptijd tot 31 december 2021. Op een zorgvuldige wijze zal worden toegewerkt naar een nieuwe aandeelhoudersovereenkomst. In 2021 wordt gewerkt aan een nieuwe visie voor Leisurelands.

Financieel overzicht:

Het AB van het RAL stelt geen begrotingen meer op.

Risico's:

Geen

Regio Achterhoek

Doelstelling en belang

Het adequaat behartigen van de regionale belangen van de aangesloten gemeenten en het effectief en efficiënt organiseren van bovenlokale vraagstukken in de Achterhoek.

Regio Achterhoek adviseert Board, Thematafels en Raad over de lobby, communicatie en subsidies.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Burgemeester van Oostrum: Algemeen Bestuur.

Wethouder G. Teselink neemt deel aan de Thematafels Smart werken en innovatie, Onderwijs en arbeidsmarkt en Circulaire economie en Energietransitie.

Wethouder M. van Haaren neemt deel aan de Thematafel Zorginnovatie en aan de Achterhoek Board.

Wethouder A. Bosman neemt deel aan de Thematafel Mobiliteit en bereikbaarheid.

Wethouder M. van der Neut neemt deel aan Thematafel Vastgoed en woningmarkt

Deelnemers:

De gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Oude-IJsselstreek en Winterswijk

Programma:

De regio Achterhoek levert een bijdrage aan meerdere programma's.

Ontwikkelingen:

De kompas voor de Achterhoeksamenwerking is de Achterhoek Visie 2030, Ruimte voor innovatie, groeien in kwaliteit. De Regio wil groeien in kwaliteit van leven en wonen, en wil de economische kracht van de regio versterken door groei van de arbeidsproductiviteit en economische toegevoegde waarde. De Regio behartigt de gezamenlijke belangen van overheden, ondernemers en maatschappelijke organisaties bij provincie, Rijk en EU. De inhoudelijke keuzes voor de regionale lobby komen vanuit de nieuwe samenwerkingsstructuur.

Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage gemeente
2020	€ 6.166	€ 17.193	0	€ 294.737
2021	€ 6.025	€ 17.160	0	€ 298.693

Risico's:

Financiële risico's zijn beperkt. Weerstandscapaciteit is voldoende.

Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA)

Doelstelling en belang

De Sociale Dienst Oost Achterhoek heeft als taak de uitvoering van de wet- en regelgeving op het gebied van de sociale zekerheid voor de gemeente en richt zich op de zelfredzaamheid en participatie van inwoners.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Wethouder G. Teselink: Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur

Wethouder M. van Haaren: Algemeen Bestuur

Deelnemers:

Oost Gelre, Winterswijk en Berkelland

Programma:

De SDOA levert een bijdrage aan programma's 'Zorg voor wie dat nodig heeft' en 'Werken en ondernemen in een sterke regio'.

Ontwikkelingen:

Samen met SDOA en onderwijs laten we het aanbod van werkzoekenden beter aansluiten op de vraag. Voor de doelgroep met een afstand tot de arbeidsmarkt zorgen we voor een doorgaande ontwikkelingslijn, waarin deze groep integraal ondersteund wordt.

Daarnaast werken we in 2021 verder aan 'Samen aan het stuur, één uitvoeringsorganisatie werk en inkomen voor het sociaal domein'. In deze bestuursopdracht aan SDOA positioneren we deze als tweedelijns organisatie, waarbij de gemeente verantwoordelijk is voor de integrale toegang en regie op de dienstverlening aan onze inwoners.

Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage gemeente
2020	2.515.000	6.809.000	0	17.387.000
2021	2.515.000	6.809.000	0	17.927.000

Risico's:

De economische gevolgen vanwege Corona zullen effect hebben op het aantal cliënten van SDOA. Het is onzeker of we daar voldoende voor worden gecompenseerd.

Stadsbank Oost Nederland (SON)

Doelstelling en belang

De Stadsbank Oost Nederland (SON) levert bijzondere financiële dienstverlening aan consumenten.

SON ondersteunt de aangesloten gemeenten in hun sociale beleid, zonder winstoogmerk.

Tenslotte voorziet de bank op een zowel maatschappelijk als zakelijk verantwoorde wijze in de behoefte aan geldkrediet, schuldhulpverlening, budgetbeheer, afgifte van verklaringen ex artikel 285 lid 4 Faillissementswet, de beschikbaarstelling van bewindvoerders ter uitvoering van bepalingen inzake de wettelijke schuldsanering natuurlijke personen.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Wethouder G. Teselink: Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur (vice-voorzitter)

Deelnemers:

Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Montferland, Oude IJsselstreek, Oost Gelre, Winterswijk, Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hellendoorn, Hengelo, Hof van Twente, Lochem, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holten, Twenterand, Tubbergen, Wierden

Programma:

De SON levert een bijdrage aan het programma 'Zorg voor wie dat nodig heeft'

Ontwikkelingen:

Het afgelopen jaar heeft de Stadsbank - vanuit de positie van uitvoeringsorganisatie – initiatieven opgestart om tot een modernisering van de schuldhulpverlening te komen onder andere met betrekking tot de buddy-app, collectief schuldregelen, inzet van het instrument saneringskredieten en een kleine pilot met automatische incasso. Deze ambitie wordt in de komende jaren voortgezet.

Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage gemeente
2020	1.402.000	14.497.000	- 62.500	266.607
2021	1.293.000	14.688.700	0	263.804

Risico's:

De financiële risico's zijn beperkt, de weerstandscapaciteit is voldoende.

Veiligheidsregio Noord Oost Gelderland (VNOG)**Doelstelling en belang**

Samen met vele stakeholders zorgt de VNOG voor de kwaliteit en efficiency van de brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, bevolkingszorg, crisisbeheersing en rampenbestrijding.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Burgemeester J. van Oostrum: voorzitter Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur

Deelnemers:

De gemeente Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Oost Gelre, Montferland, Oude-IJsselstreek, Winterswijk, Apeldoorn, Brummen, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Heerde, Hattem, Lochem, Nunspeet, Oldebroek, Putten, Voorst, Zutphen

Programma:

De VNOG draagt bij aan het programma veiligheid.

Ontwikkelingen:

De verdere implementatie van de in 2020 vastgestelde toekomstvisie.

Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Bijdrage gemeente
2020	7.962.000	47.412.000	0	2.560.852
2021	7.625.000	56.030.000	0	2.669.000

Risico's:

Financiële risico's zijn beperkt. De weerstandscapaciteit is voldoende. Eventuele tekorten in de exploitatie dienen door de deelnemende gemeentes te worden aangevuld.

Openbaar lichaam Vuilverwerking (in liquidatie)

Doelstelling en belang

De gemeenschappelijke regeling Openbaar Lichaam Vuilverwerking Noord Oost Achterhoek heeft als doelstelling het beheren van een (gesloten) regionale vuilstortplaats.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Wethouder G. Teselink, bestuurslid.

Deelnemers:

In de GR nemen de gemeenten Oost Gelre (25%) en Berkelland (75%) deel.

Programma:

Fijn leven

Ontwikkelingen:

Eind 2019 is de nazorg van de voormalige vuilstortplaats in nauw overleg met de Regio Achterhoek overgedragen aan de provincie Gelderland. De grondpositie is overgedragen aan een aangrenzend bedrijf. We verwachten dat de notariële akten in het jaar 2020 zullen passeren. Daarna kan de gemeenschappelijke regeling worden opgeheven.

Financieel:

Het eigen vermogen was eind 2019 € 19.000. Na verrekening van de nog te maken kosten komt het restant ten gunste van de deelnemende gemeenten.

Risico's:

Er zijn geen financiële risico's.

Vennootschappen en coöperaties

Naast deelname in een gemeenschappelijke regeling bezit de gemeente ook aandelen in privaatrechtelijke organisaties. Deze zijn hieronder beschreven. Vanwege het ontbreken van actuele financiële informatie over het eigen- en vreemdvermogen zijn in het financieel overzicht van de verbonden partij alleen de gegevens van de 2 laatste jaarrekeningen opgenomen.

BNG Bank N.V., Den Haag

Doelstelling en belang

Het behoud van een belangrijk marktaandeel in het Nederlandse publieke en semipublieke domein en rendement voor de aandeelhouders. De gemeente heeft met een aantal van 305.877 aandelen een belang van 0,55%

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Via de algemene vergadering van aandeelhouders: wethouder Gerjan Teselink.

Programma:

Het te ontvangen dividend levert een bijdrage aan programma Financiën (bedragen * € 1.000)

Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Dividend
2018	4.687.000	135.185.000	337.000	872
2019	4.991.000	132.518.000	163.000	388

Risico's

Tegenvallende dividenduitkering en verlies van kapitaal bij liquidatie.

Alliander, Arnhem

Doelstelling en belang:

Alliander is een netwerkbedrijf en zorgt voor een betrouwbare, betaalbare en bereikbare energievoorziening (gas en electra). De gemeente heeft met een aantal van 633.991 aandelen een belang van 0,46%

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Via de algemene vergadering van aandeelhouders: Wethouder G. Teselink; afgevaardigde

aandeelhoudersvergadering.

De gemeente neemt deel aan het Nuval-platform. Deelnemers hebben afgesproken in een aantal onderwerpen met één stem op te treden tijdens de aandeelhoudersvergaderingen van Alliander. Een vertegenwoordiger van het Nuval-platform neemt deel aan het Grootaandeelhoudersoverleg van Alliander.

Programma:

Het te ontvangen dividend levert een bijdrage aan programma Financiën.

(bedragen * € 1.000)

Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Dividend
2018	€ 4.129.000	€ 4.216.000	€ 334.000	€ 695
2019	€ 4.224.000	€ 4.567.000	€ 253.000	€ 526

Risico's:

Tegenvallende dividenduitkering en verlies van kapitaal bij liquidatie.

Twence Hengelo

Doelstelling en belang

Twence is een afvalverwerker die uit afval energie haalt nadat het afval van herbruikbare materialen is ontdaan. Twence draagt daarmee bij aan duurzaamheid. De gemeente heeft met een aantal van 45.251 aandelen een belang van 5,33%

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Via de algemene vergadering van aandeelhouders: Wethouder G. Teselink; afgevaardigde aandeelhoudersvergadering

Programma:

Het te ontvangen dividend levert een bijdrage aan programma Financiën.

(bedragen * € 1.000)

Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Dividend
2018	130.292	147.501	14.500	103
2019	133.428	173.808	11.800	101

Risico's

Tegenvallende dividenduitkering en verlies van kapitaal bij liquidatie.

Vitens Zwolle

Doelstelling en belang:

Vitens is een waterleidingbedrijf dat zorg draagt voor de drinkwatervoorziening. De gemeente heeft met een aantal van 24.034 aandelen een belang van 0.42%

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Via de algemene vergadering van aandeelhouders: Wethouder G. Teselink; afgevaardigde aandeelhoudersvergadering.

De gemeente neemt deel aan het Nuval-platform. Deelnemers hebben afgesproken in een aantal onderwerpen met één stem op te treden tijdens de aandeelhoudersvergaderingen van Vitens. Een vertegenwoordiger van het Nuval-platform neemt deel aan het Grootaandeelhoudersoverleg van Vitens.

Programma:

Het te ontvangen dividend levert een bijdrage aan programma Financiën

(bedragen * € 1.000)

Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Dividend
2018	€ 533.700	€ 1.194.400	€ 13.000	€ 22
2019	€ 533.000	€ 1.233.500	€ 11.100	0

Risico's

Tegenvallende dividenduitkering en verlies van kapitaal bij liquidatie.

AGEM Gemeentelijke Energie B.V

Doelstelling en belang

De AGEM levert een bijdrage aan de energie transitie waarbij het streven is alle energie die wij verbruiken, zelf duurzaam op te wekken.

De acht Achterhoekse gemeenten zijn de aandeelhouders. De gemeente bezit 38 aandelen en heeft een belang van 12,5%.

Zeggenschap/vertegenwoordiging

Via de algemene vergadering van aandeelhouders: Wethouder Gerjan Teselink; afgevaardigde aandeelhoudersvergadering

Programma

Het belang levert een bijdrage aan programma Duurzaamheid en Energie

Risico's

Het investeren in projecten voor de opwek van duurzame energie kent de in de markt gangbare bedrijfseconomische risico's. Op dit moment zijn er nog geen investeringen gedaan. Voor investeringen dient een aandeelhouders besluit te worden genomen.

Coöperatieve Achterhoekse Groene Energiemaatschappij AGEM U.A.

Doelstelling en belang

bijdrage te leveren aan de verduurzaming van de energievoorziening in de Achterhoek, duurzame energie in de Achterhoek te doen ontwikkelen, de productie en de levering van duurzame energie in de Achterhoek te stimuleren en het gebruik van duurzame energie in de Achterhoek te bevorderen.

De gemeente is lid van de coöperatie. Alle leden hebben evenveel stemrecht.

Zeggenschap/vertegenwoordiging

Via de algemene vergadering van leden: Wethouder Gerjan Teselink; afgevaardigde ledenvergadering

Programma

Het belang levert een bijdrage aan programma Duurzaamheid en Energie

(bedragen * € 1.000)

Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Dividend
2018	212	1.390	86,7	0
2019	230	1.669	8,9	0

Risico's:

In de ALV van 8 juli is een nieuwe strategie vastgesteld voor de doorontwikkeling van Agem (Strategie 2020-2024). Hiervoor is additioneel eigen vermogen nodig, waarvoor de individuele leden bevestigd zullen worden. Op dit moment zijn er nog geen investeringen gedaan. Voor eventuele toekomstige investeringen dient een gemeentelijk besluit te worden genomen.

Gebiedsonderneming Laarberg BV

Doelstelling en belang

Gebiedsonderneming Laarberg B.V. treedt op als beherend vennoot van Gebiedsonderneming Laarberg C.V. Gebiedsonderneming Laarberg heeft als doel het ontwikkelen en exploiteren van Regionaal Bedrijventerrein Laarberg. Het geplaatste aandelenkapitaal bestaat uit 180 aandelen van € 100 nominaal, totaal € 18.000. De gemeenten Oost Gelre en Berkelland nemen beide voor 50% deel in de besloten vennootschap.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Via de algemene vergadering van aandeelhouders: Wethouder G. Teselink.

Deelnemers:

De gemeenten Oost Gelre en Berkelland nemen ieder voor 50% deel in de vennootschap. De gemeente Oost Gelre is hierbij als grondgebied gemeente verantwoordelijk voor de ruimtelijke procedures.

Programma:

Gebiedsonderneming Laarberg draagt bij aan het programma 'Werken en ondernemen in een sterke regio'.

Ontwikkelingen:

De grondverkoop is mede afhankelijk van economische omstandigheden. Het is onzeker in hoeverre de huidige coronacrisis effect heeft op de vestiging van nieuwe bedrijvigheid. De bestaande capaciteit is nagenoeg geheel uitgegeven. Een nieuw bestemmingsplan voor circa 15 ha is in voorbereiding. Vooruitlopend daarop worden ruimtelijke procedures gevolgd aan de hand van concrete bouwplannen. Voor uitbreiding van bedrijventerreinen geldt het Regionale Programma Werklocaties als provinciaal kader.

(bedragen * € 1000)

Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Dividend
2018	18.440	31.003	-57	
2019	18.485	35.149	45	

Risico's:

De financiële risico's zijn beperkt door het lage ingebrachte kapitaal.

Gebiedsonderneming Laarberg CV

Doelstelling en belang

Gebiedsonderneming Laarberg C.V. is een commanditaire vennootschap, waarvan Gebiedsonderneming Laarberg B.V. de beherend vennoot is. Gebiedsonderneming Laarberg heeft als doel het ontwikkelen en exploiteren van Regionaal Bedrijventerrein Laarberg. Het ondernemingsvermogen is ingebracht door beide commanditaire vennoten, de gemeenten Oost Gelre en Berkelland, en hebben beide een belang van € 1 in dit vermogen.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Vergadering van Vennoten; Wethouder G. Teselink.

Deelnemers

De gemeenten Oost Gelre en Berkelland hebben als commanditaire vennoten ieder 48% zeggenschap. Gebiedsonderneming Laarberg B.V. heeft als bestuurder 4% zeggenschap.

Programma:

Gebiedsonderneming Laarberg draagt bij aan het programma 'Werken en ondernemen in een sterke regio'.

Ontwikkelingen:

De grondverkoop is mede afhankelijk van economische omstandigheden. Het is onzeker in hoeverre de huidige coronacrisis effect heeft op de vestiging van nieuwe bedrijvigheid. De bestaande capaciteit is nagenoeg geheel uitgegeven. Een nieuw bestemmingsplan voor circa 15 ha is in voorbereiding. Vooruitlopend daarop worden ruimtelijke procedures gevolgd aan de hand

van concrete bouwplannen. Voor uitbreiding van bedrijventerreinen geldt het Regionale Programma Werklocaties als provinciaal kader.
(bedragen * € 1000)

Jaar	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen	Resultaat	Dividend
2018	2	24.058.242		
2019	2	24.738.422		

Coöperatie De Marke u.a.

Doelstelling en belang

De Marke is een uniek bedrijf dat zich richt op de alle facetten van kringlooplandbouw (technisch, economisch, milieukundig). Het bedrijf is gefinancierd door de uitgifte van certificaten.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Ledenvergadering; Wethouder M. van der Neut.

Stichtingen en verenigingen

Samenwerkingsverband P10

Doelstelling en belang

De P10 is het netwerk van grote plattelandsgemeenten. De 22 grootste plattelandsgemeenten van Nederland hebben veelal dezelfde ambities en uitdagingen waarvoor zij zich dagelijks inzetten, zoals de leefbaarheid en vitaliteit op peil houden. In P10-verband brengen wij deze onder de aandacht van de landelijke en Europese politiek.

Zeggenschap/vertegenwoordiging:

Wethouder M. van der Neut zit in het Algemeen Bestuur van de P-10. Burgemeester J. van Oostrum is plaatsvervangend lid.

Deelnemers

De 22 grootste plattelandsgemeenten van Nederland.

Programma

De P10 levert een bijdrage aan meerdere programma's.

Ontwikkelingen

De Strategische Visie 2019—2023 is vastgesteld, daarnaast is een Uitvoeringsagenda opgesteld. Deze is dynamisch.

Naar aanleiding van een onderzoek naar leefbaarheidsinitiatieven op het platteland is er een Vijfpuntenplan opgesteld. Geïnspireerd door de uitkomsten van het onderzoek en de slagkracht van onze inwoners maakten we een kompas voor de toekomst op vijf punten.

1. Participatiesamenleving: benutten en enthousiasmeren.
2. Kennis: vergaren en delen.
3. Omgevingswet: ontwikkelen en leren.
4. Belangrijke opgaven: stimuleren en belonen.
5. Instituten: de totale omgeving meenemen.

Dit vijfpuntenplan wordt nader uitgewerkt.

Financieel:

De jaarlijkse bijdrage bedraagt € 7.500.

Risico's

De financiële risico's zijn beperkt.

Stichting Hambroek

Doelstelling en belang

De stichting is in 1992 opgericht om te zorgen voor de inrichting van het gebied na afloop van de

zandwinning tot een natuur- en recreatiegebied. Zij beheert het geld dat voor dit doel bij elkaar is gebracht.

Zeggenschap/vertegenwoordiging

De gemeente heeft zitting in het bestuur met 2 bestuursleden: de voorzitter (wethouder M. van Haaren) en de penningmeester/secretaris (M. Mellink).

Programma

Werken en ondernemen in een sterke regio

Ontwikkelingen:

Er wordt nav de voorgenomen inrichting van het gebied en de geplande recreatieve- en natuurontwikkelingen door Leisurelands toegewerkt naar het opheffen van de stichting.

Financieel:

Er wordt geen financiële bijdrage betaald.

Risico's

Geen

Overige verbonden partijen

Euregio

Doelstelling en belang

De Euregio heeft als doel onze euregionale metropoolregio tot een samenhangend en samenwerkend verzorgingsgebied ontwikkelen dat door haar inwoners ook als zodanig wordt ervaren. Website www.euregio.nl

Zeggenschap/vertegenwoordiging

Algemeen bestuur: burgemeester J. van Oostrum, wethouder G. Teselink

EUREGIO-Raad: burgemeester J. van Oostrum

Commissie Mozer: burgemeester J. van Oostrum

Commissie Economie en Arbeidsmarkt: wethouder G. Teselink

Deelnemers

In Nedersaksen omvat het EUREGIO-gebied de Landkreis Grafschaft Bentheim, de Landkreis Osnabrück, de Stadt Osnabrück en de gemeenten Emsbüren, Salzbergen en Spelle (Landkreis Emsland). In Noordrijn-Westfalen horen de Stadt Münster en alle Kreise van het Münsterland (Borken, Coesfeld, Steinfurt, Kreis Warendorf) bij de EUREGIO.

In Nederland maken de Regio Achterhoek (Gelderland) en de Regio Twente, de gemeenten Ommen en Hardenberg (Overijssel) en de gemeente Coevorden (Drenthe) deel uit van het EUREGIO-gebied.

De EUREGIO telt 129 lidgemeenten – 104 aan Duitse en 25 aan Nederlandse zijde.

Ontwikkelingen

De visie 2030 wordt geactualiseerd. De eerste fase is afgerond. De volgende fase is in voorbereiding.

De voorbereidingen voor de financieringsperiode van INTERREG VI (subsidieprogramma dat is gericht op de ontwikkeling van deze grensregio) zijn momenteel op Europees en nationaal niveau aan de gang en er lijkt overeenstemming te bestaan over de voortzetting van het programma.

INTERREG V loopt tot 30-06-2022,

Financieel

De bijdrage bedraagt € 0,29 per inwoner (ca. € 13.000)

Risico's

De financiële risico's zijn beperkt.

Financiering

Financiering

'Geld lenen kost geld!'

Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op het treasurybeleid en de wijze waarop dit in de begroting is opgenomen. De financieringsparagraaf geeft daarnaast inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de wijze waarop de rente aan grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend.

Het gemeentelijke treasurybeleid is opgenomen in de financiële verordening 2020 en het treasurystatuut 2018.

Ontwikkelingen

Verwachte renteontwikkeling

Verwachtingen uitspreken over de renteontwikkeling waarin een 2e coronagolf op de loer ligt is gevaarlijk. De groeiverwachtingen zijn laag. Dit is een voedingsbodem voor een lage rente. De Europese Centrale Bank (ECB) blijft een ruim monetair beleid voeren. Zowel de interbancaire als lange rentetarieven blijven laag volgens de prognose. In de tabel hieronder een gemiddelde verwachting van een aantal systeembanken. (bron: Thesor Marktperspectief aug. 2020)

Ontwikkeling	3 maands euribor	10 jaars rente
huidige situatie	-0.48%	-0,17%
verwachting markt over 1 jaar	-0,50%	-0,09%

Verwachte liquiditeitsontwikkeling

In de liquiditeitsplanning is een daling van ongeveer 17 miljoen te zien over 2021 (zie hieronder). Dit is een forse daling die vooral wordt veroorzaakt door uitgaven op geplande investeringen. In de praktijk zien we vaak dat de daadwerkelijke lasten verder in de tijd komen te liggen. Gezien de verwachte renteontwikkeling (constant laag) gaan we de daling van de liquiditeitspositie zoveel mogelijk met kort geld financieren. Indien de kasgeldlimiet te vaak wordt overschreden zullen we ook financiering zoeken op de kapitaalmarkt. Gezien de financieringsbehoefte is de verwachting dat we in 2021 hier gebruik van maken. Ook deze tarieven blijven volgens de verwachting gunstig in 2021. Dus zo veel mogelijk opvangen met korte financiering en anders lang. Bij de huidige rentestanden en verwachting levert dit extra rentebaten op en blijven we binnen de renterisiconorm

Risicobeheer

In het treasurystatuut staat dat de financieringsfunctie dient tot het beschermen tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's, liquiditeitsrisico's en valutarisico's. Hierna wordt aangegeven in welke mate deze risico's zich voordoen en op welke wijze deze risico's worden beheerst.

Rente risico

Voor het renterisicobeheer worden de normen gehanteerd conform de Wet FIDO. Het gaat hierbij om de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De kasgeldlimiet en de renterisiconorm hebben allebei als doel de leningenportefeuille te behoeden voor een onverantwoord grote gevoeligheid voor rente fluctuaties.

Met de kasgeldlimiet wordt een beperking opgelegd aan de omvang van de netto vlottende schuld. Deze bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het begrotingsjaar. Voor

2021 is dat: 9,9 miljoen euro (123 miljoen x 8,5%). Gezien de zeer lage en soms zelf negatieve rente op kortlopend geld wordt bij de financiering zo veel mogelijk gebruik gemaakt van de ruimte onder de kasgeldlimiet.

De renterisiconorm bepaalt het maximum aan leningen met een rente typische looptijd van één jaar of langer die geherfinancierd moeten worden of waarvan de rente herzien moet worden. Deze bedraagt 20% van het begrotingstotaal bij aanvang van het begrotingsjaar. De ontwikkeling van de renterisiconorm is in onderstaand overzicht weergegeven.

Stap	Variabelen Renterisiconorm	2021	2022	2023	2024
1	Renteherzieningen				
2	Aflossingen	3.747	3.747	3.747	3.747
3	Renterisico (1+2)	3.747	3.747	3.747	3.747
4	Renterisiconorm	24.600	24.600	24.600	24.600
5 = 4>3	Ruimte onder risiconorm	20.853	20.853	20.853	20.853
5a= 4<3)	Overschrijding renterisiconorm				
Renterisiconorm					
4a	Begrotingstotaal	123.000	123.000	123.000	123.000
4b	Percentage regeling	20	20	20	20
4=(4ax4b/100)	Renterisiconorm	24.600	24.600	24.600	24.600

De ruimte onder de risiconorm is ruim voldoende.

Koersrisico's

Koersrisico's worden gelopen op deelneming door daling van de waarde van de aandelen. Ultimo 2020 bezat de gemeente aandelen in de volgende partijen:

Twence, AGEM. BNG Bank, Alliander, de Laarberg

De koersrisico's op deze deelnemingen worden laag ingeschat.

Kredietrisico's

Kredietrisico's worden gelopen bij het uitzetten van overtollige middelen en het verstrekken van leningen en garantstellingen. Kredietrisico's worden beperkt door de eisen die de Wet financiering decentrale overheden (Wet FIDO) stelt en door de specifieke eisen die de gemeente stelt aan de partij waaraan middelen worden verstrekt.

Eventuele tijdelijke overtollige kasmiddelen zullen worden uitgezet conform de wettelijke kaders voor het schatkistbankieren.

Hieronder een overzicht van de verwachting van de verstrekte leningen in 2021.

Overzicht verstrekte leningen (bedrag x € 1.000)	Verwachte stand per 1-1-2021	Verwachte stand per 31-12-2021
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen	72	72
Kapitaalverstrekkingen aan overige verbonden partijen	5.539	5.000
Leningen aan deelnemingen	20.000	20.012
Leningen aan overige verbonden partijen	8.082	8.500
Overige langlopende leningen	7.436	6.664
Leningen aan openbare lichamen	4.204	3.180
Totaal	45.333	43.416

Liquiditeitsrisico's

De gemeente beperkt haar interne liquiditeitsrisico's door haar treasuryactiviteiten te baseren op de liquiditeitsplanning

Valutarisico's

Valutarisico's worden in de gemeente uitgesloten door uitsluitend leningen te verstrekken, aan te gaan of te garanderen in euro's.

Rentelasten en baten

Rentelasten

De rentelasten in de begroting zijn gebaseerd op de langlopende leningen en geraamde financieringsbehoefte. De financieringsbehoefte wordt bepaald door de ontwikkeling van de reguliere exploitatie, het investeringsplan en de mutaties op de grondexploitatie.

In de begroting is een bedrag opgenomen van € 1.782 voor verwachte rentelasten. Hieronder de verwachte stand van de lening portefeuille begin en eind 2021.

Lening (x € 1.000)	Looptijd	Rente	Saldo 1-1-2021	Aflossing	Saldo 31-12-2021
BNG Bank	30 jaar lineair	4,580	41.207	2.747	38.460
BNG Bank	10 jaar lineair	-0,05	10.000	1.000	9.000
Nieuwe lening	10 jaar lineair	0,000			20.000
Totaal			51.207	3.747	67.460

Rentebaten

De rentebaten betreffen de inkomsten uit:

- personeelshypotheken 95.000
- verstrekte leningen: 775.000

Doorberekende rente/renteresultaat

In de begroting wordt rente doorberekend aan de grondexploitatie en aan taakvelden. Er wordt uitgegaan van totaal financiering. Dit houdt in dat aangetrokken leningen betrekking hebben op alle activiteiten van de gemeente. De wijze waarop er wordt doorberekend is als volgt:

Grondexploitatie

De aan de grondexploitatie doorberekende rente is volgens de voorschriften van het BBV. Het percentage wordt berekend op basis van het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen. Voor 2021 is deze ongeveer 1,5%.

Taakvelden

Aan taakvelden wordt rente toegerekend op basis van een omslagpercentage.

Het begrote omslagpercentage wordt berekend door de totale begrote rentelasten te delen door het begrote saldo van de investering op 1 januari van het begrotingsjaar. Indien de afwijking bij realisatie tussen de werkelijke rentelasten en de voor gecalculeerde toegerekende rentelasten groter is dan 25% moet er gecorrigeerd worden.

Renteresultaat

Het renteresultaat geeft het saldo weer van rentelasten en toegerekende rente aan taakvelden. Het renteresultaat maakt onderdeel uit van de algemene dekkingsmiddelen.

Schema rentetoerekening Begroting 2021	Bedragen
Externe rente korte en lange financiering	1.782.000
Externe rentebaten	-775.000
Totaal door te rekenen externe rente	1.007.000
Rente grondexploitatie	100.000
Rente projectfinanciering	
Saldo door te rekenen externe rente	907.000
Rente eigen vermogen	
Rente voorzieningen	
Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente	907.000
Werkelijk aan taakvelden toegerekend	-1.086.820
Renteresultaat op taakveld Treasury	-179.820

Onderhoud kapitaalgoederen

Onderhoud kapitaalgoederen

'We zorgen goed voor onze kapitaalgoederen'

Inleiding

In deze paragraaf staat hoe we met onze kapitaalgoederen omgaan. Kapitaalgoederen zijn goederen met een meerjarig nut. Denk aan wegen, gebouwen, riolering en openbaar groen. Zoals wettelijk is voorgeschreven worden investeringen met een meerjarig nut afgeschreven. De afschrijvingstermijn die daarbij wordt gebruikt komt overeen met de economische levensduur van de investering. Wij hanteren wel een ondergrens. Investerings met een waarde van minder dan € 20.000 worden niet geactiveerd maar komen direct ten laste van de exploitatie.

Het onderhoud van de kapitaalgoederen wordt zoveel mogelijk in samenhang uitgevoerd in integrale projecten, bijvoorbeeld bij wegen en riolering.

Wij streven naar een verantwoord beheer van onze kapitaalgoederen. In deze paragraaf geven we een indicatie over de staat van onderhoud en welke middelen voor het onderhoud in de begroting zijn opgenomen.

Daarbij gaan wij uit van:

- Een rioolstelsel dat wordt beheerd overeenkomstig het watertakenplan.
- Een kwaliteitsniveau van de wegen volgens scenario 3 overwegend laag.
- Een kwaliteitsniveau voor openbaar groen dat past bij het budget.
- Een gedifferentieerd onderhoudsniveau voor gemeentelijke gebouwen.

Riolering en water

In het watertakenplan 2019 - 2023 is de inrichting en het beheer van de afvalwaterketen (riolering en zuivering) en het watersysteem beschreven. Met het watertakenplan geven wij invulling aan de planverplichting uit de Wet milieubeheer. Met de inhoud van dit plan wordt de basis gelegd voor de zorgplichten van de gemeente en de zorgplichten van het waterschap. Naast onze zorgplichten spelen wij met dit watertakenplan in op het veranderende klimaat, de duurzaamheidsopgaven en technologische ontwikkelingen. Zo kunnen we ook in de toekomst een veilig en goed functionerende afvalwaterketen en watersysteem waarborgen.

Kerncijfers

- 283 kilometer vrijverval riool
- 665 kilometer persleiding
- 88 gemalen en 1760 drukriool units
- 8000 inspectieputten
- 16.000 kolken en 2.3 kilometer lijngoten

Beleid/kaders:

- Watervisie Berkelland 2030 (is samenwerking met het waterschap opgesteld)
- Watertakenplan 2019 – 2023
- Beheerplan riolering

Huidige staat en ontwikkelingen

Binnen taakveld riolering kennen wij alleen onderhoudsniveau goed, anders kunnen er gevolgen voor de volksgezondheid ontstaan.

Met het watertakenplan 2019-2023 is een stap gemaakt in het toepassen van risico gestuurd beheer. Bij risico gestuurd beheer wordt afgestapt van een louter cyclisch beheer. Wij reinigen, inspecteren, renoveren of vervangen dan niet meer alleen omdat het zoveel jaar geleden is gedaan, maar kijken naar de noodzaak.

Uitvoeringsplannen komend jaar

Voor komend jaar is de start van de volgende investeringsprojecten gepland:

rioolvervang: Borculoseweg	1.350.000
rioolvervang: Lochemseweg	477.000
rioolvervang: Ruwenhofstraat	480.000
rioolvervang: Rozenkamp	75.000
Realiseren natuurpark/waterberging Tulpstraat en Anemonenstraat	225.000
Vijvers Ruurlo	205.200
Renovatie rioolgemalen	581.000
Renovatie drukrioolunits	1.500.000
Totaal nieuwe projecten	4.893.200

De eerste 4 projecten worden uitgevoerd in combinatie van de herinrichting van de weg/straat. Het verantwoorde bedrag heeft betrekking op riolering.

Financiën:

In de paragraaf lokale heffingen wordt een totaaloverzicht gegeven van de kosten die worden toegerekend aan riolering. De jaarlijkse lasten voor beheer en onderhoud worden gedekt door tarieven. De tarieven zijn nog niet kostendekkend. Een tekort wordt aangevuld door een onttrekking aan de voorziening voor rioolheffing.

Onderhouden van wegen

De gemeente Berkelland heeft in totaal 770 km verharde wegen met een oppervlakte van 3,9 miljoen m², ofwel bijna 400 hectare. Hiervan ligt 54% buiten de bebouwde kom en 46% binnen de bebouwde kom. Het grootste deel van het areaal bestaat uit asfaltverharding (circa 60%). Daarnaast is er 39 % elementenverharding (tegels, betonstraatstenen, klinkers. etc.) en een klein gedeelte (circa 1%) cementbetonverharding. Onderstaande tabel geeft verder inzicht.

Wegenareaal Berkelland	Verhardings-type	Rijbaanlengte [m]	Oppervlakte [m ²]	Percentage [%]
Binnen bebouwde kom	Elementen	112.162	1.251.805	32
	Asfaltbeton	107.586	550.680	14
	Cementbeton	12	1.769	0
	Totaal	219.760	1.804.254	46
Buiten bebouwde kom	Asfaltbeton	480.687	1.843.970	47
	Elementen	62.474	258.853	7

Cementbeton	7.239	23.690	1
Totaal	550.400	2.126.513	54

De volgende kenmerken zijn van invloed op het onderhoud van het wegenareaal:

- Groot areaal (met name asfalt)wegen gelegen in het buitengebied.
- Intensivering van de agrarische activiteit zorgt voor toename zwaar verkeer.
- Huidige profilering van wegen voldoet niet overal meer aan huidige eisen.
- Veel bomen dicht langs de wegen.
- Binnen de verschillende kernen zijn de wegen voornamelijk uitgevoerd in elementen.
- De gemiddelde leeftijd van het areaal loopt op, vele wegen zijn reeds meermaals onderhouden

Beleid/kaders

- Herijking wegbeheer 2021-2025

Met de raad is afgesproken om voor de onderhoudskwaliteit van de wegen het scenario 'overwegend laag' te hanteren. In deze ambitie is voor grotere delen van het areaal gekozen voor kwaliteitsniveau Laag. De meer doorgaande wegen en de wegen in het centrum worden onderhouden op kwaliteitsniveau Basis. Voor de fietspaden is gekozen voor kwaliteitsniveau Hoog.

Gewenste kwaliteit		Centrum-gebied	Wijkontsluitingswegen	Woon-straten	Industrie-wegen	Erftoegangs-wegen buiten de kom	Overige wegen buiten de kom
Asfalt	Rijbaan	Basis	Basis	Laag	Laag	Basis	Laag
	Fietspaden	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog
	Voetpaden	Basis	Basis	Laag	Laag	Basis	Laag
	Overige	Basis	Basis	Laag	Laag	Basis	Laag
Elementen	Rijbaan	Basis	Basis	Laag	Laag	Basis	Laag
	Fietspaden	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog
	Voetpaden	Basis	Basis	Laag	Laag	Basis	Laag
	Overige	Basis	Basis	Laag	Laag	Basis	Laag

Huidige staat en ontwikkelingen

Op basis van de in 2019 uitgevoerde inspectie is de huidige kwaliteit vergeleken met het vastgestelde kwaliteitsscenario 'overwegend laag'. In onderstaande figuur is dit per deelareaal weergegeven.

Gemeten kwaliteit t.o.v. gewenste kwaliteit		Centrum-gebied	Wijkontsluitingswegen	Woonstraten	Industriewegen	Erftoegangswegen buiten de kom	Overige wegen buiten de kom
Asfalt	Rijbaan	ok	ok	ok	te hoog	te hoog	ok
	Fietspaden	te hoog	te hoog	te hoog	te hoog	te laag	ok
	Voetpaden	n.v.t.	n.v.t.	te hoog	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
	Overige	n.v.t.	te hoog	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Elementen	Rijbaan	ok	te hoog	te hoog	te hoog	te laag	ok
	Fietspaden	n.v.t.	te laag	te laag	n.v.t.	n.v.t.	te hoog
	Voetpaden	ok	ok	te hoog	te hoog	n.v.t.	te hoog
	Overige	te hoog	ok	te hoog	te hoog	n.v.t.	ok

Het grootste gedeelte van het areaal scoort op of hoger dan het afgesproken kwaliteitsniveau. Alleen het kwaliteitsniveau Hoog op de fietspaden wordt op meerdere plaatsen niet bereikt (totaal ca. 75.000 m²) en het areaal elementen rijbanen in de 'Erftoegangswegen buiten de kom' (ca. 2.300 m²) scoort te laag. Deze arealen zullen in de komende periode aandacht behoeven. Elke 2 jaar worden alle wegen binnen de gemeente conform de CROW-systematiek geïnspecteerd. Op basis daarvan worden jaarlijks onderhoudsplanningen gemaakt en uitgevoerd. Daarnaast wordt er elke 5 jaar een herijking uitgevoerd om te toetsen welk budget er jaarlijks nodig is om de vastgestelde onderhoudskwaliteit te kunnen handhaven.

Uitvoeringsplannen komend jaar

Voor komend jaar is de start van de volgende investeringsprojecten gepland:

herinrichting: Borculoseweg	1.000.000
herinrichting: Lochemseweg	318.000
herinrichting: Ruwenhofstraat	300.000
herinrichting: Rozenkamp	45.000
verkeersluw herinrichten: Burg. Bloemersstraat	250.000
herinrichting: Huenderstraat	65.000
brug Burg. Bloemersstraat	450.000
Vervanging brug over Bolksbeek /Esweg	450.000
Totaal nieuwe projecten	2.878.000

De eerste 4 projecten worden uitgevoerd in combinatie van de herinrichting van de weg/straat. Het verantwoorde bedrag heeft betrekking op wegen.

Financiën

Op basis van de in 2020 uitgevoerde herijking is in theorie jaarlijks voor onderhoud een bedrag nodig van € 1,92 miljoen om het kwaliteitsscenario 'overwegend laag' te handhaven.

Voor de verhoging van de kwaliteit van wegen in het buitengebied is vanuit het collegeprogramma 2018 - 2022 eenmalig € 2 miljoen beschikbaar gesteld. Tevens is via de perspectiefnota 2021 de raad voorgesteld om in 2021 € 750.000 beschikbaar te stellen uit het egalisatiefonds wegen. Via dezelfde perspectiefnota is de raad voorgesteld om met ingang van 2021 een structurele bezuiniging van 10% (€ 130.000) op het uitvoeren van onderhoud aan wegen. Het voor de komende jaren beschikbare budget voor het uitvoeren van onderhoud aan wegen ziet er dan als volgt uit:

Budget onderhoud wegen	2020	2021	2022	2023
Begroting	€ 1.234.500	€ 1.234.500	€ 1.234.500	€ 1.234.500
Toevoeging uit reserve onderhoud wegen	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000
Impulsbudget (€ 2 miljoen in 3 jaar)	€ 666.667	€ 666.667	€ 666.667	
Bezuiniging vanaf 2021 (10%)		-€ 130.000	-€ 130.000	-€ 130.000
Beschikbaar budget	€ 2.151.167	€ 2.021.167	€ 2.021.167	€ 1.354.500

Het structureel beschikbare budget binnen de exploitatiebegroting voor het uitvoeren van onderhoud aan wegen is nu al te laag om het door de gemeenteraad vastgestelde niveau 'overwegend laag' te kunnen bestendigen. Een bezuiniging van 10% op het onderhoudsbudget voor wegen zal uiteindelijk leiden tot een verlaging van de gemiddelde onderhoudskwaliteit. De verwachting is echter dat deze besparing de komende 3 jaar niet zal leiden tot kwaliteitsniveaus die zich buiten de bandbreedte van het huidige scenario (overwegend laag) bevinden, doordat we de komende jaren de kwaliteitsimpuls voor wegen en paden in het buitengebied (€ 2.000.000) vanuit Samen Investeren in Berkelland gaan inzetten. We blijven uitgaan van het kwaliteitsniveau 'overwegend laag'. Bij een lager kwaliteitsniveau zullen we naar een onderhoudsniveau afzakken waarbij er sprake is van kapitaalsvernietiging en zullen we op termijn komen te staan voor hoge kosten/investeringen. Over een paar jaar zullen we het jaarlijkse onderhoudsbudget wel weer moeten verhogen om op het niveau 'overwegend laag' te kunnen blijven. We monitoren het kwaliteitsverloop door elke 2 jaar alle wegen te inspecteren op de aanwezigheid van schade. De volgende herijking van het benodigde onderhoudsbudget zal plaatsvinden in 2025.

Groen en speelvoorzieningen

Berkelland heeft 163 hectare groen in de bebouwde kommen. Hiervan is ongeveer 50 hectare gazon, 55 hectare ruw/bloemrijk gras, 32 hectare bosplantsoen en 16 hectare heesters, hagen en vaste planten, 10 hectare overig.

Gemeente Berkelland is eigenaar van 16.000 bomen in de bebouwde kom. Daarnaast zijn er 75.000 bomen buiten de bebouwde kom.

Er zijn 454 speeltoestellen inclusief doeltjes en dergelijke in Berkelland in de openbare ruimte. Dit is verdeeld over 104 speelplekken. Relatief veel toestellen zijn oud (ouder dan 15 jaar).

Uit de analyse die vanuit wijk- en kerngericht werken is gemaakt (2019), blijkt dat inwoners de groenvoorzieningen waarderen met een rapportcijfer van gemiddeld 6,8 en de speelvoorzieningen gemiddeld 6,3.

Voor de analyse is de gemeente opgedeeld in 39 wijken. Een kleine kern is 1 wijk, een grote kern is opgedeeld in meerdere wijken.

De wijk die voor groen het laagste cijfer gaf betrof een 6,2 voor groen, voor spelen is dit een 5,0. 13 van de 39 wijken geven de speelvoorzieningen een cijfer onder de 6,0.

Beleid/kaders

- Groenbeleid 2009.
- Speelruimtebeleid 2009.
- Collegeprogramma 2018-2022 'Samen investeren in Berkelland'.

Huidige staat en ontwikkelingen

De staat van het onderhoud is wisselend: over het algemeen is de staat van het groen redelijk tot goed, maar er zijn ook diverse locaties die verouderd zijn. Dit gaat zowel om groen- als speelvoorzieningen. De budgetten voor het onderhoud zijn echter beperkt. Er worden plannen gemaakt om met een aantal wijzigingen toch het groen binnen de beschikbare budgetten te kunnen onderhouden. Hiervoor zijn wel aanpassingen nodig in de openbare ruimte, waarvoor een deel van het budget vanuit 'Investeren in Berkelland' zal worden ingezet.

Het Groenbeleid en het Speelruimtebeleid zijn beide meer dan 10 jaar oud en zijn aan vernieuwing toe. De bedoeling is om het nieuwe beleid in samenspraak met inwoners vorm te geven. Daarbij gebruiken we de uitgangspunten in het collegeprogramma 2018-2022. Dit zijn:

- Inwoners krijgen meer ruimte om zelf initiatieven te nemen. Ook kijken we naar de signalen vanuit de samenleving om prioriteiten te stellen.
- Meer ecologisch groenbeheer ten behoeve van een grotere biodiversiteit. Waar mogelijk kleurrijke zaadmengsels inzaaien.
- Groene en blauwe parels realiseren, dit zijn aantrekkelijke plekken in de kernen.
- We willen de kwaliteit van het groenonderhoud verbeteren.
- Het groen moet duurzaam, schoon en kleurrijk zijn.
- Het groen moet meer uitnodigen om te bewegen, voor jong en oud.

Financiën

Het structurele budget voor onderhoud bedraagt € 672.000 (exclusief. loonkosten en kapitaallasten).

Daarnaast is er voor de verbetering van de kwaliteit van het groen(onderhoud) € 1,5 miljoen

beschikbaar gesteld voor de periode van 4 jaar in het collegeprogramma. Voor 2021 betekent dit een extra budget van € 375.000.

Onderhoud gebouwen

Het onderhoud aan gebouwen wordt uitgevoerd op basis van het meerjarenonderhoudsplan. Het onderhoudsplan heeft betrekking op de volgende gebouwen:

Gebouw	Aantal
Gebouwen op begraafplaatsen	4
Kerktoeren	6
Brandweerkazernes	3
Verzamelgebouw Borculo (politie/brandweer/GGD)	1
Gymzalen	5
Muziekkoepeel	1
Bibliotheek	1
Woonwagenstandplaats	1
Museum	3
Molens	2
Parkeergarage	1
Sporthallen (inclusief Oranjelaan Neede)	3
Woningen	2
Gemeentewerven	2

Gebouw	Aantal
Leegstaande panden	6
Bakspieker Neede	1
Gemeentehuis	1

Beleid

In 2020 heeft er een inspectie plaatsgevonden van de gemeentelijk gebouwen. Hierbij is de actuele onderhoudsstaat van de gebouwen vastgelegd. Voor het onderhoud onderscheiden we de volgende onderhoudsniveaus:

Niveau 1	Uitstekend	Nieuwbouwkwaliteit en/of met nieuwbouw vergelijkbare kwaliteit.
Niveau 2	Goed	Nieuwbouwkwaliteit met de eerste tekenen van feitelijke veroudering.
Niveau 3	Redelijk	Het verouderingsproces is over vrijwel de gehele linie duidelijk op gang gekomen.
Niveau 4	Matig	Het verouderingsproces heeft het bouwdeel duidelijk in zijn greep.
Niveau 5	Slecht	Het verouderingsproces is min of meer onomkeerbaar geworden.
Niveau 6	Zeer slecht	Een zodanig slechte toestand dat dit niet meer te classificeren valt onder conditie 5.

Om een goed en veilig gebouw te kunnen bieden is ervoor gekozen om de gemeentelijke gebouwen in onderhoudsniveau 3 te houden/krijgen. Uitzondering hierop is het gemeentehuis en de gemeentewerf. Hiervoor is onderhoudsniveau 2 aangehouden.

Uitvoeringsplannen 2021

Op basis van het meerjarenonderhoudsplan wordt het uitvoeringsplan voor groot onderhoud in 2021 opgesteld en uitgevoerd. Daarnaast wordt ook het dagelijks/regulier onderhoud aan de gebouwen uitgevoerd.

Financiën

In de begroting is jaarlijks € 412.000 gereserveerd om het groot onderhoud dat uit de meerjarenonderhoudsplanning volgt uit te voeren. Voor het dagelijks onderhoud is er per gebouwsoort een budget beschikbaar.

Reserves

Wat speelt er?

Bij de nota Reserves en Voorzieningen 2019 zijn de reserves herschikt. Daarbij zijn nog 9 reserves in stand gebleven, waarvan 8 bestemmingsreserves. De bestemmingsreserves zijn ingesteld om toekomstige lasten te kunnen dekken. De reserves zijn een spaarpot voor uitgaven die we verwachten dit betekent niet dat er concrete plannen zijn. Als er een concreet plan is hevelen we het benodigde bedrag over van de bestemmingsreserve naar de reserve Bestuurlijke claims. De werkelijke kosten worden vervolgens gedekt uit de reserve Bestuurlijke claims. Hierna is per reserve nog eens aangegeven voor welk doel ze zijn ingesteld.

Overzicht reserves

Bedragen x € 1.000	Stand 1-1-2020	Mutaties 2020	Verwacht Saldo 1-1-2021	Toevoeging	Onttrekking	Verwacht saldo 31-12-2021
Algemene reserve	22.458	-101	22.357	990	0	23.347
Bestuurlijke claims	40.441	-13.505	26.936	0	9.606	17.330
Egalisatiereserve afval	2.541	-1.209	1.332	0	57	1.275
Egalisatiereserve investeringen	7.818	-113	7.705	0	201	7.504
Algemene reserve bouwgrond-exploitatie	4.012	58	4.070	0	0	4.070
Onderhoud wegen	1.009	0	1.009	0	0	1.009
Onderwijshuisvesting	7.000	-10	6.990	66	0	7.056
Herstructurering	4.000	0	4.000	0	0	4.000
Nadelen decentralisaties	5.368	-1.706	3.662	0	882	2.780
Totaal	94.647	-16.586	78.061	1.056	10.746	68.371

Algemene reserve

Algemene reserve	
Doel	Buffer voor het opvangen van nadelen
Plafond	Niet van toepassing
Vulling	Resultaatbestemming
Stand 1 januari	22.357.000
Toevoegingen	990.203
Resultaat begroting	990.203
Onttrekkingen	0
Stand 31 december	23.347.203

Bestuurlijke claims

Bestuurlijke claims	
Doel	Het dekken van projecten waarover een bestuurlijk besluit is genomen.
Plafond	Niet van toepassing
Vulling	Uitname uit andere reserves voor projecten
Stand 1 januari	26.936.000
Toevoegingen	0
Onttrekkingen	9.606.000
Dekking incidentele lasten ICT	235.000
Aankoop Maalderij Rietmolen	125.000
Omgevingswet	200.000
Afwikkeling accommodatie Eibers	89.000
Sloop Hema	9.000
Leef! Borculo	80.000
Busplein Neede	8.000
Sloop Huenderstraat-Prins Bernhardstraat	710.000
Afwaardering-herinrichting Steinkampweg	19.000
Vorbereiding herinrichting N18	5.000
Transformatie Oudestraat Neede	198.000
Heerlijk thuis in huis	100.000
Meer bomen	540.000
Bijdrage lokale omroep	30.000
Investerings ombuigingen	300.000
Datalab	50.000
Organisatieontwikkeling	658.000
Transitie woningmarkt	600.000
Energietransitie/duurzaamheid/EUP1	2.025.000
Asbestfonds	250.000
Wijk- en kerngericht werken	625.000
Groen onderhoud en klimaat	375.000
Kwaliteit wegen buitengebied	500.000
Transformatie sociaal domein	875.000
Vitale centra	1.000.000
Stand 31 december	17.330.000

Egalisatiereserve afval

Egalisatiereserve afval	
Doel	Het egaliseren van het tarief voor afvalverwijdering en – verwerking door overschotten en tekorten te verrekenen met deze reserve
Plafond	1.000.000 (op basis van verwachte mutaties, wordt dit niveau eind 2024 bereikt)
Vulling	Resultaatbestemming afval
Stand 1 januari	1.332.000
Toevoegingen	0
Onttrekkingen	57.000
Bijdrage in tarief afval	57.000
Stand 31 december	1.275.000

Egalisatiereserve investeringen

Egalisatiereserve investeringen	
Doel	Het dekken van kapitaallasten van investeringen
Plafond	Niet van toepassing
Vulling	Bijdrage uit andere reserves ter dekking kapitaallasten
Stand 1 januari	7.705.000
Toevoegingen	0
Onttrekkingen	201.000
Dekking kapitaallasten	201.000
Stand 31 december	7.504.000

Egalisatiereserve bouwgrondexploitaties

Algemene reserve bouwgrondexploitatie	
Doel	Het opvangen van verliezen van de bouwgrondexploitatie
Plafond	Niet van toepassing
Vulling	Resultaatbestemming bouwgrondexploitaties
Stand 1 januari	4.070.000
Toevoegingen	0
Onttrekkingen	0
Stand 31 december	4.070.000

Onderwijshuisvesting

Onderwijshuisvesting		
Doel	Het realiseren van investeringen in onderhoud van scholen en het afboeken van boekwaarden in combinatie met sloopkosten van schoolgebouwen	
Plafond		7.000.000
Vulling	Resultaatbestemming	
Stand 1 januari		6.990.000
Toevoegingen		66.000
Vrijvallende kapitaallasten		66.000
Onttrekkingen		0
Stand 31 december		7.056.000

Wegen

Onderhoud wegen		
Doel	Het onderhoud van wegen als aanvulling op het budget in de begroting	
Plafond		1.000.000
Vulling	Resultaatbestemming	
Stand 1 januari		1.009.000
Toevoegingen		0
Onttrekkingen		0
Stand 31 december		1.009.000

Herstructurering

Herstructurering		
Doel	Dekken van kosten die voortkomen uit herstructurering van ((bouw)grond)locaties daar waar woningbouw niet meer mogelijk of gewenst is	
Plafond		4.000.000
Vulling	Resultaat bestemming	
Stand 1 januari		4.000.000
Toevoegingen		0
Onttrekkingen		0
Stand 31 december		4.000.000

Nadelen decentralisaties

Nadelen decentralisaties	
Doel	Het opvangen van nadelen van de decentralisaties
Plafond	Niet van toepassing
Vulling	Resultaat bestemming
Stand 1 januari	3.662.000
Toevoegingen	0
Onttrekkingen	882.000
Dekking tekort	791.000
Combinatiefunctionarissen	61.000
Dekking tekort 2021	30.000
Stand 31 december	2.780.000

Meerjarenoverzicht reserves

Bedragen x € 1.000	Saldo 31-12- 2019	Muta- ties 2020	Verw. saldo 31-12- 2020	Muta- ties 2021	Verw. saldo 31-12- 2021	Muta- ties 2022	Verw. saldo 31-12- 2022	Muta- ties 2023	Verw. saldo 31-12- 2023	Muta- ties 2024	Verw. saldo 31-12- 2024
Algemene reserve	22.458	-101	22.357	990	23.347	840	24.187	1.214	25.401	2.045	27.446
Bestuurlijke claims	40.441	-13.505	26.936	-9.605	17.331	-11.857	5.474	-1.272	4.202	-1.242	2.960
Egalisatie-reserve Afval	2.541	-1.209	1.332	-57	1.275	-57	1.218	-96	1.122	-96	1.026
Egalisatiere-serve investeringen	7.818	-113	7.705	-201	7.504	-201	7.303	-201	7.102	-201	6.901
Algemene reserve bouwgrond-exploitatie	4.012	58	4.070	0	4.070	0	4.070	0	4.070	0	4.070
Onderhoud wegen	1.009	0	1.009	0	1.009	0	1.009	0	1.009	0	1.009
Onderwijs-huisvesting	7.000	-10	6.990	66	7.056	-1.378	5.678	-4.249	1.429	66	1.495
Herstructure-ring	4.000	0	4.000	0	4.000	0	4.000	0	4.000	0	4.000
Nadelen decentralisa-ties	5.368	-1.706	3.662	-882	2.780	-64	2.716	-63	2.653	-63	2.590
Totaal	94.647	-16.586	78.061	-9.689	68.372	-12.717	55.655	-4.667	50.988	509	51.497

Voorzieningen

Bedragen x € 1.000	31- dec-19	Mu- taties	31- dec-20	Mu- taties	31- dec-21	Mu- taties	31- dec-22	Mu- taties	31- dec-23	Mu- taties	31- dec-24
Groot onderhoud en vervanging riolering	5.860	-486	5.374	-306	5.068	-234	4.834	-118	4.716	-226	4.490
Overige voorzieningen	5.860	-486	5.374	-306	5.068	-234	4.834	-118	4.716	-226	4.490
Voorz. Pensioenen wethouders	4.865		4.865		4.865		4.865		4.865		4.865
Wachtgeldregeling wethouders	216		216		216		216		216		216
Voorz. Spaarverlof	29		29		29		29		29		29
Afwikkeling muziekschool de Triangel	66		66		66		66		66		66
Personele lasten GBT	20		20		20		20		20		20
Personeelsvoorzieningen	5.197	0	5.197	0	5.197	0	5.197	0	5.197	0	5.197
Totaal	11.057	-486	10.571	-306	10.265	-234	10.031	-118	9.913	-226	9.687

FINANCIËLE BEGROTING

Baten en lasten 2021 per programma

Bedragen x €1.000 Exploitatie	2021	2022	2023	2024
010 Plezierig wonen				
Lasten	-4.008	-7.233	-3.308	-3.308
Baten	1.874	1.896	1.919	1.941
Onttrekkingen	913	4.138	213	213
Totaal 010 Plezierig wonen	-1.222	-1.200	-1.177	-1.155
020 Fijn leven				
Lasten	-23.758	-23.759	-22.512	-22.512
Baten	12.287	12.352	12.325	12.325
Onttrekkingen	1.830	1.830	369	369
Stortingen	-66	-66	-66	-66
Totaal 020 Fijn leven	-9.707	-9.643	-9.884	-9.884
030 Vitaal platteland				
Lasten	-1.017	-477	-227	-197
Baten	0	0	0	0
Onttrekkingen	790	250	0	0
Totaal 030 Vitaal platteland	-227	-227	-227	-197
040 Zorg voor wie dat nodig heeft				
Lasten	-28.320	-27.332	-26.457	-26.457
Baten	447	447	447	447
Onttrekkingen	1.696	939	63	63
Totaal 040 Zorg voor wie dat nodig heeft	-26.177	-25.946	-25.947	-25.947
050 Werken en ondernemen in een sterke regio				
Lasten	-27.165	-27.109	-25.971	-25.959
Baten	11.692	11.651	11.651	11.651
Onttrekkingen	1.668	1.668	668	668
Totaal 050 Werken en ondernemen in een sterke regio	-13.805	-13.791	-13.653	-13.641
060 Actief met duurzaamheid en energie				
Lasten	-2.321	-2.176	-197	-197
Onttrekkingen	2.025	1.929	0	0
Totaal 060 Actief met duurzaamheid en energie	-296	-247	-197	-197
070 Sport is meer!				
Lasten	-2.616	-2.846	-2.820	-2.530
Baten	214	214	214	214
Onttrekkingen	150	89	89	89
Totaal 070 Sport is	-2.252	-2.543	-2.517	-2.227

Bedragen x €1.000 Exploitatie	2021	2022	2023	2024
meer!				
080 Cultuur is van iedereen				
Lasten	-1.792	-1.792	-1.536	-1.506
Baten	33	33	33	33
Onttrekkingen	30	30	30	0
Totaal 080 Cultuur is van iedereen	-1.729	-1.729	-1.473	-1.473
090 Samen veilig				
Lasten	-2.892	-2.892	-2.877	-2.877
110 Financiën				
Lasten	-28.572	-28.726	-28.284	-28.264
Baten	86.427	86.475	87.249	87.706
Onttrekkingen	1.444	1.308	201	201
Stortingen	0	0	0	0
Totaal 110 Financiën	59.299	59.057	59.166	59.643
120 Aan de slag met de Omgevingswet				
Lasten	-200	0	0	0
Onttrekkingen	200	0	0	0
Totaal 120 Aan de slag met de Omgevingswet	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	990	839	1.214	2.045

Saldi per programma 2016-2024

Bedragen x €1.000 Exploitatie	2016	2017	2018	2019	Begroting na Berap	2021	2022	2023	2024
010 Plezierig wonen									
Lasten	-405	-2.708	-3.015	-3.601	-3.703	-4.008	-7.233	-3.308	-3.308
Baten	789	2.634	1.797	2.933	1.905	1.874	1.896	1.919	1.941
Onttrekkingen	0	0	0	0	0	913	4.138	213	213
Totaal 010 Plezierig wonen	384	-74	-1.219	-667	-1.798	-1.222	-1.200	-1.177	-1.155
020 Fijn leven									
Lasten	-19.932	-21.025	-21.046	-19.825	-22.232	-23.758	-23.759	-22.512	-22.512
Baten	11.096	11.453	11.527	13.410	10.507	12.287	12.352	12.325	12.325
Onttrekkingen	0	0	0	0	0	1.830	1.830	369	369
Stortingen	0	0	0	0	0	-66	-66	-66	-66
Totaal 020 Fijn leven	-8.836	-9.572	-9.519	-6.415	-11.726	-9.707	-9.643	-9.884	-9.884
030 Vitaal platteland									
Lasten	-148	-383	-468	-495	-2.787	-1.017	-477	-227	-197
Baten	31	25	0	183	1.142	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0	0	790	250	0	0
Totaal 030 Vitaal platteland	-117	-358	-468	-311	-1.645	-227	-227	-227	-197
040 Zorg voor wie dat nodig heeft									
Lasten	-22.832	-25.127	-26.626	-28.794	-30.371	-28.320	-27.332	-26.457	-26.457
Baten	82	788	818	602	497	447	447	447	447
Onttrekkingen	0	0	0	0	0	1.696	939	63	63
Totaal 040 Zorg voor wie dat nodig heeft	-22.750	-24.339	-25.809	-28.192	-29.874	-26.177	-25.946	-25.947	-25.947
050 Werken en ondernemen in een sterke regio									
Lasten	-20.760	-24.848	-24.738	-25.759	-35.130	-27.165	-27.109	-25.971	-25.959
Baten	8.439	10.522	11.122	10.663	18.221	11.692	11.651	11.651	11.651
Onttrekkingen	0	0	0	0	0	1.668	1.668	668	668
Totaal 050 Werken en ondernemen in een sterke regio	-12.322	-14.326	-13.616	-15.095	-16.909	-13.805	-13.791	-13.653	-13.641
060 Actief met duurzaamheid en energie									
Lasten	-23	-382	-523	-782	-2.368	-2.321	-2.176	-197	-197
Baten	0	16	10	16	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0	0	2.025	1.929	0	0
Totaal 060 Actief met	-23	-367	-513	-766	-2.368	-296	-247	-197	-197

Bedragen x €1.000 Exploitatie	2016	2017	2018	2019	Begroting na Berap	2021	2022	2023	2024
duurzaamheid en energie									
070 Sport is meer!									
Lasten	-2.404	-2.562	-2.943	-2.633	-3.134	-2.616	-2.846	-2.820	-2.530
Baten	262	253	495	273	268	214	214	214	214
Onttrekkingen	0	0	0	0	0	150	89	89	89
Totaal 070 Sport is meer!	-2.143	-2.310	-2.448	-2.360	-2.866	-2.252	-2.543	-2.517	-2.227
080 Cultuur is van iedereen									
Lasten	-1.720	-1.823	-1.788	-1.979	-2.158	-1.792	-1.792	-1.536	-1.506
Baten	126	86	80	189	5	33	33	33	33
Onttrekkingen	0	0	0	0	0	30	30	30	0
Totaal 080 Cultuur is van iedereen	-1.594	-1.737	-1.708	-1.790	-2.153	-1.729	-1.729	-1.473	-1.473
090 Samen veilig									
Lasten	-1.443	-2.075	-2.194	-2.796	-2.901	-2.892	-2.892	-2.877	-2.877
Baten	8	69	15	10	0	0	0	0	0
Totaal 090 Samen veilig	-1.435	-2.006	-2.179	-2.785	-2.901	-2.892	-2.892	-2.877	-2.877
110 Financiën									
Lasten	-24.823	-21.307	-22.519	-23.387	-28.624	-28.572	-28.726	-28.284	-28.264
Baten	79.418	78.879	72.305	82.108	84.582	86.427	86.475	87.249	87.706
Onttrekkingen	59.695	7.863	8.844	46.887	16.823	1.444	1.308	201	201
Stortingen	-61.996	-8.181	-2.789	-40.205	-238	0	0	0	0
Totaal 110 Financiën	52.294	57.254	55.842	65.402	72.544	59.299	59.057	59.166	59.643
120 Aan de slag met de Omgevingswet									
Lasten	0	0	-38	-51	-306	-200	0	0	0
Onttrekkingen	0	0	0	0	0	200	0	0	0
Totaal 120 Aan de slag met de Omgevingswet	0	0	-38	-51	-306	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	3.458	2.166	-1.675	6.969	0	990	839	1.214	2.045

Algemene dekkingsmiddelen

In onderstaand overzicht is een specificatie opgenomen van de algemene dekkingsmiddelen zoals die in het overzicht van baten en lasten zijn verwerkt bij het programma Financiën. In het programma Financiën is ook een bedrag voor onvoorzien opgenomen van € 200.000 en een bedrag voor te betalen vennootschapsbelasting van € 55.000.

Bedragen x €1.000

Exploitatie	2016	2017	2018	2019	Gewijzigde begroting 2020	2021	2022	2023	2024
69110000 Geldleningen en uitzettingen <1 jaar	4	-1	0	23	50	30	30	30	30
69130100 Dividenduitkeringen	952	1.223	1.507	1.742	1.045	1.405	1.355	1.355	1.355
69140000 Geldleningen en uitzettingen => 1 jaar	4.574	-2.072	-4.599	-1.184	-1.221	-527	-1.200	-1.217	-1.236
69210000 Algemene uitkering	39.669	39.483	41.515	58.861	62.054	61.928	61.760	62.227	62.176
69220000 Algemene baten en lasten	623	853	246	329	-1.267	-2.517	-3.033	-2.539	-2.475
69230000 Uitkering deelfonds sociaal domein	24.974	22.353	21.935	7.748	7.383	8.567	9.005	8.804	8.804
69310000 Onroerende zaakbelasting gebruikers	990	1.120	1.086	1.218	1.299	1.324	1.390	1.456	1.522
69320000 Onroerende zaakbelasting eigenaren	6.177	7.118	6.909	7.554	7.514	8.014	8.474	8.935	9.395
69340000 Baatbelasting	3	3	4	3	3	3	3	3	3
69360000 Toeristenbelasting	282	256	286	358	345	345	345	345	345
Gerealiseerd resultaat	78.249	70.337	68.889	76.652	77.205	78.572	78.130	79.398	79.918

Overzicht van incidentele baten en lasten 2021 - 2024 per programma

Bedragen x €1.000 Exploitatie	2021 (I)	2021 (S)	2021	2022 (I)	2022 (S)	2022	2023 (I)	2023 (S)	2023	2024 (II)	2024 (S)	2024
010 Plezierig wonen												
Lasten	-700	-3.308	-4.008	-3.925	-3.308	-7.233	0	-3.308	-3.308	0	-3.308	-3.308
Baten	0	1.874	1.874	0	1.896	1.896	0	1.919	1.919	0	1.941	1.941
Onttrekkingen	700	213	913	3.925	213	4.138	0	213	213	0	213	213
Totaal 010 Plezierig wonen	0	-1.222	-1.222	0	-1.200	-1.200	0	-1.177	-1.177	0	-1.155	-1.155
020 Fijn leven												
Lasten	-1.500	-22.258	-23.758	-1.500	-22.259	-23.759	0	-22.512	-22.512	0	-22.512	-22.512
Baten	0	12.287	12.287	0	12.352	12.352	0	12.325	12.325	0	12.325	12.325
Onttrekkingen	1.500	330	1.830	1.500	330	1.830	0	369	369	0	369	369
Stortingen	0	-66	-66	0	-66	-66	0	-66	-66	0	-66	-66
Totaal 020 Fijn leven	0	-9.707	-9.707	0	-9.643	-9.643	0	-9.884	-9.884	0	-9.884	-9.884
030 Vitaal platteland												
Lasten	-790	-227	-1.017	-250	-227	-477	0	-227	-227	0	-197	-197
Baten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	790	0	790	250	0	250	0	0	0	0	0	0
Totaal 030 Vitaal platteland	0	-227	-227	0	-227	-227	0	-227	-227	0	-197	-197
040 Zorg voor wie dat nodig heeft												
Lasten	-875	-27.445	-28.320	-875	-26.457	-27.332	0	-26.457	-26.457	0	-26.457	-26.457
Baten	0	447	447	0	447	447	0	447	447	0	447	447
Onttrekkingen	1.666	30	1.696	875	64	939	0	63	63	0	63	63
Totaal 040 Zorg voor wie dat nodig heeft	791	-26.968	-26.177	0	-25.946	-25.946	0	-25.947	-25.947	0	-25.947	-25.947
050 Werken en ondernemen in een sterke regio												
Lasten	-1.000	-26.165	-27.165	-1.000	-26.109	-27.109	0	-25.971	-25.971	0	-25.959	-25.959
Baten	0	11.692	11.692	0	11.651	11.651	0	11.651	11.651	0	11.651	11.651
Onttrekkingen	1.000	668	1.668	1.000	668	1.668	0	668	668	0	668	668
Totaal 050 Werken en ondernemen in sterke regio	0	-13.805	-13.805	0	-13.791	-13.791	0	-13.653	-13.653	0	-13.641	-13.641
060 Actief met duurzaamheid en energie												
Lasten	-2.034	-287	-2.321	-1.929	-247	-2.176	0	-197	-197	0	-197	-197
Onttrekkingen	2.025	0	2.025	1.929	0	1.929	0	0	0	0	0	0
Totaal 060 Actief met duurzaamheid en energie	-9	-287	-296	0	-247	-247	0	-197	-197	0	-197	-197

Bedragen x €1.000 Exploitatie	2021 (I)	2021 (S)	2021	2022 (I)	2022 (S)	2022	2023 (I)	2023 (S)	2023	2024 (II)	2024 (S)	2024
070 Sport is meer!												
Lasten	-61	-2.555	-2.616	0	-2.846	-2.846	0	-2.820	-2.820	0	-2.530	-2.530
Baten	0	214	214	0	214	214	0	214	214	0	214	214
Onttrekkingen	61	89	150	0	89	89	0	89	89	0	89	89
Totaal 070 Sport is meer!	0	-2.252	-2.252	0	-2.543	-2.543	0	-2.517	-2.517	0	-2.227	-2.227
080 Cultuur is van iedereen												
Lasten	-30	-1.762	-1.792	-30	-1.762	-1.792	-30	-1.506	-1.536	0	-1.506	-1.506
Baten	0	33	33	0	33	33	0	33	33	0	33	33
Onttrekkingen	30	0	30	30	0	30	30	0	30	0	0	0
Totaal 080 Cultuur is van iedereen	0	-1.729	-1.729	0	-1.729	-1.729	0	-1.473	-1.473	0	-1.473	-1.473
090 Samen veilig												
Lasten	0	-2.892	-2.892	0	-2.892	-2.892	0	-2.877	-2.877	0	-2.877	-2.877
110 Financiën												
Lasten	-1.116	-27.456	-28.572	-1.059	-27.667	-28.726	-250	-28.034	-28.284	0	-28.264	-28.264
Baten	655	85.771	86.427	0	86.475	86.475	0	87.249	87.249	0	87.706	87.706
Onttrekkingen	1.243	201	1.444	1.107	201	1.308	0	201	201	0	201	201
Storting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 110 Financiën	782	58.516	59.299	48	59.009	59.057	-250	59.416	59.166	0	59.643	59.643
120 Aan de slag met de Omgevingswet												
Lasten	-200	0	-200	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen	200	0	200	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal 120 Aan de slag met de Omgevingswet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	1.564	-574	990	48	791	839	-250	1.464	1.214	0	2.045	2.045

Balansen

Toelichting

(Im)materiële vaste activa

Deze balansposten zijn geprognoseerd op basis van de meerjarenbegroting 2021 uit de activamodule. Hier zijn de toekomstig geplande investeringen aan toegevoegd.

Financiële vaste activa

De prognose voor de financiële vaste activa is opgesteld op basis van de gegevens uit de activamodule. Daarnaast houden we er voorshands rekening mee dat de hybride geldverstrekking aan de BNG in 2022 wordt afgelost.

Voorraden

De prognose voor de financiële vaste activa is opgesteld op basis van de gegevens uit de activamodule.

Vorderingen

De prognose voor de vorderingen is gebaseerd op het gemiddelde van de drie voorliggende jaren.

Liquide middelen

De liquide middelen bevat normaal gesproken het positieve netto effect van alle overige geprognoseerde activa- en passivaposten (voor deze balans is deze sluitpost opgenomen onder vaste schulden > 1 jaar).

Overlopende activa

De prognose voor de vorderingen is gebaseerd op het gemiddelde van de drie voorliggende jaren.

Eigen vermogen

De balanspost reserves is meerjarig begroot op basis van de gegevens uit de begrotingsadministratie (conform besluitvorming van de raad). Een specificatie van deze post is terug te vinden in het hoofdstuk Reserves van deze gemeentebegroting.

Voorzieningen

De balanspost voorzieningen is begroot op basis van de gegevens uit de begrotingsadministratie en het Watertakenplan 2019-2023 (conform verwachte dotatie/besteding).

Vaste schulden > 1 jaar

De prognose voor de financiële vaste passiva is opgesteld op basis van de gegevens uit de leningenadministratie. Daarnaast bevatten deze post het negatieve netto-effect van alle overige geprognoseerde activa- en passivaposten (sluitpost voor de jaren 2020 tot en met 2024).

Vlottende schulden

De prognose voor de vlottende schulden is gebaseerd op het gemiddelde van de drie voorliggende jaren.

Overlopende passiva

De prognose voor de overlopende passiva is gebaseerd op het gemiddelde van de drie voorliggende jaren.

ACTIVA	Eind 2020	Eind 2021	Eind 2022	Eind 2023	Eind 2024
Immateriële vaste activa					
Materiële vaste activa	108.682	121.965	127.563	122.248	120.353
Financiële vaste activa	45.333	43.416	24.236	23.177	22.101
Vorraden	1.589	1.589	1.589	1.589	1.589
Uitzettingen < 1 jaar	27.501	27.501	27.501	27.501	27.501
Liquide middelen					
Overlopende activa	9.234	9.234	9.234	9.234	9.234
Totaal Activa	192.338	203.704	190.123	183.749	180.778

Passiva					
Eigen Vermogen	78.061	68.372	55.655	50.988	51.497
Voorzieningen	10.571	10.265	10.031	9.913	9.687
Vaste schulden > 1 jaar	79.929	101.291	100.660	99.072	95.817
Viottende schulden < 1 jaar	11.929	11.929	11.929	11.929	11.929
Overlopende passiva	11.848	11.848	11.848	11.848	11.848
Totaal Passiva	192.338	203.704	190.123	183.749	180.778

EMU saldi

Berekening EMU-saldo

In het Verdrag van Maastricht is afgesproken dat het EMU-tekort van een bij de euro aangesloten land maximaal 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) mag bedragen. Het EMU-saldo wordt bepaald door een gezamenlijk saldo van het Rijk, lokale overheden en sociale fondsen. Gemeenten dienen in de begroting een raming van het eigen EMU-saldo op te nemen. De Nederlandse gemeenten mogen gezamenlijk maximaal 0,27% van het tekort veroorzaken. Dit is vastgelegd in de Wet Houdbare Overheidsfinanciën.

In de onderstaande tabel is het EMU-saldo van Berkelland berekend. In de septembercirculaire 2019 zijn de individuele referentiewaarden per gemeente opgenomen. Voor de jaren 2020, 2021 en 2022 zitten we ruimschoots boven de referentiewaarde van € 4,175 miljoen. Dat betekent dat we onze reservepositie verlagen en meer leningen aantrekken.

Dit komt doordat het coalitieakkoord voor forse investeringen op verschillende beleidsterreinen zorgt. En verder staan er in deze periode, naast de gebruikelijke investeringen in de infrastructuur, grote projecten gepland als Simmelink, gymzaal Ruurlo en het Staring college. Vanaf 2023 blijven we binnen de referentiewaarde.

			2020	2021	2022	2023	2024
EMU-saldo			-24.320	-23.174	-18.448	591	2.237
EMU-saldo referentiewaarde 2021			-4.175	-4.175	-4.175	-4.175	-4.175
Verschil EMU-saldo en referentiewaarde			-20.145	-18.999	-14.273	4.766	6.412
Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	-2.739	-1.917	-19.180	-1.059	-1.076
		Uitzettingen	-	-	-	-	-
	Vlottende activa	Uitzettingen	9.639	-	-	-	-
		Liquide middelen	-862	-	-	-	-
		Overlopende activa	897	-	-	-	-
Passiva	Vaste passiva	Vaste schuld	35.975	21.257	-731	-1.650	-3.313
	Vlottende passiva	Vlottende schuld	-4.538	-	-	-	-
		Overlopende passiva	-183	-	-	-	-
Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa			-	-	-	-	-

Overzicht baten en lasten per taakveld

Bedragen x €1.000 Exploitatie	2021		
	Baten	Lasten	Saldo
0.1 Bestuur	0	-2.350	-2.350
0.10 Mutaties reserves	0	0	10.679
0.2 Burgerzaken	537	-705	-168
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	10	-13	-3
0.4 Overhead	2.152	-18.151	-15.999
0.5 Treasury	2.306	-40	2.266
0.61 OZB woningen	8.905	-1.384	7.522
0.62 OZB niet-woningen	1.324	0	1.324
0.64 Belastingen overig	174	-10	163
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	70.495	0	70.495
0.8 Overige baten en lasten	208	-3.036	-2.829
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	55	55
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	99	-2.935	-2.836
1.2 Openbare orde en veiligheid	0	-287	-287
2.1 Verkeer en vervoer	203	-6.025	-5.821
2.2 Parkeren	3	-57	-54
2.4 Economische havens en waterwegen	0	-2	-2
3.1 Economische ontwikkeling	0	0	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	474	-582	-108
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	54	-512	-457
3.4 Economische promotie	357	-446	-88
4.2 Onderwijshuisvesting	14	-2.273	-2.259
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	331	-1.185	-854
5.1 Sportbeleid en activering	0	-1.504	-1.504
5.2 Sportaccommodaties	214	-759	-545
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	-571	-571
5.4 Musea	38	-521	-483
5.5 Cultureel erfgoed	28	-85	-57
5.6 Media	5	-710	-706
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	66	-4.847	-4.782
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	0	-2.428	-2.428
6.2 Wijkteams	0	-996	-996
6.3 Inkomensregelingen	9.460	-12.561	-3.101
6.4 Begeleide participatie	1.505	-12.488	-10.982
6.5 Arbeidsparticipatie	0	-45	-45
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	45	-12.428	-12.383
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	400	-785	-385
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	-9.924	-9.924
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	-59	-59
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	-958	-958
7.1 Volksgezondheid	0	-1.648	-1.648
7.2 Riolering	7.491	-5.732	1.759
7.3 Afval	3.761	-3.136	624
7.4 Milieubeheer	8	-3.747	-3.739

Bedragen x €1.000 Exploitatie	2021		
	Baten	Lasten	Saldo
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	275	-270	4
8.1 Ruimtelijke ordening	123	-1.301	-1.178
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.048	-1.162	-115
8.3 Wonen en bouwen	862	-4.060	-3.198
Gerealiseerd resultaat	112.973	-122.662	990

Overzicht van baten en lasten voor het taakveld overhead

Bedragen x € 1.000	2019	2020	2021		2022	2023	2024
	Saldo	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Saldo	Saldo
Salarissen en sociale lasten	-4.281	-7.349		-10.458	-10.458	-10.538	-10.538
Belastingen	1	-9		-10	-10	-10	-10
Duurzame goederen	-85	-77		-64	-64	-64	-64
Ingeleend personeel	-4.954	-2.401		-39	-39		
Uitgeleend personeel	991	864	863		863	863	863
Leges en andere rechten		3	3		3	3	3
Overige goederen en diensten	-2.748	-5.355	870	-5.336	-4.466	-4.173	-4.225
Inkomensoverdrachten - Rijk	-9	-6		-6	-6	-6	-6
Inkomensoverdrachten - overige instellingen en personen	-10	-8		-7	-7	-7	-7
Kapitaaloverdrachten - overige instellingen en personen	14					0	0
Mutaties voorzieningen	59					0	0
Afschrijvingen	-868	-1.311		-1.737	-1.737	-1.737	-1.737
Toegerekende en bespaarde rente	-90	-128		-128	-128	-128	-128
Overige verrekeningen	199	168	296	-128	169	169	169
Totaal	-11.781	-15.609	2.032	-17.913	-15.880	-15.628	-15.723

Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

Het Besluit Begroting en verantwoording (BBV) verplicht de gemeente om afzonderlijk in te gaan op de zogenoemde 'jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume'. Bij deze arbeidsgerelateerde verplichtingen is het doorslaggevend of het verloop van de uitgaven gedurende een aantal begrotingsjaren - in de regel betreft dit de begrotingsperiode van vier jaar - gelijkmatig dan wel ongelijkmatig is. Bij een gelijkmatig verloop zoals bijvoorbeeld lonen, premies en vakantiegeld moeten de uitgaven in de begroting worden geraamd. Is er sprake van een sterke omvangswisseling in het uitgavenpatroon dan moeten de uitgaven ten laste van een voorziening worden gebracht. De kosten van voormalig personeel en wethouderspensioenen worden gedekt uit voorzieningen omdat hier sprake is van een ongelijk volume. De hoogte van de voorzieningen moet afgestemd zijn op de achterliggende verplichtingen. Jaarlijks vindt er daarom een doorrekening plaats. Deze heeft laatstelijk plaatsgevonden bij het opstellen van de Jaarrekening 2019. De eerstvolgende actualisering vindt plaats bij de jaarrekening 2020.

Uitgangspunten

Omschrijving uitgangspunt					
Lasten					
Prijsstijging (Inflatie)	2% (aanname)				
Gemeenschappelijke regelingen	Begroting gemeenschappelijke regeling 2021				
Salarissen	2% (aanname)				
Baten					
Belastingen onroerende zaken (OZB)	Inflatie in meicirculaire				
Overige belastingen	Inflatie in meicirculaire				
Overige uitgangspunten					
Stelpost onvoorzien op basis financiële verordening	€ 200.000				
Prijspeil meerjarenperspectief	Constance prijzen				
Algemene uitkering gemeentefonds	Meicirculaire 2020				
Eenheden algemene uitkering	Vanuit feitelijke aantallen mei 2020 + prognose naar 2021				
Deel van de Algemene reserve voor bufferfunctie	€ 5.000.000				
	2021	2022	2023	2024	2025
Inwoners per 1-1	43.500	43.300	43.100	42.900	42.700
Huishoudens per 1-1	18.800	18.900	18.900	18.900	18.900
Woningen per 1-1	19.555	19.585	19.615	19.645	19.675

INVESTERINGEN

Doelstellingen

Investerings 2019

Maatregelen

2 Auto's voor BOA's

De Boa's beschikken over drie auto's. In 2018 is een auto vervangen door een nieuw, volledig elektrisch aangedreven, voorzien van de nodige hulpmiddelen om adequaat het werk uit te voeren. Omdat de twee resterende auto's in 2019 negen jaar oud zijn en de bedrijfszekerheid begint af te nemen is het wenselijk ook die twee auto's te vervangen. De ene auto kan ook volledig elektrisch worden, hierbij wordt ervan uitgegaan dat in 2019 de actieradius veel groter is geworden. Om ook in moeilijk toegankelijke gebieden handhavend te kunnen optreden moet het andere voertuig een vier-wiel aangedreven voertuig worden, ook met de nodige uitrusting. Helaas zijn vier-wiel aangedreven voertuigen nog niet leverbaar met een elektrische motor, dus wordt dat een diesel.

Renoveren rioolgemalen 2019

Uit onderzoek naar de toestand van de rioolgemalen in het buitengebied van Eibergen en Neede is gebleken dat binnen vijf jaar al deze rioolgemalen gerenoveerd moeten worden. De komende vier jaar is daarvoor elk jaar een bedrag van € 230.000 nodig. Daarnaast is het noodzakelijk om jaarlijks enkele rioolgemalen in Borculo en Ruurlo te renoveren. Daar is jaarlijks een bedrag van ongeveer € 70.000 voor nodig. Samen dus in totaal € 300.000.

Revitalisering bedrijventerrein Jukkenbarg

Voor het bedrijventerrein Jukkenbarg is het noodzakelijk dat er een opwaardering plaatsvindt. Deze opwaardering zorgt er voor dat er de komende decennia een goede vestigingsbasis voor ondernemers ontstaat. In het verouderde bedrijventerrein krijgen bedrijven na revitalisering een productieomgeving met de randvoorwaarden en faciliteiten die nu en in de toekomst gevraagd worden. Verpaupering en leegstand op het bedrijventerrein wordt voorkomen en de reeds gevestigde bedrijven hebben toekomstperspectief. Dit levert een bijdrage aan de economische vitaliteit/werkgelegenheid. Werkgelegenheid is de belangrijkste voorwaarde om in Eibergen te blijven wonen dan wel er naar toe te verhuizen. In 2014 is de eerste fase uitgevoerd omdat er bij het gemaal grote problemen waren met de riolering. Door deze tweede fase uit te voeren voldoen we aan de eisen die gesteld worden aan rioolstelsels op bedrijventerreinen (gescheiden inzameling afvalwater/afkoppelen hemelwater).

Rittenregistratiesysteem

Al enige jaren heeft de Belastingdienst de verplichting opgelegd om van alle bedrijfswagens een rittenregistratie bij te houden. Dit mag op papier maar geeft administratieve rompslomp. Tot nu toe hebben wij niet aan de verplichting voldaan en is het hoog tijd dat we dat wel gaan doen. Met een GPS-volgsysteem met kilometerregistratie per voertuig is dit goed bij te houden en kunnen de gegevens eenvoudig gedeeld worden met de Belastingdienst. Dit betekent dat in alle voertuigen een Track&Trace systeem moet worden ingebouwd.

Uitvoeren klimaatscan/afkoppelkansen oudere wijken Ruurlo

Onderzoek naar kansen voor het klimaatbestendig inrichten van de openbare ruimte bij vervanging van de riolering of herinrichting van de openbare ruimte. Grote delen van de riolering in de oudere wijken in Ruurlo komen vanaf 2020 in aanmerking voor vervanging of renovatie. Enkele van deze wijken hebben bij hevige neerslag problemen met de afvoer van regenwater. Daarnaast moeten we ook rekening houden met droogte, hitte en biodiversiteit. Met de informatie uit dit onderzoek hebben we in een volgende fase een goede

basis voor de gesprekken met inwoners en het waterschap om tot een goed ontwerp van de openbare ruimte te komen.

Vorbereiding en uitvoering plan Nieuwboer laatste fase

Plan Nieuwboer en plan De Koppel in Borculo vormen samen één rioleringsgebied. Na uitvoering van deze laatste fase van Nieuwboer zijn alle woningen en verhard oppervlak in dit gehele gebied aangesloten op het infiltratieriool. Dat betekent minder riool overstorten op open water, minder water op straat en een gewenste nivellering van de hoge grondwaterstand. De wegen in dit gebied (bouwjaar 1970) worden tegelijkertijd heringericht en ingericht volgens de eisen en wensen van nu.

Investerings 2020

Maatregelen

3 Bussen

Bij de overgang van de SW-medewerkers van Hacron naar Berkelland hebben we de oude voertuigen overgenomen. Deze voertuigen zijn aan vervanging toe.

Garvelinkskamp

Vanaf omstreeks 2020 worden in de wijk Garvelinkskamp in Ruurlo riolerings- en afkoppelmaatregelen genomen. Het terrein tussen Barchemseweg, Garvelinkkampweg en Brouwershoekweg is uitermate geschikt om overtollig regenwater te bergen en sluit daarmee goed aan op de doelstelling om de openbare ruimte klimaatadaptief in te richten. Dit terrein is ons onlangs te koop aangeboden. Wij willen op dit aanbod ingaan.

Haverweg Neede

Uit de rioolinspectie kwam naar voren dat het riool in een kort deel van de Haverweg slecht is. In de rest van de Haverweg is het riool in het verleden al vervangen. De herinrichting van de Bergstraat was vertraagd door de herinrichting van de Rondweg. De werkzaamheden zullen dan ook samen gaan lopen met de Haverweg.

Klein onderhoud riolering en re-linen 2020

De vrijverval riolering van de gemeente wordt periodiek geïnspecteerd. Zo ook in 2019. Uit de beoordeling van deze inspecties blijkt waar reparaties nodig zijn. Waar mogelijk worden deze reparaties uitgevoerd in combinatie met andere werkzaamheden. Het geraamde bedrag betreft een schatting op basis van inspecties van voorgaande jaren. Het bedrag wordt gedekt uit de gemiddelde jaarlijkse investering van € 1.086.000 voor reparatie, renovatie en vervanging van vrijverval riolen in het watertakenplan.

Kwaliteitsslag kolken

In de gemeente zijn circa 14.000 kolken aanwezig. Bij het reinigen van de kolken zijn de afgelopen jaren veel gebreken geconstateerd. In het watertakenplan is afgesproken om met een eenmalige kwaliteitsslag alle kolken op het gewenste kwaliteitsniveau te brengen. Het bedrag is conform de raming in het watertakenplan.

Materieel Buitendienst

Bij de buitendienst zijn vier in 2009 aangeschafte Ford bussen aan vervanging toe. Drie zijn uitgevoerd als pick-up met laadkraan en een als dichte bus. Er zijn geen wensen om de uitvoering te wijzigen. Geraamde kosten € 210.000. De tractor John Deere is van bouwjaar 2000 en doet dienst op de diverse begraafplaatsen. Vanwege regelmatig voorkomende startproblemen (defect in elektrische installatie) is de inzet van deze tractor te onbetrouwbaar geworden en moet daarom worden vervangen. Deze tractor wordt ook ingezet voor het vegen van recreatieve

paden. Kosten € 90.000. De huidige schaftwagen is ca. 20 jaar oud en aan vervanging toe. De wens is om deze te vervangen door een nieuwe schaftwagen die ook achter een bestelbus vervoerd mag worden. Kosten € 10.000. Van de in totaal 7 zoutstrooiers zijn er 2 uitgevoerd met de nieuwste bedieningskasten en 5 met oudere bedieningskasten. De nieuwe bedieningskasten zijn compacter en hebben als voordeel dat routes vanuit kantoor kunnen worden ingelezen. Bovendien registreren zij precies waar en wanneer er gestrooid is. In het kader van aansprakelijkheid is dit waardevolle informatie. De wens is om 5 bedieningskasten te vervangen door het nieuwste type. Kosten € 30.000.

Onderzoek communicatie watertakenplan

Door klimaatverandering komt er een aantal ontwikkelingen op ons af. Toename van wateroverlast bij hevige regenval. Langere perioden van droogte en langere perioden van hitte. Samen met het Waterschap Rijn en IJssel worden de komende jaren onderzoeken gedaan en gezocht naar kansen om in te spelen op deze veranderingen. Daarnaast wordt communicatie over de klimaatverandering met het Waterschap Rijn en IJssel opgepakt.

Openbare verlichting

Tot voor kort werd de vervanging van openbare verlichting via de exploitatiebudgetten geregeld. Omdat ook de openbare verlichting onder duurzame goederen valt moeten we hierop afschrijven. Dat levert ook investeringslasten op. Hiertegenover staat een voordeel op de exploitatiebudgetten. Per saldo heeft dit een positief effect.

Renovatie drukrioolunits

De gemeente heeft ongeveer 1800 drukrioolunits. Deze worden jaarlijks geïnspecteerd. Op basis van deze inspecties worden renovaties uitgevoerd. In 2005 zijn in de voormalige gemeenten Eibergen en Neede circa 1000 drukrioolunits aangelegd. Uit de inspectieresultaten blijkt dat de meeste van deze 1000 units aan renovatie toe zijn. Dit was ook voorzien in het watertakenplan. In de hele planperiode (2019-2023) is hiervoor een bedrag van € 4.600.000 geraamd. Het grootste deel van de renovaties is voor 2020 en 2021 gepland.

Renovatie rioolgemalen 2020

De gemeente heeft circa 80 rioolgemalen. De technische installatie van deze rioolgemalen gaat circa 12 jaar mee. De rioolgemalen worden twee keer per jaar geïnspecteerd. Uit de inspectieresultaten blijkt dat in 2020 meerdere gemalen aan renovatie toe zijn. Dit was ook voorzien in het watertakenplan. In de hele planperiode (2019-2023) is hiervoor een bedrag van € 2.900.000 geraamd.

Rozenkamp Eibergen

De wijk De Rozenkamp is gebouwd begin jaren 70 van de vorige eeuw. Het openbaar gebied is 'op' en dringend aan herinrichting toe. Het vuilwaterriool is goed maar er zijn kansen voor afkoppelen van hemelwater. Daarnaast zijn er kansen voor duurzaamheidsmaatregelen. Het plan wordt samen met de bewoners vormgegeven.

Ruwenhofstraat Neede

Het wegdek van de Ruwenhofstraat verkeert in een slechte staat van onderhoud. Tevens moet hier nog een verbinding tussen het regenwaterriool van de Borculoseweg en het regenwaterriool van de Oranjelaan worden gemaakt. Dan kan via 2 zijden het regenwater via deze regenwaterriolen worden afgevoerd. Ook voor toekomstige afkoppelingen van het regenwater van de bovenliggende wijk kan dan hier op aangesloten worden.

Schoemaker Ruurlo

Investering benodigd voor de bovengrondse herinrichting van De Schoemaker, een deel van de Sophialaan en een deel van de Johan Frisolaan. Voor het riooldeel is voor het tegengaan van

wateroverlast al een investeringsbedrag geactiveerd vanuit het Watertakenplan in 2017, voor de bovengrondse herinrichting was tot nu toe geen bedrag opgenomen in de begroting.

Transformatie Oudestraat

Het centrum van Neede is de afgelopen jaren gerevitaliseerd, het noordelijke deel van de Oudestraat echter nog niet. Om de leegstand van de Oudestraat tegen te gaan en de leefbaarheid te verbeteren, is door de Task Force Neede een transformatievisie voor de Oudestraat gemaakt. De totale kosten worden geraamd op € 710.000. Onderdeel van dit plan is het vernieuwen van de bestrating en het herinrichten van de straat. Het verbeteren van de bestrating is opgeschort, in afwachting van de transformatievisie. Dit deel van de transformatie (€ 380.000) kan worden gezien als vervangingsinvestering. Het overige gedeelte wordt gedekt uit de reserve herstructurering.

Voshaarweg/Willem Sluiterweg Haarlo

De riolering in deze straten is gelet op de leeftijd aan vervanging toe en voldoet ook niet meer aan de eisen van deze tijd. In navolging van de overige straten in de kern Haarlo wordt ook hier een gescheiden riolsysteem aangelegd voor regen- en vuilwater. Regenwaterafvoerleidingen van woningen worden apart aangesloten.

Investerings 2021

Maatregelen

Borculoseweg Neede

Uit de rioolinspectie kwam naar voren dat het riool in de Borculoseweg erg slecht is en vervangen moet worden. Ook de kwaliteit van de openbare ruimte wordt steeds minder, dit is tevens de toegang tot Neede. Door dit te combineren worden de weg en het riool aangepakt. Hiervoor nemen we een voorbereidingskrediet op zodat de uitvoering op de investeringslijst van 2022 en 2023 kan komen.

Brug over de Bolksbeek

De in 1912 gebouwde brug verkeert in een slechte conditie. Inspecties geven aan dat er twijfels zijn over de constructieve veiligheid. Om de constructieve veiligheid te onderzoeken (technische inspecties) en schades te herstellen moeten hoge kosten gemaakt worden. Deze worden geraamd op € 100.000.

Burgemeester Bloemersstraat

In de gebiedsvisie centrumplan Borculo, genaamd 'Leef! in Borculo' is onder andere het verkeersluw maken van de Burgemeester. Bloemersstraat benoemd. Door versmalling van de rijbaan, aanleg en verbreding van groenstroken en aanpassing van weghoogte en boogstralen, ook vanwege de inpassing van de brug, wordt een fraaie en groene entree van het centrum van Borculo op deze locatie, tussen Koppeldijk en Beethovenstraat, gerealiseerd. Door deze inrichting wordt een voor alle weggebruikers herkenbaar verschil gemaakt in hoofdonthutingsweg (Koppeldijk) en erftoegangsstraat (Burgemeester Bloemersstraat). Om het laatste 'struikelblok' in de vaarroute voor de Berkelzomp naar het centrum weg te nemen is een investering nodig van € 400.000 voor het aanleggen van een brug in de Burgemeester Bloemersstraat. Na realisatie hiervan is, vanaf de Berkelzomphaven aan de Graaf Wichmanstraat, de vaarroute voor de Berkelzomp bevaarbaar tot aan de Rondweg (N315) bovenstrooms en tot aan stuw Beekvliet benedenstrooms de Zompenloods.

Huenderstraat

De Huenderstraat tussen Nachtegaalstraat en Klaashofweg is het laatste straatgedeelte aan de zuidzijde van de Klaashofweg die in aanmerking komt voor herinrichting. De huidige inrichting is

nog uit de jaren 60 waarbij een rechte asfaltweg met aan beide zijden een trottoir. De riolering is nog kort geleden geïnspecteerd en komt nog lang niet voor vervanging in aanmerking.

Lochemseweg

Er is hier regelmatig sprake van regenwateroverlast voor bewoners na hevige regenbuien dat om een oplossing vraagt. Tevens is de riolering in deze straat gelet op z'n leeftijd binnen afzienbare tijd aan vervanging toe. In navolging van de overige straten in de omgeving wordt ook hier een gescheiden rioolsysteem aangelegd voor regen- en vuilwater. Regenwaterafvoerleidingen van woningen worden apart aangesloten. Vanwege de vervanging van de riolering kan deze straat worden heringericht, werk met werk maken dus. Plan wordt samen met bewoners opgesteld. Voor uitvoering in 2021 van dit plan is een investering benodigd van € 795.000 onderverdeeld in € 477.000 voor riolering en € 318.000 voor wegen.

Renovatie drukrioolunits 2021

Alle 1800 drukrioolunits worden jaarlijks geïnspecteerd. Op basis van deze inspecties worden renovaties uitgevoerd. In 2005 zijn in de voormalige gemeenten Eibergen en Neede circa 1.000 drukrioolunits aangelegd. Uit de inspectieresultaten blijkt dat de meeste van deze 1.000 units aan renovatie toe zijn. Dit was ook voorzien in het watertakenplan. In de hele planperiode (2019-2023) is hiervoor een bedrag van € 4.600.000 geraamd. Het grootste deel van de renovaties is voor 2020 en 2021 gepland.

Renovatie rioolgemalen 2021

De gemeente heeft circa 80 rioolgemalen. De technische installatie van deze rioolgemalen gaat circa 12 jaar mee. De rioolgemalen worden twee keer per jaar geïnspecteerd. Uit de inspectieresultaten blijkt dat in 2020 meerdere gemalen aan renovatie toe zijn. Dit was ook voorzien in het watertakenplan. In de hele planperiode (2019-2023) is hiervoor een bedrag van € 2.900.000 geraamd.

Ruwenhofstraat Neede

Het wegdek van de Ruwenhofstraat verkeert in een slechte staat van onderhoud. Tevens moet hier nog een verbinding tussen het regenwaterriool van de Borculoseweg en het regenwaterriool van de Oranjelaan worden gemaakt. Dan kan via 2 zijden het regenwater via deze regenwaterriolen worden afgevoerd. Ook voor toekomstige afkoppelingen van het regenwater van de bovenliggende wijk kan dan hier op aangesloten worden.

Staring College

Na vaststelling van de Perspectiefnota heeft de gemeenteraad een krediet vastgesteld voor de nieuwbouw van het Staring College in Borculo.

Sporthal Ruurlo

De binnensportaccommodaties in Ruurlo voldoen niet meer aan de huidige eisen. Een haalbaarheidsonderzoek heeft uitgewezen dat capaciteit, maatvoering, brandveiligheid (firedoek in het plafond) te wensen overlaten. Renovatie is duur (vooral de technische renovatie) en energieneutraliteit van de gebouwen kunnen we met renovatie niet halen. Nieuwbouw als geclusterde voorziening heeft daarom de voorkeur. Deze is sowieso interessanter voor een exploitant dan losstaande voorzieningen. Bovendien kunnen de kapitaallasten over een langere periode worden afgeschreven en hoeven er geen extra kosten worden gemaakt voor tijdelijke huisvesting.

Tulpstraat en Anemonenstraat

Verminderen wateroverlast bij de Tulpstraat (laag punt waar water uit de wijk zich verzamelt). Bij dit project zijn bewoners uit de wijk al betrokken bij het maken van een concept plan. In 2020 wordt al een klein deel hiervan uitgevoerd (speelvoorzieningen). Zowel de Tulpstraat als de Anemonenstraat zijn verouderd qua inrichting en bij de Tulpstraat is er

flinke wateroverlast bij grote regenbuien. De wens vanuit de bewoners is om het water beter af te voeren en te vergroenen.

Vanuit de Tulpstraat wordt een buis aangelegd richting het weiland aan de Olden Eibergsedijk, achter de Tulpstraat. Dat gebied wordt ontwikkeld voor waterberging, en natuurwaarde en natuureducatie.

Vijvers Ruurlo

De vijvers aan de Vijverweg en de Stationsweg hebben een slechte waterkwaliteit en de waterstand is laag. Het waterdeel van de vijvers wordt beheerd door het waterschap. Het gebied eromheen is in beheer bij de gemeente, inclusief beschoeiing, vlonders en bruggetjes. Samen met het waterschap wordt getracht deze vijvers een functionele invulling (afkoppelen hemelwater) te geven die de ruimtelijke kwaliteit versterkt. Bovendien is er in 2021 de mogelijkheid gebruik te maken van subsidie vanuit het programma Zoetwatervoorziening Oost Nederland (ZON). Deze subsidie is aangevraagd en inmiddels toegekend. Voorwaarde bij deze subsidie is dat dit project uiterlijk in 2021 wordt uitgevoerd.

Materieel Buitendienst 2021

Bij de buitendienst zijn de volgende voertuigen aan vervanging toe:

- Tractor. Geraamde kosten € 95.000.
- Veegmachine. Geraamde kosten € 210.000.
- Zitmaaier. Geraamde kosten € 8.000.
- Kipwagen bij mobiele kraan. Geraamde kosten € 11.500.
- Rolbezem. Geraamde kosten € 8.500.
- Bladblazer. Geraamde kosten € 10.000.

Relinen 2021

De vrijval riolering van de gemeente wordt periodiek geïnspecteerd. Zo ook in 2020. Uit de beoordeling van deze inspecties blijkt waar reparaties nodig zijn. Waar mogelijk worden deze reparaties uitgevoerd in combinatie met andere werkzaamheden. Het geraamde bedrag betreft een schatting op basis van inspecties van voorgaande jaren. Het bedrag wordt gedekt uit de investeringsruimte voor reparatie, renovatie en vervanging van vrijval riolen in het watertakenplan.